

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Jonstoni Historia Naturalis

Ioannis Ionstoni|| Theatrvm|| Vniversale Omnivm|| Animalivm||
Qvadrpedvm

Jonston, Jan

Heilbrunna, MDCCLV.

VD18 90528808

Titulus II. De Digitatis semiferis.

urn:nbn:de:gbv:45:1-10966

pi pedes apprehendit, altera ipsum rostro excaecat. Rugiunt ad instar leonum adulti, parvi vocem haedorum imitantur. Hepar est edule. Angrae incolae carnibus eorum tam recentibus, quam salitis nutriti, diu vivunt. Pelles ad vestimenta adhibentur. *Guloni* nomen a voracitate impositum est. Scaliger Vulturem quadrupedem, Crollius Boophagon, Germani *Zielfras* nominant. Est, describente Miechovio magnitudine canis, facie cati, corpore et cauda vulpinis, colore nigro. Reperitur in Lithuania, Moscovia, et aliis septentrionalibus regionibus. Vescitur cadaveribus, tantumque vorat, ut tympani instar infletur. Plenus, angustiam duarum arborum aut rupium angustiam ingreditur, et vi per infernas et superas partes excrementa trudit, rursusque ad cadaver regressa sese implet. Congener ipsi fera Arabibus *Dabub*, Afri-

canis *Sesef* dicta, magnitudine et forma lupum referens, quae etiam cadavera eruit. Forte est eadem cum veterum hyaena, quod et Gesnero placet. Sanguis huius ferae pro potu venatoribus inservit, et melle rarissimo conditus, in pompis nuptialibus propinatur. Pinguedine ulcera superlinunt. Intestina ad usum chordarum trahuntur. Ungulae ab animali recenter avulsae, et canibus aut felibus ostensae easdem fugant, appensae, contra tinnitum aurium faciunt. Pellibus ob pulcritudinem vestes subducuntur, eorumque tegumentis honorabiliores hospites excipiuntur. Ideo ad externos evehere non permittitur. Stuporem si verum est incutit, quod proditur, in cubilibus harum ferarum quiescentes, res naturae *Gulonis* conformes, et quod semper comedant, somniare.

Olaus lib.
13. c. 6.

Miechov.
in descript.
Sarmat.
l. 1. c. 7.

Leo Afri.
can. l. 9.

TITULUS II.

De Digitatis semiferis.

CAPUT PRIMUM.

De Vulpe.

ARTICULUS I.

De Vulpe in genere.

Tantum de Digitatis feris. Semifera vocamus, quae licet feris sint instructa moribus, ob parvam tamen corporis molem, ab hominibus facile superari, regi et domari possunt. Talia sunt, *Vulpes*, *Simia*, *Cercopithecus*, et alia huius generis Indica, *Cynocephalus*, *Papio*, *Vpalim*, *Taxus*, *Castor*, *Lutra*, *Ichneumon*, *Mustela*, *Genetta*, *Animal Zibethi*, *Lepus*, *Cuniculus*, *Sciurus*, *Glis*, *Mus*, *Talpa*, *Echinus terrestris*, *Hystrix*, et *Tatus*. *Vulpes*, et ut alii volunt *Volpes*, vel est quasi volupes, quod semper tortuosis anfractibus ad alias animantes decipiendas currat, vel quasi volipes, quod ob cursus celeritatem volare videatur, vel quasi valipes, ob

pedum valorem Latinis dicitur. Apud Graecos plurima habet nomina. Dicitur namque *αλώπηξ*, quod nomen tam in masculino, quam foeminino reperitur, *παρά τὸ ἀλῶ* et *αἰὲ ἀπὸς*, a fallendis oculis, *βασταρίς* et *βαστάρη* Cyrenensibus, *θάμιξ*, *κερδά* ab astutia, quae Graecis *κέρδος* et *κερδοσύνη*, *καδάφη*, *κερδάλη*, *κερδία*, *κηλάς*, *παρά τὸ κηλεῖν*, quod cauda eius ad demulcendum apta sit, *κινάδος*, quod nomen quidam bestiae omni imponunt, *κινάνδρα*, *κινδάφη*, seu *κινάφος*, *κίρα*, *κίραφος*, *κοθῆρις*, *κοιλοβῆρος*, *κοροῖτις*, *λαμπηρίς*, *σκαφάρη*, et caetera. *Ὀνανοῦν* Phrygibus vulpem etiam significat.

Descriptioni non est, quod insista-
mus, cum notissimum sit animal.

Descriptio

R 2

Genitale

Ambrosin.
Digit. l. 2.
c. 1.

Nomen.
Indor.
Origin.
l. 1. c. 2.

C. Mus.

Genitale mari osseum, ut lupis et mustelis. *Caudam* habet villosam, *Aures* breviores, quam canis. *Cibum* si spectemus, delectatur gallinis, anseribus, astacis, otidibus, cuniculis, leporibus, silvestribus muribus, felibus, parvis canibus, quos coercere potest, locustis denique. Cum Massiliae piscatores Buopas Maenarum genus et magnos astacos per noctem in navicula reliquissent, vulpes buopibus insidiata, ab astaco, forcipe, cui pedem interposuerat, capta est. Ab uvis quoque maturis non abhorrent, ut nec a piris, si proverbium hoc sensu sumi debet.

Locus
Miechov.
de Sarmat.
c. 1.

Generatio.

Arist. H. A.
1. 6. c. 34.

Sympathia
et *Antipathia.*

Non habentur in Creta, si Solino credimus, at in Russia frequentissimae sunt, ut et Alpibus Helvetiorum locis. Ideo mercatores multas ibi pelles coemtas in alias regiones diyendunt. De *Congressu* tradidit Plinius, ad latera proiectas coire, alii ad terram. Aristoteles supervenientes commisceri. Invadunt et diversigenis animalia, modo corporatura et tempora graviditatis sint aequalia. Ideo ex cane et vulpe, ad montem Aristoteles, Canes Laconici, *Alopecides* dicti generantur. Pariunt catulos caecos, quatuor ut plurimum, et parturientes ita secedunt, ut rarissime gravidae capiantur. Editum foetum lambunt, refovent et concoquunt. Cum serpentibus adeo amice vivunt, ut in iisdem cavernis quiete morentur. Hostilitatem vero exercent, cum plantis, avibus, et quadrupedibus. Ruta silvestris cum eduliis gallinarum mista, vel eius ramusculus sub alis gallinarum alligatus, eadem a vulpe tutas reddit. Milvus, vultur, et aquila vulpium catulos saepe rapiunt. Circus et Aesalo pilos ab iisdem avellit. Corvos et vulpem in cavea clausos, tam acriter dimicare Avicenna vidit, ut corvi caput fauciatum sanguinem emiserit, corvus vero labia vulpis adeo constrinxerit, ut hircere nequaquam posset. Taxi cum vulpibus saepe numero praeliantur, hitaxos, cryptas stercore foedando fugant. Cervi eorundem gannitum reformidant.

Lepores sunt in illis insulis frequentiores, in quibus nullae vulpes. Ululando et latrando canem imitatur, quando irascitur et dolet, alioquin, cum aliquid, si domi alatur petit, gannit et blande immurmurat. Hinc *υυλδισ* seu *υυλεις*, proprie de canibus, queribundum ululatum edentibus, profertur. *Moribus* et in *genio* est dolosis. In Thracia amnes gelatos lacusque non nisi ad pastus itura redituraque transit, et observatum, aure ad glaciem apposita, crassitudinem gelu coniectare. In caverna multiformes aditus facit, ne tam facile a venatoribus illaqueari possit. Quia lupus contractu scillae convellitur, latebris suis eandem adponit. Pulicibus infestata, manipulum foeni mollissimum, aut pilos ore continens, paulatim a posteriori parte in aquam se mergit, ut pulices ad caput ascendant, eoque immerso, in foenum vel villum colligantur. Echinos in arcum constrictos, quia adoriri non potest, urina in os reddita suffocat. Cum lepore se ludere velle simulat, et incautum devorat. Famelica, insidiosae mortuam se simulans, spiritu compresso, exertaque lingua, postquam se in argilla rubra, ut cruenta quasi appareat, volutasset, accedentes aves corripit. In Ponto sic otidas venatur, ut et sese avertens, et in terram abiiciens, tanquam avis collum, sic caudam extendat. Eae, hac insidiarum instructione seductae, ad illam tanquam suam gregalem accedunt, et nullo negotio capiuntur. In pedica capta, morsu pedem praescindit, ut aufugiat, nulla fugae patente via, mortem simulat. Gallinas in pertica sedentes, cauda huc et illuc impulsam perterrefactas deiicit et devorat. Nihil de pisciculorum et vesparum captura, quos cauda astute capit, dicam. In procera arbore deprehensa, iucundum aliquando sui spectaculum praebet. In ea enim tanquam in arce oppugnari solet, cum neque ignem timeat, nisi pars proxima ardeat, plerumque etiam acutas cuspidas non fugiat, et perfodi potius

Fox.

Mores et
Ingenium.
Plin. H. N.
18. c. 28.

Albert. 1.
de Animal.

Aelian. H.
N. 1. 6. c. 64.

Aelian. H.
A. 1. 6. c. 24.

tius

rius sustineat, quam in turbam canum descendere. Tandem vero descendere coacta, impetu quodam instar fulguris delicti solet, in numerosam canum cohortem, ut sagacissimos laniet, et a praestantioribus dilaceretur. Vulpium carnes nitidior vita damnavit. A Sarmatis tamen, Vandalis, et rusticis Gallis seu elixae seu asae comeduntur, ut olim a Boeotis. Incolae insulae portus sanctae Crucis, aliquando crudas, aliquando parum fumo induratas vorant. Bruerinus, qui eas degustavit, nescio quid virosi et agrestis habere scripsit. At Galenus, vim ei inesse carnibus leporinis similem reliquit. *Cerebrum* infantibus saepius exhibitum, a comitali morbo eos praeservat. *Lingua* in armilla gestata a lippitudine, arefacta, in collo contra albugineas suspenditur. *Pulmophthificis* commendatur, suspiriosis a Dioscoride, lienosis a Sexto propinatur. *Iecur* in iecoris affectibus praescribitur. *Fel* cum melle mixtum oculorum caliginem delet, et in pello ad masculorum conceptionem inditur. *Renes* cum pinguedine, gonagrae opitulatur, iisdemque ad faucium tumores dissolvendos guttur perficitur. *Testiculus* ad iuvandum congressum et conceptionem in electuariis exhibetur. *Genitale* osseum oleo et bitumine imbutum, tanquam pessus, ad provocandos menses supponitur. *Pudendis* vulpis foeminae in cephalalgia caput circumdatur. *Sanguis* recens calculosis exhibetur, eodemque pudenda illinuntur. *Pinguedo* liquata et auribus instillata, affectiones earundem inveteratas tollit, nervorum morbis magno est adminiculo, Unguentum ad calculum ingreditur, in alopecia mirandum in modum valet. Eodem pedes et manus a frigore praeservat, dum modo saepius, antequam intumescant inungantur. *Stercus* cum sinapi mixtum, Plinius in ulceribus ca-

pitis adhibet, Rhasis cum oleo rosaceo mixto virgam inungit, atque hoc modo venerem sopitam excitat. *Pellem*, Galenus in capillorum affectu, Sextus in Podagra, dum calceos ex ea parari iubet, utitur. Ischiadicus ab ea iuvari compertum est. *Caudae* summa pars brachio illius suspenditur, qui ad venerem iners est. Ex tota vulpe, oleum ad omnes arthritidis species valde efficax paratur. Pellem investitu usurpari notissimum, nigrae inprimis, quae aliquando quindecim aureis vaenit. *Differentiae* Vulpium a magnitudine, colore et more sumuntur. *Magnitudinem* si spectes, Odonus minores in Aegypto, quam Graecia reperiri scribit. In Peruana quoque sunt pusillae, et terrimi odoris adeo, ut si urina aliquid foedaverint, foetor nunquam ablui possit. Quantum ad *colorem*, dantur in silvis septentrionalibus nigrae, candidae, rutilae, crucigerae, et isatides. Vifae nigrae, quae ab aliquibus albis pilis, quodam ordine digestis exornantur. Rufescentium duas species. Una, quae guttur in albo nigricans, veluti carbonum pulvere conspersum exhibet. Altera, candidum, quae species tanquam rarior in Germania magnificat. *Albarum* maior in Suecia et Norvegia copia: sed maxima circa Novam Zemblam, quae sole sub horizontem demerso emergebant, emerso occultabantur, quaeque Hollandis ibidem vi frigoris constrictis, cuniculi carnes sapere videbantur. In *Crucigera* ab ore per caput, tergum, et caudam recta, nigri coloris linea protrahitur, deinde alia transversa per arnos ad pedes anteriores ducitur, quae duae lineae crucis figuram expriment. *Morem* si attendas, Aelianus in Caspiis regionibus vulpes esse scribit, quae et urbes innoxiae ingrediuntur, et incolis tanquam caniculae inserviunt.

Differentiae.

Scalig. Exerc. 217.

Aelian. H. A. 1.7. c. 30.

De Vulpibus Indicis.

Nieremb.
H. Exot.
l. 9. c. 10.

Vulpium Indicarum varia sunt genera, variisque ab iisdem nominibus insigniuntur, *Coiotl*, *Cuitlaxcoiottl*, *Azcacoiottl*, *Ilpemaxtla*, *Oztoa*, *Izquiepotl*. *Coiotl* animal est lupino capite, oculis vividis, magnis ac pallentibus, parvis et acutis auriculis, rostro nigro, longo, nec admodum crasso, cruribus nervosis et unciis, crassis unguibus, cauda hispida crassaque, noxio morfu, fusco, longo, candidoque pilo. Magnitudine est inter lupum et vulpem media. Frequens est in nova Hispania, locis inprimis frigus et rigorem declinantibus. Vitat imbecilliorum animalium praeda, maizio et arundinibus saccharinis. Invadit aliquando et cervos et homines. Sagax est venatui, et vulpinis moribus, atque adeo iniuriae illatae ultor, et ereptae aliquando sibi praedae memor, ut post dies aliquot agnoscat raptorem, infectetur obvium, et interdum etiam aliis suis generis comitantibus adoriatur et trucidet, cognitisque magno studio et cura aedibus, ac interentis quibusvis domesticis animalibus, ulciscatur iniurias et poenas sumat. Erga beneficos vero est tam gratus, ut allatis ante eum cohortalibus, et caeterae praedae parte, benevolentiam plerumque testari soleat. Fertur dolorem dentium pene eius expurgatorum subito fedari. *Cuitlaxcoiottl* iisdem quoque praeditus est moribus, et forma etiam esset eadem, nisi Cuetlaxtli pilo similis videretur, unde nomen accepit, collo crasso, et impense hirsuto, pectorisque et faciei pilorum longiorum acervo terrificus. *Azcacoiottl*, formicarum cavernis infidet. Cum noctu ululat, multifformes edit clamores. *Ilpemaxtla*, candido, nigro et fulvo pilo vestitur. Capite est parvo, articulis modicis, corpore gracili, ac quatuor fere do-

drantes longo, rostroque prolixo et tenui. Offenditur ubique, sed praecipue calidis in locis Oztoa genus est vulpis, forma et magnitudine nostro simile. Tres do-drantes vix superat, nigro candidoque vestita pilo sed quibusdam partibus fulvo. Incolit foveas. Alitur cohortalibus. In terrae cavitatibus occulte educat sobolem. Atrociter mordet. Cum aliter manus venatoris effugere nequit, simulat se mortuam. In cibi ibidem usum venit, quamvis crepitus ventris incolis sit foetidissimus. *Izquiepotl* maizium tostum colore imitatur. Duo est fere do-drantes longa humilisque, rostro tenui, parvis auriculis, piloso et nigro corpore, ac praecipue iuxta caudam, quae longa est et nigro candidoque pilo, quemadmodum et dorsum universum vestita. Brevibus cruribus, nigrisque, et unciis unguibus. Vivit antris inter saxa, ubi educat prolem. Vescitur scarabeis et vermiculis, cohortales iugulat, solumque earum devorat capita. Fundit, cum pedis halitum foetidissimum. De urina superius diximus. In extremo constituta periculo, reddita urina, aut faecibus deiectis, ad octo pluriumve passuum intervallum, tanta vis est excrementi, sese ab omni vindicat iniuria, ac vestes inficit indelebilibus luteisque maculis, et nunquam fatis perspirante putore. Editur eius caro sterucusve saluberrimo eventu ab iis, qui lue Hispanica laborant. Sunt et alia duo vulpeculae huius genera, eadem pene forma et natura, quorum alterum *Izquiepatl* vocatum fasciis multis candentibus distinguitur, alterum vero *Conepatl* seu vulpecula puerilis, unica tantum utrimque ducta, perque caudam ipsam eodem modo delata. *Bachirae* quoque dicuntur animalia vulpibus similia. Rotundiora sunt et iucundae carnis.

Annae

Annae etiam appellantur ab Indis, animalia illa fele domestico minora, pestilentis odoris, quae oppidano-
 cu adeunt: foetor illa prodit, e-

tiamsi distent centum passus, nec
 fores, nec fenestras clausae
 obstant.

ARTICULUS III.

De quibusdam vulpi congeneribus.

PUNCTUM I.

De Carygueia et Taiibi.

Marcgrav
 Hist. Brasil
 l. 6. c. 2.

Quinque imprimis in Brasilia in-
 venio animalia, quae vulpi-
 bus cognata esse videntur, *Cary-
 gueia nempe, Taiibi, Tamandua
 guacu, Tamanduan et Coati. Ca-
 rygueia* aliis lupatiima, Lerio Sari-
 goy, Ximeni Tlaquatzin dicitur.
 Animal est ex descriptione Marc-
 gravii, catuli seu mediocris felis
 magnitudine: *caput* vulpinum ha-
 bet. Ore acuminato, estque infe-
 rior pars oris paullo brevior supe-
 riore, linguam longam, quam ta-
 men os aperiens et morsum mini-
 tans non exerit, quamvis possit,
 sed versus posteriora attollit. *Den-
 tes* instar felis seu vulpis, anterus
 nimirum, tam superius, quam in-
 ferius parvulos, hinc quatuor lon-
 gos caninos, superiores quidem
 longiores, inferiores breviores, hinc
 iterum sex alios, et dein molares,
 nimirum sedecim molares, duode-
 cim intermedios, quatuor caninos,
 et incisores parvulos, in inferiore
 mandibula octo, in superiore de-
 cem, nam duo maiusculos in me-
 dio habet more leporis. *Nares* ha-
 bet patentes, *oculos* pulcros ro-
 tundos, nigros, *aves* pro more
 corporis amplas, longas, latas,
 vulpinas, quas erectas gerit, sed
 constant tenui membrana glabra,
 translucente, cui fusci, aliquid
 admixtum. *Barbam* habet felinam
 pilis nigris, sub mento autem sunt
 breves, in superiore parte oris lon-
 giores, supra oculos aliqui, et iti-
 dem in utraque gena. *Caput* tres
 digitos aut paullo plus longum, au-
 rium quaelibet duo digitos longa,
 sesqui fere lata. *Collum* breve nec

supra digitum longum, reliquum
 corpus septem digitos, usque ad
 caudae exortum, *cauda* pedem lon-
 ga, quam curvatam gestat, nam ea
 se arborum ramis more simiae ap-
 pendit. *Pectus* latiusculum. *Crura*
 duo anteriora breviora, nimirum
 quodlibet tres digitos longum, po-
 steriora paullo plus quatuor. *Pedes*
 anteriores digitis quinque instar ma-
 nus constant, unguibus albis, in-
 star avium curris, posteriores lon-
 giores, ut in cercopithecis esse so-
 let, item quinque digitis, ut ma-
 nus. *Pilis* vestitur longis, sed qui
 in capite, collo, infimo ventre et
 cruribus breviores, pili autem ca-
 pitis, colli inferius, et caudae in-
 ferius prope exortum sunt flavi, se-
 cundum longitudinem autem ca-
 pitis per oculos et medium capitis
 tendit ampla nigra stria, collo supe-
 rius etiam nigri pili admiscuntur.
 Per totum autem dorsum, latera et
 caudam superius prope exortum,
 maximam partem nigra est, sed leu-
 cophaeis pilis admixtis. Cauda ab
 exortu suo tantum ad quatuor digi-
 tos pilosa est, reliqua parte nuda,
 ubi cute vestitur ad quatuor digi-
 tos nigra, quatuor digitos ultra al-
 bicante, fusco colore intermixto,
 rotunda est, et sensim attenuatur.
 Mas foeminae per omnia similis. In
 infimo ventre prope crura postero-
 ra, pellis eius dupla est, et exte-
 rior rima scissa duo et semis digitos
 longa, facitque quasi bursam pomi
 aurantii maioris capacem. Est au-
 tem haec bursa intus pilosa, et
 continet mammas in interiore pelle
 ad ventrem octo papillis, bursae
 autem

autem os arte clauditur, ut non appareat, nisi duobus digitis distendatur. Haec bursa ipse uterus animalis est, nam alium non habet, uti ex sectione illius, inquit *Marcgravius* comperi, in hac semen concipitur, et catuli formantur: et haec ipsa, quam describo bestia, sexcatulos vivos et omnibus membris absolute, sed sine pilis in hac bursa habebat, qui etiam hinc inde movebantur, quilibet catulus duodigitos erat longus, in ea tamdiu retinentur, donec ipsi sibi victum quaerere possunt, interea tamen interdum progrediuntur foras, et iterum ingrediuntur. *Testes* sub ano habebat interius iacentes. Pellis eius facile detrahi potest, ut vulpina aut leporina, modo in ventre incidatur. Foetet animal instar vulpis aut Martis. Mordax est. Vescitur libenter gallinis, quas rapit ut vulpes, et arbores scandendo avibus insidiatur. Vescitur quoque facari canis, quibus sustentavi per quatuor septimanas in cubiculo meo, tandem funi, cui adligatum erat se implicans, ex compressione obiit. Tantum *Marcgravius*. Invenitur in Dariene Brasilia et Florida, et nova Hispania. Videtur quidem ei *Ximenis Tlaquatzin* descriptio competere, quin *Nierembergii* Cerigonam Brasiliensibus vocari scribit, icon tamen, quam *Nierembergii* exhibuit, ab icone

Marcgravi plane differt, ut ex collatione unicuique apparere potest. Sed nunc *Ambrosini Vulpisimia*, vel *Simivulpa* huic, si iconem spectes similis est. Ideo in mustellarum numero reposuimus, icone hic adiecta. Ut ut sit, cauda huius animalis, magni est in Medicina usus. Drachmae pondere ex aqua vicibus aliquot ieiunis hausta, mundat ureteres, calculos expellit, venerem excitat, lac generat, colicis doloribus medetur, parientibus prodest, partum accelerat, et si masticatam imponas partibus quibus spinae infixae, extrahit illas. *Tai-lbi*, quod Lusitani *Cachorro do mato* appellant, animal est corpore tereti et oblongo. Vestitur pilis albis splendentibus, qui in extremitatibus nigricant. Caput habet vulpino aemulum, os acutum, barbam felinam, oculos conspicuos et prominentes, nigros, aures subrotundas, molles, graciles, albas, teneras, ut charta mollis. Cauda in exortu ad quinque digitorum longitudinem pilis vestitur albis, in extremitate nigricantibus, reliqua pars maior ad finem usque, corio tenui, squamoso, albicante, instar exuviarum serpentis cincta est. Caro graviter foetet, comeditur tamen. Pili tenui cuticulae inserti sunt, quae salvo corio crassiores detrahi potest.

Marcgravi
Hist. Brasili
l. 6. c. 2.

PUNCTUM II.

De Tamandua-gvacu, Tamandua-i, et Coati.

Marcgravi
Hist. Brasili
l. 6. c. 4.
De Lact.
Ind Occid.
p. 551. et
618.

Tamandua-gvacu animal est canis lanionum magnitudine, *Abbevillanus* molem equi attribuit, capite tereti, promuscide longissima, ore acuminato edentulo, lingua tereti, viginti quinque aut septem digitorum, immo duo pedes et semis subulae instar, longa, quam in ore duplicatam gerit. Oculos habet parvos, nigros. Aures subrotundas, caudam instar muscarii hirtam, setis equinis constantem, unius ferme pedis latitudine, qua

diducta se totum potest tegere, crurateretia. Pedes anteriores quatuor habent ungues recurvos, duo in medio maximos, duo et semis digitos longos, et ad utrumque latus minores, volam pedis rotundam. Pili capitis et colli breviores et anteriorum versi, anteriora albis vestiuntur, ad tactum omnes aridi sunt. Tardum est in currendo animal, et formicis vescitur. Tamdiu enim illarum tumulo linguam imponit, donec ab iisdem obsideatur.

Taman-

Original
Brahm
1771
Larsgrav
ist. Brasl
6. c. 2,

Simia

Cynocephalus
HundsKöpff
Mommenet . 1 .

Simia . 2 .

Cynocephalus . 2 .
Pertrand .

Cercopithecus

Cercopithecus

Cagui Brasil .

Cajtaia .

Cercopithecus barbatus Guin .

Iya sive Cariguébeui
Lutra Indica .

Cuandu s. Ourico cachiero .
Eijfern Vercken .

Capy-bara. Porcus flu:
viatilis Bras:

Table

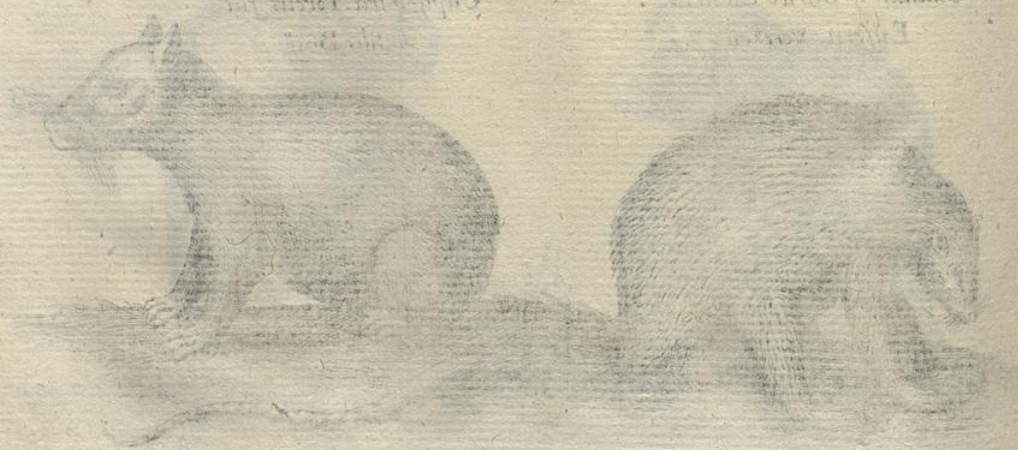

Macaca sylvana

Macaca sylvana
Macaca sylvana

Macaca sylvana

Macaca sylvana
Macaca sylvana

Tab. 1

Carapithecus blairi von Monticola

Carapithecus blairi

Carapithecus blairi

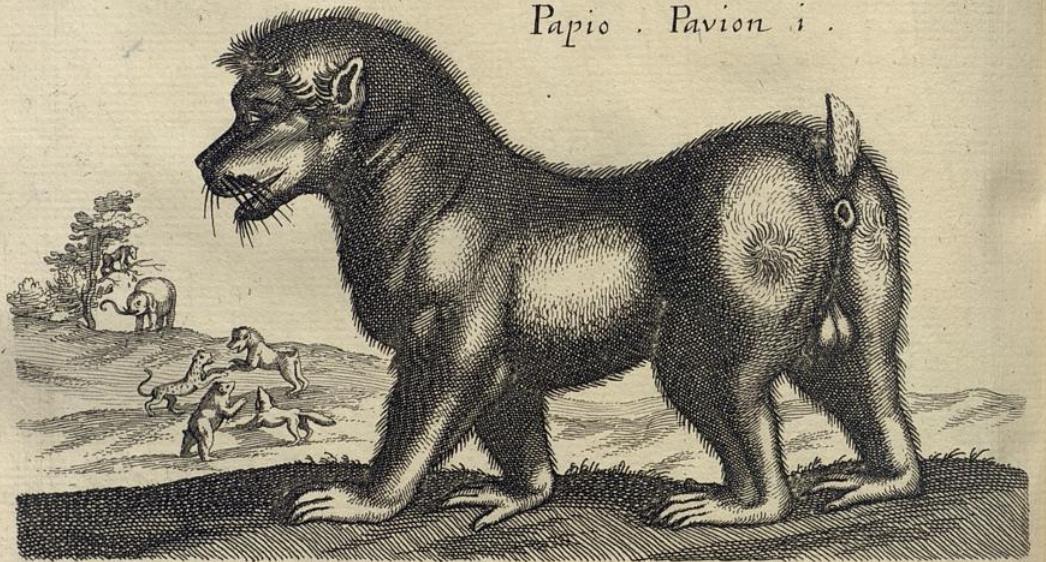

Carapithecus blairi
von Kats

Papio . Pavion i .

Papio . 2 .

*Cercopithecus
Meer Katz*

Maregr.
H. B. h. c.

Tamandua i est vulpeculae Americanae magnitudine. Caput habet acuminatum, rotundum, conum acutum repraesentans, paulum infra incurvatum, os nigrum, angustissimum, edentulum, oculos parvos, nigros, aures erectas, unum circiter digitum longas. Pilos totius corporis duros, splendentes, et ex albo flavescentes. Linguam instar subulae teretem, octo digitos longam, quae quasi canali inter inferiores genas incumbit. In prioribus pedibus quatuor unguis incurvos. Ferox est animal, sed mordere non potest. Baculo tactum posterioribus pedibus insidet ut ursus. Totam die dormit, capite sub collo et anterioribus cruribus abscondito, noctu vagatur. Quando bibit, pars per nares iterum exsilit. Quum lactarem hoc animal, inquit Marcgravius, maximam partem excoriatum adhuc vivebat, quamvis octiduum inedia tolerasset. In rene sinistro superior processum triangularem inveni, per duplicem tenuem membranam reni adnexum, in intestinis multos teretes lumbricos, valvulas

cordis insignes, vesicam fellis magnam. Corium est crassum. Caro vulpinam olet, et non comeditur. *Coati* est Brasiliensium vulpes, magnitudine felis, cruribus et manibus brevibus. Cercopithecorum. Caput habet acuminatum, vulpinum, aures subrotundas et breves. Oris partem inferiorem superiore brevior, promuscidem longam et acuminatam, nares amplas quasi fissuras, oculos nigros, caudam suo toto corpore longiorem, quam superius erectam gestat et incurvatam, cuius pali annulatim variegati cum umbra et ochra. Quando comedit, anterioribus pedibus tenet cibum. Arborea velociter conscendit ad ramorum extremitates. Habui aliquando eiusmodi animal cicutatum, inquit De Laet, et valde domesticum et mihi amicum, ita, ut ad os meum eniteretur, et ex illo cibum caperet, sed cum caudam suam praeroderet coepisset, non potuit ab ea abstinere, ita, ut illam tandem penne totam consumeret, et moreretur.

Maregr.
B. I. G. c. 6.

CAPUT II.

De Simia.

Nomen.

Simia seu *Simius*, vel a depressis et simis naribus, (*σιμος* Graeca vox est) vel quasi mima, quod facile hominem imitetur, Latinis dicitur. Festus *Clunas* appellavit. Bartholomaeus Anglicus quasi *Simeas*, id est, hominibus similes dici voluit. Apud Graecos vocatur *πίθηξ*, *πίθηκος*, *πίθων*, *παρά το πείθεισται*, quod facile ad humanarum actionum imitationem persuadeatur; *ήμιμω*, quasi gesticulator, *άρμος*, veteri Hetruscorum lingua, *βάτης*, quod facile arbores scandat; *καλλιάρ* Laconibus, *Gyraldus* *καλλιάρ* vocari ob-

fervavit. Tam prona corporis parte pilosa est, quam supina. Pilo crassiore vestitur. *Nares*, aures, dentes, tam primores, quam maxillares, hominis more habet. *Cilium* in utraque palpebra praeternue et prolixius, inferiore inprimis. In *pectore* binas mammaram papillas; et brachia hominis modo, sed hirtiuscula, quae et ipsa et pedes, ut homo inflectit. *Manus*, digitos, unguis, hominis similia, etsi rudiora, efferatioraque. *Pedes* ipsi sui generis, sunt enim velut manus manusculae, et digitis ut manus constant, medio longiore.

Descriptio

Aristot. H.
A. I. 2. c. 8.

Anglic. de
rer. pro-
prio.

giore. Vestigium etiam manui simile est, nisi quod in longum se porrigat, et volam referens tendat ad postrema. Callosus hoc sui parte extrema est, et calcem inepte atque exiliter imitatur. *Lacer-tos* habet et femora proportionem cubitorum et tibiarum brevia. *Vmbilici* loco, qui eminere solet, durum quid. Partem corporis superiorem multo maiorem, quam inferiorem. Carent natibus utpote quadrupedes, cauda utpote bipedes. *Internas partes* si spectemus, *cor* habet pyramidale, quamvis cuiusdam cum duobus acuminibus repertum sit. Venae et arteriae per brachia perinde ac in homine distribuuntur. Vena, quae in dextram cordis aurem fertur, moxque in eius sinum dextrum penetrat, in iis supra aurem cordis sita est. Quae a cava propagantur, et in renes inferuntur, amplissimae sunt, post deferuntur ad testes. Musculi temporales sunt exiles et debiles. Auris substantia immobilis. Carnosi, qui nates integrare solent, ridiculi sunt. Et si vero in multis partibus homini assimilatur, in multis tamen quoque differre certum est, nempe in musculis thoracis et brachia moventibus, in iis, qui cubitum et femur agunt, in manus interna structura, in musculis digitos pedis moventibus, in tendine pedi sublato, in colo, mesenterio, et pulmonis quinto lobo venam sustinente. Sed et in ossibus ab humano sceleto discrepat. Ad lumbos enim sex vertebrae conspiciuntur, humeri articulus plurimum est a thorace abductus, crura non recta ad spinam tendunt, ideo, dum bipes incedit, claudicat. *Pedes* habet concavos, et digitos valde fissos. Plura apud Aquapendentem occurrunt. In plaga Orientali, et aliis calidiori coeli subiectis nascuntur. In Lybia, Mauritania, parte Caucasi montis, quae in mare rubrum porrigitur, regno Basman, et caeteris. Omne latifundium, quod inter Aegyptum, Aethiopiam, et

Lybiam diffunditur, omni simiarum genere repletum est. In Indiae montibus, tanta earum copia ut saepe Alexandri exercitui terrorem incusserint. In regno Basman captae, et mastatae, excepto mento depilantur, et aromatibus conditae exsiccantur, mercatoribusque venduntur, qui alio translatos pro homunculis marinis vendunt. Montanis tamen potius, quam planis delectantur. Ideo montes Enisae, prodente Leone, frequentant. Herbis et tritico delectantur, ideo ad maturas spicas magno comitatu incedunt. Pediculos quoque humanos, vermes et araneos vorant. Inter fructus pomis et nucibus potissimum fruuntur, at reperto in iis amaro cortice, totum abiiciunt, sed et carniem sagina delectantur, a quarum esu pilos deponunt. Vinum etiam bibunt. De *generatio-ne* pauca occurrunt. Natalis Comes circa aequinoctium vernum commisceri, et circa solstitium aestivum duo catulos parere prodidit. Aelianus quoque binorum foetuum meminit, quorum unus carior ulnis gestetur, alter contemptus penes matrem inambulet. Solent tamen quando in urbes ducuntur, in sexum muliebrem furere. Amicitiam gerit cum cornice et cuniculis, cum gallo, testudine, torpedine, et limacibus dissidet. Cornix, sedulo ipsius speciem admiratur. Cuniculos aliquando in Anglia, apud virum nobilem, contra mustelas defendit. Ob antipathiam matricidae culco insuto, gallus simia et vipera addebantur, ut simia gallum persequeretur, vipera gallum fugiens, in hominem saeviret. Testudinem in capite pueri conspiciata Romae quaedam, ita exhorruit, ut praetimore, alvi et vesicae excrementa redderet. Si limacum corona eidem circumponatur, nec eas comprimere, nec attingere audeat. Laborat hernia, propter omentum ponderosum, morbo comitiali, atrophiam, inflammatione hepatis, splenis, vesicae etc. Galenus valde emaciatam diffecuit, et caeteris partibus illaesis in pericardio tumorem praeter naturam

Galenus
Comm. 3.
supra Hip-
pocr. de
articulis.

Galen. de
usu part.
1. 16. c. 6.

Vesal. de
fabrica
corpor.
humani.

Aqua-
pend. de
sensib. 1. 2.
c. 8.

Locus.

Leo Afri-
cae 1. 3.

Cibus.

Generatio.

Ambros.
Hist. Di-
git. 1. 2. c. 5.

Porta Phy-
togn. 1. 7.
c. 8.

Galen. de
1. aff. 1. 5.
c. 2.

ram invenit, qui humorem, qualem hydatidesmittere solent, continebat. De morfu nihil dico. Vrosus esse tradunt, et Avicennas, emplastrum ex cinere cum melle et amygdalis amaris imponit. *Natura et ingenium.* Naturam, mores et ingenium quod spectat, in maxillarum cavitatibus cibaria condunt, indeque sensim ad mandendum manibus expromunt. Adeo petulantes sunt, ut et leones illorum clunibus affixae, exagitent. Iniuriae diu meminisse prodidit Albertus, facile oblivisci alii. Mansuetactae catulos suos omnibus ostendunt. In naeomenia exultant, in interlunio summa tristitia afficiuntur. Statim atque per tactum, aut mortem, aut morbum putridum deprehenderint, inusitato narium strepitu personant. Ideo Crollius credit, Medicos sphymicam ab hoc animali edoctos. Aliquando transverso latere facilius gradiuntur. Inventae, quae aurigae munus obibant, latrunculis cera effictis ludebant. Fuit quaedam, quae cum infantem a nutrice lavari et fasciis involvi videret; absente, eundem denudatum in ferventem aquam abluendi gratia imposuit, et interfecit. Quae Pareus de simia in aedibus Ducis Somei habet, vide apud Ambrosinum. Dum, quae venatores facere vident, imitantur, facile capiuntur. Nunquam ita mansuescunt, quin facile fiant rabidae. Delectantur quidem puerorum et canum lusu; sed non custoditos strangulant, vel ab alto praecipitant. Vino inebriantur. Zabeces et Zyngantes Africae populi, iis vescuntur, ut Herodotus prodidit. Carnem frigidam et austeram Rhasis iudicavit. Cor assum et cum melicrato coctum memoriam acuit, quod Porta signaturae adscribit. Quantum ad *differentias*, forma, colore, iubis et magnitudine discrepant. Aristoteles in caudatas, sine cauda, et canicipites dispescit, quod et Oppianus sequitur. Plinius, coloris albi apud Orseos in India vagari asseveranter scribit. Marcus Polus, quasdam erectas in-

cedere humano more, prodit. Huc pertinet *Orang-outang* Indorum, ex Angola delatus, et Fridrico Henrico Arausionensium Principi donatus, quem Tulpius, *boni nem silvestrem* vocat. Erat quadrupes, longitudine pueri trimi, crassitie sexennis. Corpore nec obeso, nec gracili, sed quadrato: habilissimo tamen ac perniciosissimo. Artubus tam strictis, et musculis adeo vastis, ut quidvis auderet et posset. Anterius undique glaber: at pone hirsutus ac nigris crinibus obsitus. Facies mentiebatur hominem: sed nares simiae et aduncae rugosam et edentulam anum. Aures vero nihil discrepare ab humana forma. Uti nec pectus, quod ornatum utrimque mamma praetumida, erat enim sexus foeminei. Venter habebat umbilicum profundiorum, et artus cum superiores, tum inferiores, tam exactam cum homine similitudinem, ut vix ovum ovo videris similis. Nec cubito defuit requisita commissura, nec manibus digitorum ordo, nedum pollicis figura humana, vel cruribus surae, vel pedi calcis fulcrum. Incedebat multoties erectus, nec minus gravate attollebat, quam transferebat, quaecunque gravissimi oneris pondus. Bibiturus prehendebat canthariansam manu altera; alteram vero vasis fundo supponens, abstergebat madorem labiis relictum. Cubitum iturus inclinans caput in pulvinar, corpus stragulis firmiter operiebat. Tantam habere animi confidentiam Rex Sambacensis retulit, ut non semel in viros armatos impetum faciat. Foeminarum tam ardenti flagrant desiderio, ut saepe raptas constuprent. In Guinea scribit P. Iarricus, esse quasdam, quae instar famuli in pila tundant, quaecunque in ea imponuntur, quae aquam a fluviis in hydriis capite domum deferunt, ita tamen, ut ubi primum domus fores attigerint, illico hydriis onerandae sint, alioqui eas excidere, casuque isto frangi. *Dicuntur*

Tulpius
observ. l.
3. c. 56.

Nieremb.
H. E. l. 9.
c. 45.

Dicuntur *Baris*. Torosi sunt et robusti. In India meruit etiam quaedam simia alba divinos titulos. Reliquias Zeilan servavit, dentem duntaxat. Praeda tandem, inquit Nieremb: Nierembergius, fuit, Constantini N. C. l. 9. Proregis Lusitani, cum barbari Principis thesauros cepisset, inter quos et dens ille fuit. Tanta summorum Regum reverentia et divinitatis opinione, habebatur, ut singulis annis a Pegu mitterentur legati, magnis onusti donariis et muneribus, ut solum permitterentur, in argilla quadam aromotica, quam in auro custodiebant, imprimere sigillum eius, ut absentiam tanti pignoris divini, eiusdem adoratione vel solum per umbram solarentur. Deinde confcius Rex Pegu captum a Lu-

fitanis sacramentum suum, misit ad Constantinum legatos, onusta navi mercibus, et auri cruciatis trecentum millibus pro redemptionis pretio. Plerique Lusitani donandum censuere, exacta maiori summa, usque ad millionem expectabant. Et quidem Rex ille plus dedisset, at noster Rex, in augustia aerarii, praetulit lucro pietatem, atque ut omnibus constaret, publico confessu iussit dentem afferri, agnosci, extrahi e locupletissima theca, gemmis et auro exornata, deinde manu sua in aereum mortarium iacit, tundi iubet usque ad pulvisculum, mox pulverem in ignes ad hoc praeparatos dissipat, ut in fenum evanuerit.

CAPUT III.

De Cercopitheco.

Nomen. Cercopithecus caudatum simiarum genus est. Unde nomen sortitur. Graecis eodem vocabulo venit. κέρκος caudam, πιθηκος simiam significat. Dicitur et κήπος, quod vocabulum alii κήκος, κελός, et κήτος efferunt. Non desunt, qui a voce graeca κήφος levis vocari putent, quod hoc animal ob miram levitatem, in diversas partes saliat. Albertus Mamonetum vocat, Itali Spingam, Celtae ἀεράνας. De **descriptione** dum in genere de eo agimus, non est, quod simus solliciti, in specie de iis acturi, singulas describemus. Genitalia nobis delineavit Aurelius. Inveniuntur in Aethiopia, et quidem, si Plinium attendimus, nigris capitibus pilo asfinino, in silvestribus lavae, et regni Congo, in India supra Emodos montes, quod Strabo scripsit, in monte editissimo, urbi Aden Arabiae vicino, in omnibus denique continentis Indiae locis. In Malabar vilissimo pretio venduntur, quod nuci indicae, a qua ad incolas magnum commodum, infesti sint.

Censentur esse inter *παιφάγους*, sed quando desiderio carnis premuntur, propriam caudam arrodere solent. Crocodilos adeo acerbo odio prosequuntur, ut pelle ipsorum visa fere exanimentur. In Orientali India, quae Lusitanis subest non tantum comeduntur, sed et in morbis, tanquam saluberrimi exhibentur. In deliciis propter mimicos gestus haberi, notum. Ossa tusa et hausta dolores Gallicos, evocato sudore levant. De **Ingenio et Moribus** ipsorum ita eleganter Nierembergius scripsit. Omnes, inquit, pene filiorum caritate insignes sunt, amplexu graves. Vescuntur fructibus arborum et ovibus avium. Ebibunt plures lotium et fordes suas. Nonnunquam videntes hominem solum, descendunt ad ludendum cum eo. Omnes sunt astu industrii. Mirificum est, arborum stipites, quas conscenderunt, in viatores torquere et iaculari, transilire flumina caudis invicem apprehensis, et ab arboribus fluviis vicinis vibratas,

Nieremb:
N. C. l. 9.
c. 46.

Nomen.
Ambrosin.
de Digit.
l. 2. c. 6.

Descriptione

Locus.

Strabo Geogr. l. 15.

Nieremb.
H. E. l. 9.
c. 44.

bratas, tamdiu, donec extremus oppositae trans amnem arboris ramum abripiat, quo affixo arbori, catena simionem utrimque protenditur. Deinde cum is, qui in altera parte haesit, tuto se affixit, vociferatur signum iam notum ipsis, quo audito, alter extremus se solvit, ita omnes transmittuntur. Super omnia sagitta aliove telo confossi, vicissim quantam possunt, ne dicam quantam solent homines hominibus, opem ferunt, ad motisque foliis muscove arborum vulneri, sanguinem confluentem callent sistere, atque ita vitam, si fieri possit, tueri. Educunt filios, singulos pariunt, circumferunt, amplexu tenaci adhaerentes mira pietate et amore erga prolem, atque id iuxta montium verrucas, et lumina cacumina, ubi venatores pyram construunt maizio circumdatam, adiecto lapide cacalotetl sive corvino, cuius est natura, si igne calefactus fuerit, tonitru edere, atque dissilire. Accurrunt cercopitheci, iuxta incubant, edentes sparsum cacacoatl, sed terrente eos subito in illos emisso lapide, obliti filiorum, ac velut expertes luminis, aufugiunt, deserentes sobolem carissimam venatoribus praedam. Deportant quoque in tergoribus prolem, donec commode iam sibi possit providere. Complectitur filiolus matrem manibus per collum, pedibusque per spinam. Magna aliquibus pernicitas, fere volucrum ritu occupant arbores, transvolantque ab una in aliam. Visus est, qui transcendit uno impetu fluvium. Plura de calliditate dixi alibi, pauca adhuc hic appendam, et diversa. Simiarum duces, quando agmen aliquod nostrum transire sentiunt, nec enim pauci, ne dicam foli, audent, plebeia multitudine variarum specierum convocata, procurrun obviam, et clamoribus horrendis ex arbore in arborem transilientes, nostros, quacunque gradiuntur, insectatae, mille scurrilitatibus et gestibus mille derident, caudatae praefertim, finguntque saepius velle turmatim nostros impetere, sed ubi ad

arborum iam truncos demissae, vident sagittas et sclopetas, quas expertae sunt aliquando, aptari, ac in se dirigi, vento velocius ad arborum culmina resultant, ibi conquestibus rabidis emissis, dentibus frendent minabundae. Tantam esse illarum dexteritatem inquiunt, ut discussas in sua corpora sagittas evitare sciant, et manu prehendere, ac si sponte porrectas acciperent, sclopetarum tamen globulos non ita discicere didicerunt, quibus multas iuniores, forte non ita sagaces, nostri extinxere. Quando sociam vident aliquam de suo grege praecipitem ruere vulneratam, a nostrisque tolli e terra, tanto fremitu ac strepitu tonant et replent aethera, ut mille leonum rugitus et tigris totidem superent runcatus. Sed unum est auditu gratissimum. Quaeque simia, quando iam captant arbores ascensu suo, lapides quotquot una manu gestare potest, ore etiam aliquot supportat, indeque lapidibus certant in transeuntes, quando aut sagittas, aut sclopetas in eas iaculari cessant nostri. In vetulam melampomaiorem, caudatam simiam, sagittarius e nostris tetendit scorpionem, expectaturam se simulavit simia, sed ubi iam dirigi oculo clauso sagittam vidit, iaculato in sagittarium lapide, faciem acriter contudit, et dentes illi dicitur confregisse. De novo tamen stratagemate poenas cercopithecus dedit, quo enim tempore lapis ad sagittarium decidebat, sagitta in simiam ascendeat. Interfectam comederunt in deliciis. Comedissent et bufones, aut si quod deterior, tanta illos fames urgebat. Quod de occurso in milites fertur, occasionem puto dedisse praecis, ut simios aliquos vetusti orbis homines putarint ob simile stratagemata. Haec natalitia Cynocephalorum fabulis. Aliquando putavi et pygmaeorum fortasse fuisse, adeo in pluribus simulant humanos actus. Illud mirum commercii quodammodo capaces esse. Iohannes Ardenois scribit, magnam familiaritatem contrahere simios cum barbaris, pro argento

cum illis ludere, deinde ex lucro parato invitare ad tabernam, et solve-
re pretium vini numerata pecunia.
Fortasse maior est caliditas, quam
ab oculato teste accepi. Aderat in-
ter milites Havanae, dum luderent,
simius observabat illum, qui plus
lucraretur, haerebatque eius lateri
donec colludium largiretur pro mo-
re. Si nolebat, pugnis simius cae-
debat, si donaret statim ad tabernam
convolabat, et manu acceptum vas
porrigebat vendenti vinum, ut sibi
infunderet. Coronato calice tunc
ebibebat, mox solvebat pretium,
colludium tradito, et recedebat,
quod si excederet pretium colludii,
expectabat, ut rursus venditor in-
funderet merum, quod bis aut ter
repetebat pro valore argenti. Io-
sephus Acoſta alium narrat miſſum
ad tabernam, non prius tradere ſo-
litum pecuniam, quam acciperet
lagenam plenam, quam ad verſus
pueros tutabatur, fugans eos cor-
reptis per intervalla lapidibus,
et quamvis vini avidus potor eſ-
ſet, illibatam tamen Domino re-
ferebat. Idem mulieribus ſuco
ornatis valde inſenſus, diſcerpebat
crines et cultum. De *ferocia* illud
admirandum, quod Petrus Martyr
prodidit hac hiſtoria, animalia nu-
triri in ara Cariai eadem, quae iam
diximus, ſed unum reperere natu-
rae longe diſſonae, id eſt grandi cer-
copitheco par, cauda longiore pro-
cerioreque. Cauda ſuſpenſus, et
robur, ter quaterve ſe devolvens,
captando, ex ramo tranſiit in ra-
mum, et ex arbore ſeſe proiecit in
arborem, ac ſi volitaret. Arcua-
rius e noſtris unum ſagitta conſixit.
Vulneratus ſeſe deiicit cercopithe-
cus, hoſtem vulneratorem rabidus
adoritur. Stricto enſe agit in pecus
venator, lacertum cercopitheco
abſcidit, cepitque mancum feroci-
ter renitentem. Ad claſſem perdu-
ctus, inter homines parumper man-
ſuetudinem induit. Dum ſic ferreis
vincus catenis ſervatur, elittoribus
adducunt aprum venatores alii, co-
gebat namque carniſium deſiderium
nemora perlustrare, cercopitheco

aper, et ipſe ferox oſtenditur. Se-
tas excutit uterque. In aprum cer-
copithecus furibundus ſalit, cauda
circum ligat aprum, cum ſervato a
venatore victore ſuo lacerto, guttur
apri prehendiſt, reluſtantem ſuffo-
cavit. Aſtuto etiam ſtratagemate
ſuo uſum alium ſimio Hiſpali, quem
volebant occidere, ille per domo-
rum teſta fugax, vidit ſe a ſagittario
peti. Deſcendit illico per fenestram
quandam, et caſu obvium infantem
ab incunabulis corripiens, comple-
xus eſt, iterumque ſe teſtis reſtituens,
quoties ſagittarium videbat, obii-
ciebat pro clypeo infantem. Con-
ſcius erat, non emiſſurum ſagittam
cum periculo innocentis. Tantum
Nierembergii. *Differentiae* Cer-
copithecorum ſunt variae, ſeu ma-
gnitudinem, ſeu colorem, caudam,
et alia ſpectes. Scribit Megathenes
referente Aeliano, in Praſſiana In-
dorum regione vagari maximis cani-
bus non inferiores, caudamque quin-
que cubitorum longam trahere. *Co-
loris* ratione, alii ſunt nigri, alii ci-
neri, caeſii, varii. Scaliger ali-
quos nigros cum maculis albis, alios
gilvos, alios furvos, alios fulvos
obſervavit. Caudam alii longiorem,
alii breviorē habent. Caeterum
optime mihi in *Barbato*, *Erecto*,
Leonino, *Moschato* et *Ambiguo*
diſtingui poſſe videntur. *Barbato*-
rum aliquot ſunt genera. *Qui Gua-
riba* apud Braſilienſes dicitur, capri-
nam et rotundam habet. Ipſe ma-
gnitudine eſt vulpis noſtratiſ, facie
elata, oculis nigris, ſplendentibus,
auribus brevibus ſubrotundis, cau-
da longa et verſus extremitatem nu-
da, quam ſemper torquet, pilis to-
tius corporis nigris, longis, et ſplen-
dentibus. Maximo numero in ſilvis
inveniuntur, ibique horribilem cla-
morem excitant. Singulis diebus,
inquit *Maregravius*, ante et poſt
meridiem ſemel atque iterum conve-
niunt. Unus eorum minor in medio
et altiori loco reſidet, reliqui paullo
inferius circumſident, tunc praeci-
nit ſuperior alta voce et ſigno manu
dato, reliqui omnes accinunt, tam-
diu cantiones prorogantes, donec
ſuperior

Aelian. H.
A. 1. 7. c. 90

Maregra-
vius. Hiſt. Na-
tur. Braſil.
1. 6. c. 5.

Mar-
gravius.

superior iterum manu signum det, tunc omnes uno momento silent, et superior grandi voce cantionem finit. Catulos suos in dorso gestant in ramis arborum discurrentes. Mordax animal, nec domari potest. Dantur et alii nigri ingentes, qui longam, nigram, et villosam barbam habent. Nigritam mulierem si solam offendere, vi adactam stuprant. Quem Clusius descripsit, hoc peculiare habebat, quod eius satis longa cauda in floccum desineret, leonum ritu. Guineensis ille, qui in Congo vocatur *Exquima*, pilos habet fulcos, sed per totum corpus quasi adustos, fuscis punctulatis albus inspergitur. Barba, quae egregie alba, capillis duo digitos longis pallis, et quasi pexis constat. Iratus os ample diducit, et mandibulas celeriter movet. Ad hunc referri potest *alter* magnitudine par, qui in utraque gena, magnam copiam pilorum longorum ex albo flavescens, instar magnae barbae hircinae, utique et ad utramque aurem tenet. Crura et pedes nigri. Ludit et clamat ut alter. Ambrosius trium icones exhibet. *Primum* Callitrichen esse putat, quem in alio coelo, quam Aethiopico vivere posse negat. *Alter* quoque ipsi congener esse videtur. *Tertius* facie est fenis, cauda longissima nigra. *Erethum* nobis Gesnerus prodidit, facie, cruribus, et membro virili hominem aemulantem. Stando magis perseverat, ideo nomen dedimus: pueros et mulieres non secus amat, ac homines suae regionis, conaturque, si vincula effugerit, palam cum illis concumbere. Tanta est industriae, ut aliqui homines, minus ingenio valere dicantur. *Leoninorum* aliquot sunt species. Prima est illa, quae Brasiliensibus *Cagvi*, Congensibus *Pongi* dicitur, estque *maior* et *minor*. Maior obtinet magnitudinem cercopitheci Cay, cui et aliquo modo similis est. Facies illi rotunda, leonina, aures nigrae et pilis nudae, os leoninum, oculi nigri. Cauda unum pedem et quatuor digitis longa, et pilis rufis vestita. *Ma-*

ior, leonem quoque facie refert, capite parvo, et vix pomum minus aequante, naso exiguo, oculis tenens, dentibus acutissimis, auribus subrotundis, cauda decem digitorum longa, ex albo quasi et fusco annulata. Velocissimus est in saliendo, et vescitur pane, farina Mandioca et aliis. Totum corpus longitudinis est sex digitorum. *Alter* est quae *Sago-vin* dicitur, forma, quantum ad collum, rostrum, anterioremque corporis partem, leoninae similis, sed adeo delicata, ut navis in mari agitationem nullo modo ferre possit. Praeterea adeo superba, ut ob levissimam occasionem inedia potius et cibi abstinentia, vitam finire cupiat, quam minimam molestiam perferre. Quem Nieremburgius vidit et descripsit, a Roderico Lincio advectum, erat sciuro minor, et adeo delicatulus, ut villosa pelle fovendus esset. Rostrum et capitis pars anterior, leoninam quodammodo formam referebat, fuscoque colore, cui rubedo permixta erat praedita. Aures albicantibus villis erant hirsutae, quibus ruber color etiam admixtus, guttur et pectus longioribus villis, partim fuscis, partim albis tecta habebat, reliqui pili per corpus sparsi nigri et albi, radiati a dorso ad ventrem alternis erant dispositi. Cauda etiam, quae longa erat, similis coloris pilis alternatim erat tecta, venter nigris pilis tectus. Crura breviores albi pili quadam rubedine infecti tegebant. Pedes in quinque digitos, non valde longos fissi, albis unguibus erant praediti, fortasse nullus elegantior. *Moscha-* tus, Brasiliensibus *Caitaia* dicitur. Pilo est longiore ex albo flavescente, capite subrotundo, fronte haud elata, aut pene nulla, naso parvo et compresso, cauda acuta. Altissima voce clamat, et facile ad iram commovetur. Memini me apud Generalem Wardenburgium ex Brasilia reducem Amstelodami vidisse. Est et alia huius species pilo magis fusco, instar Zobellinorum. Ad *Ambiguos* spectant, *Macaqvo* Congensium, *Cay* Brasiliensium, et *Guineensis*

Nieremb.
Hist. Exot.
l. 9. c. 44.

Marcgr.
Hist. Bra-
sil. p. 227.

Marcgr.
Hist. Bra-
sil. p. 227.

Aelian. H.
A. 1. 7. c. 49

Marcgr.
Hist. Bra-
sil. p. 227.

Marcgr.
Hist. Bra-
sil. p. 227.

Mavegrav *neensis* alius. *Macaqvo*, colore est
Hist. Brasili lupi, naribus bifidibus elatis, capi-
 1. 6. c. 5. te urfino, natibus calvis, cauda ar-
 cuata. Longitudo corporis a capi-
 te ad caudam, unius pedis et supra,
 crassities ubi maxima, unius pedis
 et novem digitorum. Clamat, hah,
 haha. Penem habet humano simi-
 lem. *Cay* apud Touvoupinam bu-
 tios est frequentissimus, pusillus, et

Letius
Hist. Ame-
ricam c. 10

nigri coloris. Maxima ex parte in
 silvis versatur, et potissimum pecu-
 liaribus arboribus insidere solet, fe-
 rentibus siliquas perinde crassas, ut
 nostrae maiores fabae, quarum fru-
 ctu vescitur. *Guineensis* alius pilo
 est ex umbra gryseo, fuscae et flavo
 ex umbra admixto, fere ut in dorso
 leporino, capite parvo, et
 cauda longa.

CAPUT IV.

De Cynocephalo, Papione, et fera Vpalem.

Nomen.

Cynocephalus a canino capite no-
 men accepit, quasi *κυνος κεφα-*
λη, Gesnerus Tartarum alicubi vo-
 cat, quod primum ex Tartaria hoc
 animal advectum sit. Aelianus *κυνο-*
πρωτων dixit, quod faciem caninam
 habeat. Aristoteli forte est *χοιροπι-*
θνος, seu simia porcaria. Eiusdem
 ferme formae est, cuius simia cauda-
 ta, at in corporatura, crassior, va-
 lidior, et magis efferatus, faciem-
 que caninam a natura adeptus est.
 Strabo faciem Satyro similem ei tri-
 buit. Foemina sua natura excidit,
 ut palam expositam extra corpus
 vulvam, per omnem vitam ferant.

Gesner. in
 Append.
 quadrup.

Descriptio.

Reperiuntur in Aethiopiae partibus,
 si Solino fides, in regione Arabiae a
 Dira usque ad Austrum cornu, et prae-
 cipue in ultimo promontorio, si
 Straboni. Aelianus montes supra
 Dachinabadem ipsis tribuit, Hero-
 dotus regionem, quam Aratores in
 Lybia versus occidentem habitant.

Locus.

Cibus.

Cibus ipsis idem cum simiis. Fructus
 testaceos dum edunt, involucria re-
 iiciunt. Carnibus quoque et assis, et
 elixis vescuntur, illis imprimis, quae
 ad delicias in culina paratae sunt.
 Vini potionem non recusans. **Vox**
 iisdem rudis et varia. Aliquando a-
 cutum strident, aliquando ululant.
 Orus latrare dixit. Ad naturam et
 mores Cynocephalorum pertinet,
 quod facile ad iram effundantur,
 quod nunquam a petulantia sint a-
 lienis, praeterquam quod teste Pli-
 nio, simiis sint efferatioribus, quod
 instinctu quodam naturali ducti, Ae-
 liano auctore, tempore aequinoctii,

Vox.
 Aelian. H.
 A. 1. 6. c. 48

Aelian. H.
 N. 1. 6. c. 5.

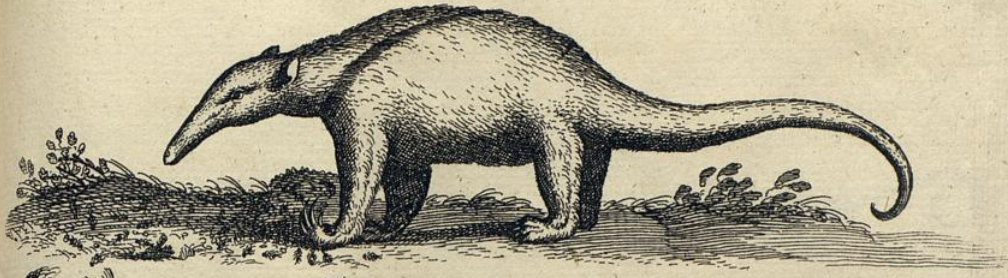
singulis horis diei ac noctis mingant,
 et clamorem quendam edant, quod
 denique mas in interlunio, nec com-
 edat nec quopiam intueatur, sed fa-
 ciem in terram deiiciat, foemina ve-
 ro, etiam sanguinem e genitali emit-
 tit. Lunae exorienti congratulari
 dicuntur. Ideo in sacris ab Aegy-
 ptiis nutriebantur, ut inde tempus
 Synodi luminarium scire possent. In-
 genio quoque sunt singulari, et pro-
 xime post elephantinum ad huma-
 num accedens. In Aegypto discunt
 ad quemlibet epistolas deferre. Ob-
 servavit Bellonius, qui nummos he-
 ro deferendos, manu protensa, a
 spectantibus exigebant. Referri ad
 Cynocephalos potest, tum illud a-
 nimal cuius Alvarez in Aethiopico
 itinere meminit, tum illud, cuius
 Clusius. Illud vervecem magnitu-
 dine aequat, et instar leonis hirsu-
 tum est, gregatimque in monte fe-
 cus locum Calote dictum incedit.

Hoc corpus villis longis cineracii
 coloris obsitum habebat, caudam
 cercopitheco brevioribus, rostrum
 longum, extrema parte obtusum,
 nates glabros prorsusque depiles, et
 sanguineo colore refertas, ac si cutis
 ab illis detracta fuisset. **Papio** Ger-
 manis *Pavyon*, animal est, ex de-
 scriptione Gesneri, magnum, hirsu-
 tum, horrendo capite, brevibus
 cruribus, cauda fere vulpina, sed
 admodum brevi et plerumque ere-
 cta. Pedes sunt humanis similes, et
 proceritati corporis minime respon-
 dentes. Tam est solutissimum ani-
 mal, ut ad foeminarum conspectum
 effer-

Strabo
 Geogr.
 1. 15. Bel-
 lon. Ob-
 serv. 1. 2.
 c. 52.

Ambrosin.
 Hist. Di-
 git. 1. 2. c. 7

Ambrosin.
 Hist. Di-
 git. 1. 2. c. 7

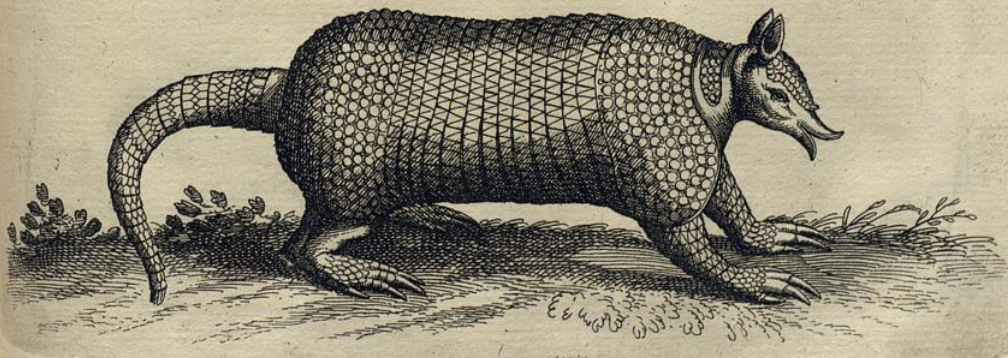
Tamandua guacu .

Ai sive ignavus .

Tatu seu Armadillo .

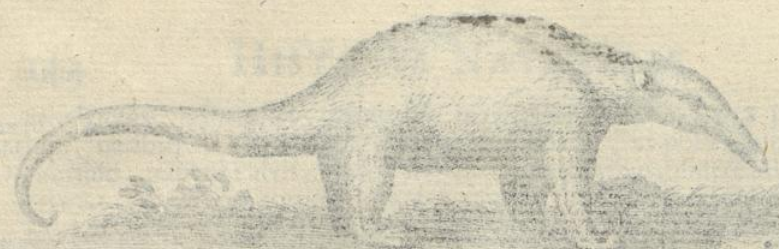
trabo
icogr.
15. Bel-
m. Ob-
erv. l. 2.
52.

ambrosia.
ist. Di-
it. l. 2. c. 7

ambrosia.
ist. Di-
it. l. 2. c. 7

Amur

Tamias

Tamias

Tamias

Tamias

Tab.

Spiztäncherlein
V. 1711

Spiztäncherlein
V. 1711

Spiztäncherlein
V. 1711

Spiztäncherlein
V. 1711

Spiztäncherlein
V. 1711

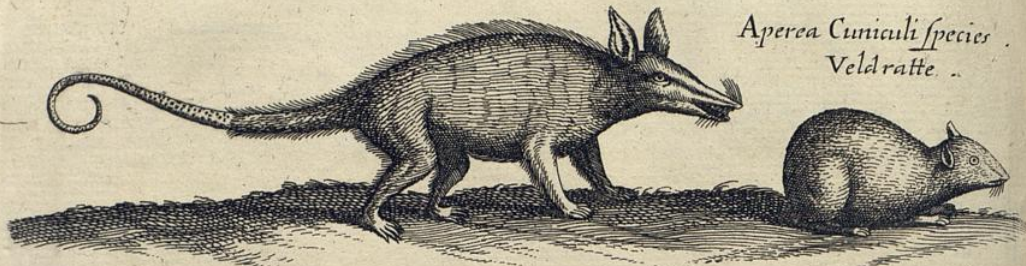

Spiztäncherlein
V. 1711

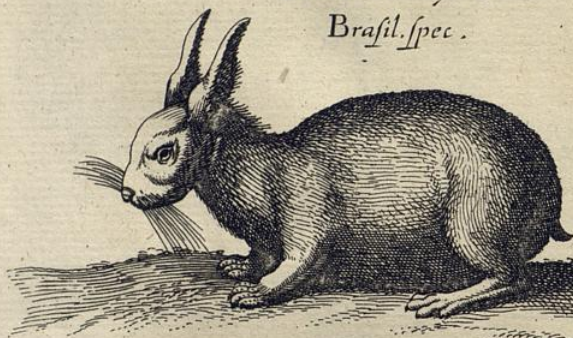

Carigueija

Aperea Cuniculi species
Veldratte

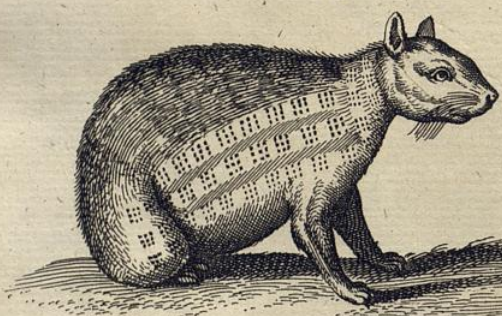
Cavia Cobaija Cunic.
Brasil. spec.

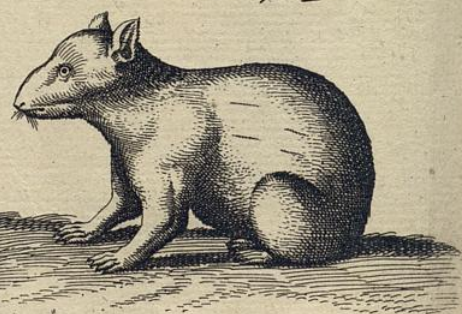
Aguti vel Acuti Cunic.
Br. spec.

Paca. Cunic. Bras. sp.

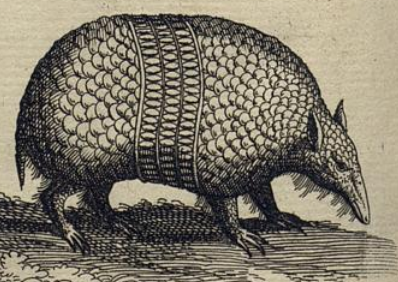
Cuniculi Inds Gesneri

Dachs

Tatu Apara

Ambr
Hist. I
git. 18

Marc
Hist. I
p. 221

Clus.
Auch.
Exoti

effervescat. Vescitur pomis, piris, et aliis arborum fructibus, aliquando panem et vinum pro potu appetunt. Foemina geminos, marem nempe et foeminam unica paritura, ut plurimum eniti solet. *Fera Vpallim* cercopithecii Aethiopici est magnitudine. Pellis quasi cocco tincta

rubet, maculis aliquot in locis conspersa. Caput instar globi rotundum. Pedes rotundi et lati, nocuis unguibus vacui. Mauri carnem asulis verberatam ut tenerior evadat, comedere solent. Quibus cibariis delectetur, ignotum.

CAPIT V.

De Ignavo.

Maregrav
Hist. Brasili
p. 221.

Clus. in
Auchar.
Exoticor.

Duas Ignavi species nobis auctor res prodidere. Primam Lusitani *Perillo ligero*, seu Caniculam agilem per antiphrasin vocant, aliquando *Priguiza*. Magnitudine est mediocris vulpis nostratis. *Colla* brevi, duo ad summum tres digitos longo, *capite* parvo et subrotundo, *ore* turbinato non amplo. *Dentes* habet instar agni, nec acutos, *nasum* glabrum, elatum, nigrum, *oculos* parvos, nigros, somniculosos, *auriculas* nullas, *caudam* obtusam figura panis sacchari. *Ungues* in singulis pedibus tres, ex albo flavescentes et deorsum incurvatos, superius arcuatos, inferius excavatos. Totum corpus prolixum et duo digitos pene longis pilis est vestitum cinerei coloris, taxi similibus, sed mollioribus et cum albedine mistis. Animal est ignavissimum, et tardissimi incessus, adeo, ut eum in vivo cum admiratione Cl. de Laet, observavit. In arboribus lentissime rependo progreditur, ibique habitat, foliis arborum vescens. Nunquam bibit. Vocem iiii rarissime edit. Arctissime quae semel unguibus apprehendit, tenet. Pluviam etiam levem metuit. In dissecta foemella observatum, cor motum suum, corpore avulsam, per femihorium retinuisse, placentam uterinam constituisse multis particulis carneis, instar substantiae renum, rubicundis, magnitudinis variae instar fabarum, in quas per multos ramulos vasa umbilicalia inserta e-

rant. Foetum, pilos, dentes, ungues habuisse. Cor foemellae, inquit Maregravius, duas in signes habebat auriculas, cavas. In ventriculo os superius duo digitos transversos a pyloro, eratque in altera parte ventriculi, ubi superius alias communiter os esse solet, processus instar intestini spithamae longitudine, sed nullum exitum habens. In ventriculo plane viridis materia foliorum arboris comestorum inveniebatur. Papillas duas in pectore. Corium solidissimum et tenax. Animal, addit idem, sine dubio vivax. Intestinis enim omnibus exemptis adhuc se movebat, et pedes contrahebat. Icon, quam adhaecimus, paulo longius collum exhibere, de Laetius, qui vivum vidit, testatur. Addunt quidam tanta pertinacia adhaerescere, ut nisi mortuus non avellatur. Hernandus unius diei spatium vix quinquaginta passus pertransire posse dixit, nocte duntaxat sonitum edere, posterioribus sillabis sensim magis ac magis gracilescenibus, et in arboribus viginti aliquando dies nullo cibo assumpto commorari, obtuso denique visu praeditum esse, addidit. *Altera* species, quae Lerio *Hay* dicitur, simiae habet faciem, cutem hispidam et villosam, crura hirsuta, ternos in singulis pedibus acutos et oblongos ungues.

Capta sine difficultate curatur.

Nieremb.
H.E. 1. 9
c. 15.

CAPUT VI.

De Taxo.

Ambrosin.
Hist. Di-
gitat. 1. 2.
c. 14.

Descriptio.

Locus.
Cibus.

Generatio.

Antipathia.

Natura
et Mores

Plin. H.N.
1. 8. c. 28.

Taxus nullum proprium apud Graecos nomen habet. Latinis dicitur etiam Daxus, ut Alberto, forte a Graeco *δαοδς* hirsutus et villosus, Meles seu Melis, Melus, ut Bartholomaeo Anglico, Melo et Melotus, ut Isidoro, seu propter membrorum rotunditatem seu propter aliud quid. Est animal fele maius, et vulpe, ad cuius naturam accedit, humilus, pelle villosa, rigida, coloris leucophaei. *Pilos* plures habet albos, quam nigros. *Caput* in medio nigrum, in lateribus album, *dorsum* latum, *dentes* acutissimos. *Crura* sinistri lateris, ipsi, quidam breviora adsignant, sed experientia reclamante. Reperiuntur passim, in locis montanis Italiae, Helvetiae, et aliis. *Vivunt* crabronibus et vermiculis, pomis et uvis, quorum esu autumnum potissimum pinguescunt. Cuniculorum tamen carne apprime delectantur, tum anseribus, pullis et aliis avibus. Foetus more vulpium in utero gerunt, et cum luna ternos orbis compleverit, pariunt. Adventante autumno quandoque duo, interdum tres enuntur. Summa taxis cum vulpibus antipathia. Hi enim, ubi egressos observavere, latibula eorum excrementis conspurcant, et foetore replent, ut alia exstruere cogantur. De *natura et moribus* habet, pellem adeo densam gerere, ut ictui resistat: nasum tam imbecilem, ut violato moriatur. Ideo forte Plinius, has bestias distenta et sufflata cute morsibus canum et ictibus hominum reluctari scripsit. A canibus aut aliis feris vexatus semetipsum resupinat, atque dentibus et pedibus repugnat. Brevitatis pedum conficius non longe a latibulo digreditur. Urgente bruma occultatur, et somno pinguescit. Ad focum hieme adlatus, in carbones se coniicit, ut Carolus Stephanus observavit. Crescente luna adipem eius augeri, de-

crecente minui, interlunio eadem destitui, incertum. Morsus eius exitialis, quod crabronibus et aliis venenatis vivit. *Ingenium* in quibusdam ostendunt. Dum latibula effingunt, ignavum effossae terrae vectorem constituunt, et postquam supra supinum extensis cruribus accumulaverunt, per pedes mordicus apprehensos, extra antrum educunt, idque toties repetunt, donec laterbrae latitudo habitatoribus sufficere possit. Tantam palearum et foliorum prosternendo sibi lecto, unica vice, capite et pedibus intra foveam ducunt, quantum homo sub brachio deferre non possit. Latibula cum duobus ostiis fabricant. Flante Austro septentrionale aperiunt, flante Borea, australe. Vivunt pro hieme colligunt, qua durante, dum mas, an ad vernum tempus sit duraturus dubitat, ne foemina ad satietatem comedat prohibet. Quando in senio excaecantur, tunc ex fovea ad pastum non egrediuntur, sed se invicem nutriunt. Dum in eminentiori colle deprehensi venatores sentiunt, pedes anteriores supra capita ponunt, corporeque in globum redacto, more urforum, sese praecipitant. In Italia, Germania, et aliis regionibus, habentur Taxorum carnes in deliciis, imprimis si autumnum capti fuerint. Apud Helvetios cum piris coquuntur. Sava norola porco silvestri assimilatur, Platina carni histricum. Quantum ad *medicinam*, adeps taxi per clysterem infusus, dolores nephriticos mitigat, mammaram scissuris prodest, in compositionibus arthriticis adhibetur. In membris contractis oleum commendatur, cuius parandi rationem Veckerus docet. Sanguis siccatus leprae medetur, si Carolo Bouillo credimus. In peste cum sale et cornibus animalium destillatus offertur. Lonicerus diebus tantum canicularibus destillat, et drachmas duas praescribit. Gesnerus com-

Olaus Ma-
gnus 1. 18.
c. 18.

Vfus.
Bruier. de
Re cibaria
1. 13. c. 3.

Vecker. 1.
2. Antid.
Special.

compositionem, quae recipit sanguinem taxi, terram Armenam, crocum, et tormentillam, saevissima peste feliciter adhibitam, se legisse scribit, Cinis supprimendo sanguini inservit. Nihil de cerebro, testiculis, et dente vel pede sinistro, quem brachio subligatum memoriam iuvare, Albertus prodit, dicam. Ex pellibus taxorum olim quoddam genus vestis texebatur, quae ab humeris usque ad lumbos pendeat. Ex iisdem canum collaria conficiuntur. *Differentias* si attendas, Olaus *domesticorum*, qui ludicri, et *silvestrium*, quorum setae rigidae mentionem facit. Communiter in *caninos* et *porcinos* distinguuntur. Ambas in agro Matifconensi se accepisse, affirmat Bruerinus. *Canini* rictu sunt canino, latibula in locis fabulosis fodiunt, et quidem sine multis cuniculis, et cadaveribus, illisque cibis, qui canibus in deliciis vescuntur. *Porcinos* Carolus Stephanus subalbidos et caninis maiores facit, et circa ostium cavernae, parva prius rostro excavata fovea, excrementa deponere scribit. Addit Gesnerus, radicibus, fructibus, et omnibus, quae sues adpetunt, vesci. In regione Americana quoddam animal vagatur nomine *Heyrat*, quod bestiam mellis avidissimam significat. Colore est castaneo, magnitudine cati. Quo-

tidie apum opificium inquirens, in arboribus versatur. Potest ad taxum referri. *Quaupecotli*, et *Tzcuintecuan*. Illud animal est duo plus minus dodrantes longum, rostro prolixo, tenui, versus superna contorto, proluxa item cauda, pilo longo, circa alvum candente, caetera fusco aut atro candentique, sed circa dorsum nigriore, atris pedibus et incurvis unguibus. Mitescit facile, vorax est, nullis escis oblatis parcit, placidum est item, ac mille modis blandiens, sed ignotis noxium. Reperitur in nova Hispania et gaudet montibus. *Tzcuintecuan*, seu Cynodeticus, est huic congener, non solum magnitudine et moribus, sed etiam rostro, quod praelongum est, ac tenue, et pedibus. Color albus est, maculis nigris ac magnis distinctus. Nomen habet a mordendo. Vivit non longe a mari Australi. Hic congener est *Tlalcoyotl*, animal pilosum, duas spithamas longum, unguibus melis, cruribus brevibus, nigro vestitis pilo, brevissima cauda. Caput habet parvum, rostrum tenue et longiusculum, caninos exertos, corpus album in fulvum vergens, sed dorso ac superna capitis parte et colli nigris, lineaque distinctis candenti. Victus eadem ratio, quae quanperotli.

Nieremb.
Hist. Exot.
l.9.c.43.

Nieremb.
l.9.c.77.

Nieremb.
l.c.c.73.

CAPUT VII.

De Castore.

Nomen. **C**astor, Graecis κάστωρ, nomen ἀπὸ τοῦ γαστέρος, id est a ventre invenit, ὑπογάστριον γὰρ τὸ ζῶον, καὶ σχεδὸν ὅλον κοιλία, quod fere totum hoc animal venter sit. Ridiculi, qui a castrando deducunt, quasi venatoribus visis, concius se propter testiculos peti, eosdem dentibus evelat, et abiiciat. Parvos enim habet et spinae adhaerentes, qui superstitute ipso, avelli non possunt. Dicitur et *Fiber*, non tam quod circa extremas fluminum ripas assidue versetur, et fibrum antiqui extremum dixerint, quam ab Aeobeo φιβρος mollis, quod molles pilos habeat. Lutram ab iis-

dem extremis fluminum oris dici, quae Priscis Iytrae, falsum. Diversa enim sunt animalia. Bellonio est Aristotelis *Latax*, sed falso. Distinguuntur enim. An Orchia dici possit, non decido. Quidam Semipiscem ob vitam amphibiam dixerunt. Colore est ex albo cinereo in dorso nigricante, pilo quam taxi subtiliore, qui, quo nigrior, eo pellis pretiosior. *Dentes* habet acutissimos, quibus ligna fecat, anteriores rubidos. *Pedes* priores caninis similes, posteriores propter membranam interiectam anserinis, quibus in natando utitur, utrosque quinque di-

Descriptio

T 2

gitis

ausMa.
usl. 18.
18.

*Differen-
tia.*

er.
ier. de
cibaria
3.c.3.

*Ambros.
Hist. Di-
git. 2.
4. 13.*

ker. l.
ntid.
scial.

*Salma C. in
Solin.*

Plin. H.N.
1. 8. c. 30.
Bellon.
Hist. Aquat

gitis constantes. *Caudam* piscium similem fecit Plinius. Secundum eundem, in maiore sesquipedalis est, senos digitos lata, duo crassa, quatuor interdum librarum pondo, ad margines in tenuitatem desinens, membrana glabra et livida contexta, super quam lineae quaedam, squamas piscium mentientes, incredibili artificio depictae sunt. In inguinibus geminos habet tumores ori anserini magnitudine, utrinque unum, membrana sua conclusum. Inter hos pudendum residet. Tumores hi, folliculi sunt membrana contexti, in quorum medio meatus, ex quibus liquor pinguis et cerosus exsudat, quo admoto ore deterso, corporis, quas contingere potest partes, velut oleo oblini, non aliter, ac aves quaedam, quibus supra podicem vesicula est, liquorem pinguem et olei aemulum continens, eundem rostro exhauriunt, et pennas perungunt, ne sub dio morantes, madescere possint. Testes non esse, vel exinde colligere licet, quod nullus ab his conspiciatur meatus. *Partes* internas si spectemus, lingua, corde, ventriculo, intestinis, et hepate in quinque lobos diviso, porco potius, quam alteri animali similis est. *Fes* sub minoribus icoris lobis latitat. *Splen* parvus pro magnitudine corporis iudicatur. *Re-nes* magni, tanquam vituli anniculi, et copiosa pinguedine obducti. *Vesica* suillae similis. *Testes* parvi et spinnae adhaerentes. Foemina, observante Matthiolo, unico tantum meatu, et parit, et egerit, et mingit, uteri et vesicae cervicibus illuc concurrentibus. In secto Castoreo, comperit Gesnerus, substantiam in folliculo flavam, solidam, cerae similem, acrem et minime terream. Ipsum unius librae pondere fuit. Comperit et genitale, quod unico officulo constabat. Invenit in utroque tumore et alium folliculum, substantiam melleam et foetidam putrescentis castei instar, continentem. Habetur et in foeminis, sed adeo exiguum, ut vix unciam ponderet. In quo Bellonius calculos ovi magnitudine invenit, adulteratum sine dubio erat.

Reperiuntur Castores, apud Burgundiones circa Matronam fluvium, Sequanos in agro Cabillonensi, Lotharingos, Austrios, circa Danubium, ubi Biferi nominantur, in Helvetia, circa Arulam, Rufam, et Lomagum fluvium. In Polonia quoque, Russia, Prussia, et Italia, ubi potillimum Padus in mare se exonerat. Denique circa fluvios Ponti, unde optimum castoreum venit, et in Hispania. Aquas septentrionales potius, quam Rheni, Danubii, et alios, qui continuo navigiorum decursu sollicitantur, frequentare, Olaus Magnus auctor est. Ubicunque autem degit, amphibium est animal. Ideo vicinas litoribus cavernas ponit. Vescitur foliis arborum, corticibus item almi, populi et aliorum. Salices tamen platyphilli maxime, ob summam amaritiam appetit. Piscibus vesci Albertus falso prodidit. Nam Pelicerius Episcopus Monspelienfis frequenter vivos et mortuos apponebat, quos tamen nec olfacere quidem voluerunt. Ineunte aestate, quo tempore Delphini constellatione una cum sagittario occidit, in libidinem solvuntur. Tempus pariturae finis autumni est, quo folia delabi solent. *Vocem* Iulius Pomponius, cum per Onomatopaeiam exprimere non posset, scriptis mandavit, vagitum infantis apprime repraesentare. *Naturam* et *mores* sequentia testantur. Non prius mordere desinunt, quam fragorem ossium audiverint. Quando domi aluntur, tantum ipsis pudor, ut nec stercore, nec urina domum inquinant, si non patet egressus, querulantur. Tanto amore foetum prosequuntur, ut quaedam, portis et clavis evulsis, ex alto se praecipitem dederit, quod ab Episcopo Monspelienfi Pellicerio proditum. Pedibus anterioribus, tanquam manibus oricibum admovent. Alvo, propter arborum cortices, quibus vescuntur stipata, seu quod parum fellis ad intestina confluat, partes posteriores saepe in aqua madefaciunt. De avulsione testium, dum venatores fugit, quod dicitur, falsum est, nataque inde opinio, quod eas tam astute oc-

Locus
Scalig. E.
xerc. 215.
Bruler.
Rei Ciba-
riae l. 18.
c. 4.

Cibus.

Generatio.

Naturalis
Mores.

Ael. H. A.
1. 13. c. 47.

cultet. *Ingenium* singulare habere, observatio dedit. Nam cum ligna ad exstruenda habitacula conveniunt, super fenestras refupinatos eadem artificiose inter crura componunt, eosdemque arreptis caudis ad destinatum locum trahunt. Senibus dorsum mirum in modum glabrescit. Illi, qui Scythias *servi* dicuntur, poma legunt, et cortices caedunt; alii supra duorum iunctorum dorsum, crate ex bacillis composita, poma et cortices superimponunt. Iidem nigri, qui et *domini* vocantur captis, luctum et gressu et facie indicant. Ligna caesuri, semper eadem semita a fluvio ad arborem gradiuntur, arboremque non prius relinquunt, quam totam dentibus dissecuerint, et prope casuram, ne opprimantur, singulis ictibus suspiciunt. Aedificia denique, quandoque in loco altiori, aliquando in decliviori, prout amnis undare solet, contruunt. Mutant ea pridie, quam fluminis aqua augeatur. Carnes non sunt insuavis gustus, si omnem virositatem apparatu deposuere. Partes anteriores de calore participant, posteriores, teste Matthiolo, tanta scatent frigiditate, ut ad instar testudinum terrestrium, ieiunii tempore admittantur. Cauda apud Lotharingos in deliciis est, et saporem muraenae bene praeparatae refert. Assatur a quibusdam, et paucos zingibere conspergitur. Gesnerus saporem carni thunni vel anguillae prae se ferre scribit. In *Medicina*, Castorei, fellis, coaguli, urinae, caudae et pellis usus est. *Castoreum*, quod secundum Dioscoridem, multis naturalibus tunicis circumdatum, liquore intus velut ceroso, gustu acri, et odore gravi, eligendum est; quod ab animali in vigore aetatis constituto, extrahendum

est, et extractum, cum melleo liquore, in tunicis contento, exsiccandum; quod denique ad septennium vires obtinet, in morbo comitiali, lethargo, in aceto acerrimo cum ruta decoctum; vertigine, si eo cum semine viticis, ex oleo rosaceo vertex perungatur; oblivione chronicos morbos infestante prodest. Cum ammoniaco et aceto mulso asthmaticis opitulatur. Singultuosus a plenitudine vehementer succurrit. Colicam affectionem sedat. Gonorrhoeam in succo viticis et aceto decoctum, cataplasmatibus instar pectini et genitalibus applicatum, sistit. Ad invandam conceptionem suffimenti ex eo genus, Rondeletius commendat. Omnes uterinos affectus a frigidis causis procedentes, inprimis suffocationem compescit. Puerperii excrementa purgat. Opium optime corrigit. Plurima denique medicamenta, aquas nempe, pilulas, extracta, olea, unguenta, cerata ingreditur. *Fel* venerem stimulat. *Coagulatum* in morbo comitiali incredibili adiumento esse solet. *Vrina* contra venena datur. *Cauda* intestinorum vulneribus medetur. *Cinis pellis* cum pice liquida combustae, succo porri mollitus, sanguinem undiquaque manantem, excellenter supprimit. Eadem paralytici utiliter veliuntur. *Dentes* de collo suspenduntur, tanquam amuletum contra casum. *Pinguetudine* pisces inescantur. Ex pilis mollioribus galeri et tibialia fiunt. Ex pellibus apud Gelonos populos rhonones. Circa differentiam nihil plane occurrit. Scythae in *nigros*, *rufescentes*, et *ex utrisque mixtos* distinguunt; illos *dominos*, hos *servos* adpellant.

De Lutra.

Ambros.
Hist. Dig.
1. 12.
c. 13.

Nomen.

Suidas 1.
37.

Descriptio

Locus.

Cibus.

Bellon. A.
quail. 1. 2.

**Natura et
Ingenium.**

Scaliger.
Exerc.
225.

Lutra, quae et *Lytra* Varroni, vel ἀπό τοῦ λύνει seu solvendo, quod arborum radices ad fluminum ripas sitarum dissolvat, vel ἀπό τοῦ λύνει, a lavando, quod piscem in aquis investigando, frequenter se in aqua abluat, nomen fortita est. Graecis vocatur ἑνδρεις, ab aqua, quod in eadem degat; Aeolibus ἐλνδρεις, unde forte Lutra. Suidas cum ea Ictim confundit. Silvaticus Hydrian perperam vocavit. Gaza Lutria vertit. Aetio est κύων ποταμίου, canis fluviatilis, quod canis instar praedam in aquis requirat.

Corpore est, quam Castor graciliore et longiore, capite canino, dentibus instar canis venatici, forma oris quadrata, unde τετραγωνισσοπος dicitur, auribus Castoris, cauda oblonga, terete, et in fastigium desinente, vulpinis cruribus, paulo tamen crassioribus, pedibus posterioribus planis et membrana communis, pelle denique minus, quam Castoris spissa, frequenti et brevi pilo conspersa, nonnihil ad castaneae colorem accedens. Reperiuntur passim in Europa. Sed et in America haud parva ipsorum copia, in Canada imprimis. Maxime vero circa fluenta et lacus degunt, et quia cavernas quoque sibi effodiunt, inter amphibia reponuntur. Brasavolus copiosiores in agro Neapolitano stabulari prodidit. Vescuntur piscibus, quorum tantam copiam interdum in cavernas deferunt, ut aeris infectio metui possit. Vescuntur et mollibus herbarum cacuminibus, fructibus arborum et corticibus. Agricola hiberno tempore ad pastum egredi scribit. Ad naturam, mores et ingenium referri debet, quod in urinando aërem per intervalla naribus hauriunt, ne suffocentur: quod in antro veluti tabulatum ex ramis et virgis construunt, super quo, ne madefiant noctu cubare solent, et quod per aliquot millia-

ria ex aquae rivulo piscinae odorem excipiunt. Facilius etiam auram secundo flumine hauriunt. Ieiunae cursum annis superant, saturatae cum aquae fluxu delabuntur. Piscinam ingressae mira agilitate meliores pisces aggrediuntur, et in omnes, quamvis devorare non possunt, faciunt. Facile cicurantur, et ad certum signum in aquas ad pisces capiendos se conicere edocentur. In Suecia, ad coqui nutum pisces ex piscina in culinam deferunt. Carnes in Germania et Gallia a rusticis comeduntur, sed sunt crassae, lentae et pituitosae. Gernerus etiam Carthusianis concedi scripsit. In Medicina praestat suum usum. Nam *adeps* medicamentis digerentibus infarctae et exassatae ad tollenda articulorum vitia, teste Hollerio, perutilis est. *Sanguis*, si Aelianum sequimur, cum aqua et aceto mixtus, nervis humanis intumescentibus conducit. *Testes* in morbo comitiali a quibusdam laudantur, castoreo tamen minus sunt efficaces. *Iecur* in furno tostum ad dysenteriae suppressionem commendatur. Sedilia ex *pellibus* haemorrhoides levant. Pelles ipsae paralyti, vertigini, et capitis dolori conducunt. Calceamenta ex iisdem doloribus pedum mitigant. Ex iisdem apud nos chirothecae villosae ad aeris iniuriam coercendam, consuuntur. Nec non ex pelle integra, cum capite, pedibus et cauda semimanicae hiemales fiunt. Circa *differentias*, nihil fere, occurrit. Congeneres videntur Lutrae, *Saricouieme*, et *Caryg-veibetu*, animalia Americana. *Saricouieme*, non excedit magnitudinem felis; pilo est molli, leucophaei coloris, pedes membranis quibusdam fulciuntur. Amphibia est. *Carygueibeiu*, alias *Iiya*, est magnitudine canis mediocris, capite obrotundo quasi felino sed acutiori, auribus obrotundis, et quae inferius sitae sunt,

Vfus.

Bruier. de
re cibar.
1. 13. c. 31.Bellon.
serv. 1.
c. 22.
Defcr.Locus
Arist.
1. 9. c.Ambros.
Hist. Dig.
1. 2. c.
13.Marcgr.
Hist. Bra.
fil. 1. 6. c. 9.

Cibus

sunt, cruribus et pedibus cercopithecorum more. Quinque digitos quilibet habet, quorum interior brevior reliquis. Pilis tegitur ad tactum mollibus haud longis. Totum animal atrii est coloris excepto

capite, quod obscure fuscum. In gutture maculam habet flavam. Vivit gammae, piscibus, et farina Mandiocae in aqua madefacta. De *Su*, quod Ambrosinus ad Lutram redegit, alibi agemus.

CAPUT IX.

De Ichneumone.

Ichneumoni nomen ab *ixnevew*, investigando, quod noxia diligenter investigans, alimenta a venenis optime distinguere valeat, impositum est. Albertus *suillum* appellat, quod pilis suillis induatur, et perperam *Ibin*, et Anschycamum. An Avicenna Thyamonem dixerit, ignoro. Manardus Alcasim vocatum putat. Graecis est *ὄλλος*, porculus, seu sullus, quod more suis rostrum dum investigat, semper in terra habeat. Hodie teste Bello-
 nio, *mus Pharaonis*, seu Aegypti vocatur. Aelianus, *murem Indicum* dixit. Alii *Lutram Aegypti*. Magnitudine est felis, sed longior, pilis instar pili lupini duris, albicantibus seu subflavis per intervalla, et leucophaeis. *Rostrum* habet nigrum, suillum, *auriculas* breves et rotundas: *crura* nigra, quinque in pedibus posterioribus *digitos*, quorum postremus ab interiori parte perbrevis est. *Caudam* longam, et circa lumbos crassam. *Testes*, linguam, dentes, felis instar. Meatum denique extra foramen excrementi per amplum, undique pilis cinctum, pudendo muliebri non dissimilem, quem, magno urgente aestu, loco excrementi interim clauso, aperire solet. Hinc scriptores omnes indiscriminatim Ichneumones et mares et foeminas esse arbitrati sunt. Sola Ichneumonem Aegyptus proferre creditur. Ideo Ichneumonem Aegypti vocavit Aristoteles. Haberi tamen et ex altera parte montis Atlantis, ad Nili capita. Vitruvius prodidit. Amphibium est animal, et ad Niloticas ripas commoratur. Vescuntur muribus, ser-

pentibus, limacibus, lacertis, chamaeleonte, ranis, et aliis huius generis. Aves, et imprimis gallinas vehementer adpetunt. Hepate crocodilorum delectari, et ideo in dormientium ventrem irrepere, communiter proditur. Ideo etiam singularis inter Ichneumonem et crocodilum antipathia esse creditur, cuius ova in littore inventa frangit, Aegyptiorum, ne tot crocodili nascantur bono. Adversatur etiam aspidi, et omni serpentum generi. Ventum maxime abominatur. Ideo eo flante gradum ad latibula accelerat. Mures et serpentes, more felium et mustelarum depopulari, ideo in Aegypto cicurantur, assiduis collusionibus gaudere, ne frigore laedatur, caput inter genitalia abdere, et Echini terrestri instar, in pilam se contorquere; conspecto aliquo animali pilos erigere, et magno etiam se cani opponere, selemque tribus dentium ictibus strangulare, omne animantium genus, equos etiam et camelos adoriri; tot numero foetus, quot canes eniti, ad naturam et mores spectat. Quae de utroque sexu apud Aelianum extant, et quomodo victi muliebria pati necesse habeant, fabulosa sunt. *Ingenium* multa testantur. Praedaturus se in posteriores pedes erigit: praedam vero conspicatus, tranquillo per humum tractu se promovet, et tandem magno impetu adoritur. Hostes suos, nunquam nisi advocatis fociis aggreditur. Contra aspidem dimicaturus, in luto prius volutatus, in sole apricatur, donec quasi loricae munimentum acqui-

Ambrosin.
Hist. Dig.
1.2.c.

Nomen.

Bellon.ob.
serv.1.2.
c.22.

Descriptio

Locus.

Arist. Hist.
1.9.c.5.

Chn.

Oppian.
Cynaget.
1.3.

Antipathia.

Aelian. H.
A.1.9.c.1.

Natura,
Mores,
Ingenium.

Aristot. H.
A.1.6.c.35.

Aristot. H.
A.1.9.c.6.

Vus.

uifer. de
cibar.
13.c.31.

prof.
t. Digi.
1.2.c.

regr.
t. Bra.
1.6.c.9.

acquirat, si lutum desit, aqua ma-
defactus, in pulvere se volutat.
Gnarus teneras sibi nares, solo cau-
dae flexu in acerrima dimicatione
cas tuetur. Inservit et in Medici-
na. *Lotium* cum vaccae nigrae la-

Usus.

cte propinatur contra dolorem co-
licum. *Cinis* pellis combustae in
aceto maceratus adversus serpentum
ictus facit, si eo homines illinan-
tur. *Pilorum* suffumigatio, con-
tra lumbricos facit.

CAPUT X.

De Mustelis.

ARTICULUS I.

De Mustela vulgari.

*Ambrosi-
Hist. Digi-
tat. l. 2. c.
15.*

Nomen.

Descriptio

Locus.

Mustelarum duo summa genera
inveniuntur. Sunt aliae *vul-
gares*, aliae *silvestres*. Hic de prio-
ribus agemus. Nominis originem
quidam a mure et telo deducunt,
ut sit quasi mus longus. Telum a
longitudine dictum, omnium fere
Lexicographorum placitum est. Alii
a mure et *τήλε*, quod est longe. Fi-
gulus a *μύς* et *είλω* furrupio, quod
mures e cavernis ad se trahat. Grae-
cis antiquis dicitur *γαλήη*, et in pro-
sa *γαλή*, *ἀπό τοῦ γάλακτος* a lacte vel
candore, quod hoc animal vel se-
cundum se totum vel secundum
partem candidum sit: quibusdam
κερδά, quod vulpi ob astutiam con-
venire superius diximus, recentio-
ribus *νυμφίτζα*. Circa *descriptionem*
nihil singulare occurrit. Vulgaris
ista in lateribus et dorso est rutila,
raro subflava, circa guttur semper
alba. Corpus eitenue, cauda bre-
vis. Albertus de candida scribens
dicit, Ermineum esse animal can-
didum, figurae mustelarum, et in
extremitate caudae nigerrimum.
Dentes habet minores, quam mu-
res, *cor* parvum, sed in compara-
tione ad alia animantia satis ma-
gnum. Inveniuntur passim: sed
albae, in regionibus septentrionali-
bus inprimis. In Mauritania sunt
praegrandes. In territorio Tartesi
urbis extra Herculis columnas ma-
ximae, ut Suidas auctor est. In
lava loco silvestria incolunt. In
Pordefelene insula limites non trans-
eunt. In Boeotiam delatae aut
pereunt, aut statim aufugiunt. In

cavernis, petrarum fissuris, foeni-
libus, et stabulis habitant. Est ex
animalibus *πάρμαγον*. Vescitur ut
plurimum muribus, et talpis. Non
abhorret a serpentibus. Insidiatur
vespertilionibus. In columbariis
ova absorbet, et avium interemto-
rum sanguinem fugit. Defunctos
invadit, et eorum oculos effodit.
Lepores denique invadit. Vifa, quae
eum ore tenebat. Ore parere vul-
garis fabula est, ex illa, quae de
Galanthide Alcmenae ancilla in mu-
stelam a Iunone conversa, confi-
cta. Uterum habere certissimum
est. *Antipathiam* cum corvo et cor-
nice gerit, quod harum avium ova
absorbeat. Gallinae audita muste-
larum voce fere exanimantur. Cum
catis decertat. Cum serpentibus
congregitur, ramo rutae vel son-
cho munita. His destituta, oppri-
mitur. Ad *naturam* et *ingenium*
spectat, quod earam simus, si per
agros et silvas liberam vitam agunt,
moschum redoleat, quod ratione
aetatis varium colorem induant, ca-
tulis visum deperditum herba qua-
dam restituant, facile cicurentur,
inprimis si dentes allio confricave-
ris, maiora etiam animalia adoriantur,
caveas duobus foraminibus
munitas exstruant, quorum alterum
Septentrionem, alterum Austrum
versus obvertitur, foetus spatio
unius diei in diversa loca transfe-
rant, cum serpentibus denique
non nisi ruta vel soncho munitae
congregiantur. Quia in rabiem
concitatur, morsus eius lethalis est.

Ideo

Gale
The
ad Pl
c. 9.

Diof
M. N
c. 24

Glyc
Ann.

Generatio

Antipa-
thia.

Galer
comp
medi
l. 3. c.

Porta
togn.
c. 4.

ideo et vaccarum ubera, si ea attigerit inflammatione corripuntur. Oleum in quo mustela computruit, remedio est, vel si locus affectus pelle eiusdem sicca confricetur. Aristides Locrensis eius morsu perit. Mexicani eas in cibis adhibent. Galenus sale conspersas et exsiccatas, carnibus leporinis respondere scripsit. Quantum ad medicinam, cerebrum exsiccatum adfert haut parvam epilepticis utilitatem, teste Galeno. *Ventriculus* coriandro impletus demorsis a serpentibus auxiliatur, apud Dioscoridem. *Pulmo* in pulmonis affectionibus efficax est. *Iecur* vertiginis et epilepsiae prodest. Quia decrecente luna minui dicitur, crescente augeri, epilepticos quoque, teste Glyca iuvat. *Fel* contra omnia veneficia salutare deprædicat Plinius. Matthiolus eodem cum succo foeniculi mixto, in auferendis oculorum nubeculis, et in cute emaculanda utebatur. *Virga* exsiccata singulare est stranguria laborantibus remedium. *Testiculi* et *uterus*, more lapidis aetitis, foetum in utero cohædere dicuntur. *Sanguinem* cum succo arnoglossae in mitigando podagrae dolore extollit Lonicerus. Galenus parotidibus eundem illinit. *Fimum* melle exceptum et cum farina lupinorum vel foenu graeci mixtum, ad strumas discutiendas magnificat Matthiolus. Est et *tota* in usu. Dioscorides sale inveteratam, detractis intestinis, contra venenatorum morsus commendat. Pulverem exsiccatam in morbo comitiali adhibuit Galenus. Matthiolus crematae cinere aqua subacta et illito vehementes capitis dolores mulcet, et oculis caligantibus iniecto, suffusiones emendat. Marcellus ad catarrhum in fauces descendentem, eandem die Iovis, Luna decrecente, in olla rudi ita cremat, ut in pulverem redigi possit, quem cum melle mixtum patientibus exhibet. De usu in variis, consule Ambrosinum. Apud Portam legimus, semina rosae cum seminibus sinapi et pede mustelae intra ramos arboris

infœcundae suspensa, eandem in foetus resolvere. Gesnerus tradit equum a subito et pernicioso morbo, Sacy Germanis dicto correptum, portione pellis mustelina exhibita, a veterinariis liberari. Quidam semina cineribus mustelae permixta per agros spargentes mures a segetibus abigunt. Alii in copiosa aqua fervefaciunt, et decoctionem postea ad fugandos mures a campis feliciter adhibent. Circa differentias variant auctores. Plinius appellatione Mustelarum et Ichida et Galen complexus, duas species constituebat, alteram in domum tectis erabundam et domesticam, alteram in agris et nemoribus versantem et silvaticam cognominabat. Carolus Figulus, vulgaris duas species ponit, alteram totam albam, *Hermellani*, alteram secundum pectus et ventrem, *Viselam* dictam. Ad easdem referuntur sequentia. *Rosola* Alberti seu *Guifela*, cuius excrementum odoriferum est. *Quadrupes digitatum* variis maculis insignitum et Salamandra dictum, forte quod ob colorum varietatem Salamendrae ex genere laceratorum assimiletur. *Girella* muris genus in Austria, magnitudine mustelae. Pelliones Itali nigri rutilique coloris pellem parvam ex regionibus frigidis delatam ostendunt, hancque Rosoleum vel Romulum nuncupant. Alii *Chiurcam* inter mustelas connumerant. Georgius Agricola in genere Mustelarum *Vormelae* animantis Viverra seu Furone minoris meminit, et Cardanus *Lardironi*. Idem Genettam quandam mustelam esse statuit. *Chiurcam* vero ita Scaliger describit. Viverrae inquit, est facie et magnitudine, capite vulpino, sub terra habitat, foecundissima est, duodenas parit exiguos. Cauda ei tenuis pene glabra. Ipsa pilo atro. Catulos in bursa sub alvo obtensa secum fert. Est et *Africana mustela*, quae apud Clusium ita describitur. Erat, inquit, hoc animalculum maioris muris seu gliris non prorsus adulti magnitudine, corporis forma mustelam et sciurum quodammodo referens. Nam capite et cauda longis pilis praedita sciurum

V

acmu-

Differen-
tiae.Figul. in
Dialogo
de Mu-
stela.Nieremb.
Hist. Exot.
1.9.c.32.gineta
4. c. 58.

vps.

Galen. de
Theriaca
ad Pison.
c. 9.Dioscor.
M. M. l. 2.
c. 24.

ictus.

in. H. N.
29. c. 4.
elian. H.
l. 12. c.

meratio

ntipa-
ia.
cl. H.
l. 9. c. 1.

tura.

PortaPhy-
sogn. l. 6.
c. 4.

aemulabatur, illam quidem attolens, minime tamen supra caput re- torquens ut ille, sed in altum nonnunquam valde explicans. Comedens clunibus sciuri instar infidebat, anterioribus pedibus cibum tenens et versans. In utraque mandibula binis longioribus dentibus in anteriore rictus parte erat praeditum, aures fere orbiculares habebat, et pilorum colorem varium a spadiceo, fusco, et albo, singulis coloribus a capite ad caudam, secundum corporis longitudinem virgatim et radiatim excurrentibus. Summa venustas erat in cauda, similibus coloribus etiam virgatim distincta, cum ut dicebam, illam interdum

valde explicaret pavonis caudae pene instar. Pedes in quinque digitos erant divisi, quaternos antrorsum spectantes, eorumque binos medios longiores, quintum autem brevem calcari non dissimilem retrorsum spectantem. Omni cibo ipsi obiecto indifferenter vesci intelligebam, praesertim vero pane delectari, ferox non esse, sed facile cicurari et domesticum fieri, ut libere nullo vinculo adstrictum, quo vellet vagari, permitti posset. In navi, qua vehebantur, tam cicura haec animalia evasere, ut nautarum sinum et caligas subirent. Nierembergii mustelam Lybicum vocat.

ARTICULUS II.

De Mustela silvestri et Putorio.

Ambrosin.
Hist. Dig.
rat. l. 2. c.
16.

Nomen.

Mustela silvestris, quibusdam Furo, Furo et Furunculus seu Furectus, seu quod more furis noctu surripiat; seu a fureo, id est, obscuro colore, quod subterraneos meatus et cuniculos ingreditur et effodiat, dicitur: aliis Viverra, quod vi verruncet, id est animantes a cuniculis expellat. Graecis est *μύστις*, et per aphaeresin *κτις*, forte *ἀπὸ τοῦ κτερός* ab ave huius nominis, cuius colorem pilus eius aemulatur. Grapaldus pholitam vocat, Gesnerus pholeutam, et recte legit. *φω*

Descriptio

λεὰ apud Graecos lustrum est. Autor de natura rerum, colorem ei esse inter album et buxum medium, ventre albo, oculis rubicundis, mustela domestica maiorem. Aristoteles corporaturae catelli Melitenensis facit, in pilo vero, forma, albedine partis inferioris, multum a Mustela vulgari discretam. In Italia, Gallia, et Germania non reperiri Gesnerus prodidit. In Africa tantum esse, Strabo. In Anglia haberi multi perhibent. *Vidit* melle, piscibus, columbis, et carne cuniculorum, quam maxime adpetit. Foeminae libidi-

Locus.

Vitus.

ne correptae, nisi se mari commiscuerint, inflatione correptae pereunt. Coeunt more felium. Septem vel octo catellos unica paritura edunt, dum tamen spatio quadraginta dierum utero gesserint. Foetus post partum per triginta dies caeci sunt, et die quadragesimo post acceptam visionem ad venationem proficiscuntur. Ad iram provocatae excrementa alvi odorata egerunt. Cicurati in capsis ligneis plurimum temporis dormiendo consumunt. In Gallia Narbonensi utuntur eis in cuniculorum venatione: alibi inextrahendis de nidis parietum, inaccessis in primis aviculis. Pertinet ad eam Viverrae in insula Zeilan genus, serpenti coronato inimicissimum. Quoties adversum dimicat, radicem ligni colubrini praemordet. Nec alterius est generis animalculum illud, quod Agricola *Hamester* vocat. Maius est mustela domestica. Color dorso leporinus, ventris niger, et laterum rutilus. Pedes breves. Multa frumenti grana in specum congerit. Ager Thuringiae eis abundat. *Putorius* ab odore nomen sortitus est. Semper enim putidum ab ore halitum emittit.

Qui

Generatio.

Differen-
tiae.

Clus. Exot.
1. 1.

Agricola
de animal.
subterranea.

Ambrosin.
Hist. Dig.
rat. l. 2. c.
17.

Ambr
Hist.
git. l.
18.

Zooto
Demo
P. 317.

Quidam ichtim dixere, quod piscibus valde delectetur. Scaliger ca- tum foetentem, ni fallor, dixit. Corpore Marte est similis, sed ma- ior. Circa collum angustior, cir- ca inum ventrem latior, in cauda et cruribus nigrior, et ad latera flavior. Pellis duplici pilorum or- dine constat. Alii sunt breviores et flavi, alii longiores et nigri. Crura sinistri lateris breviora esse, a quibusdam creditum, sed ipsa *av- rovia* repugnat, incolunt horrea,

stabula, silvas, et ripas. *Vidit*ant muribus, gallinis, avibus, quibus statim caput auferunt, piscibus, ranis, etc. Tempore vernali pel- les gravissime olent: hieme non item. Albertus meminit cuius- dam mustelae, quam *uoerzam* vo- cat, magnitudine martis. Pili ad colorem lutrae accedunt. In remo- tissimis nemorum penetralibus la- tet, et putidum odorem de se emittit.

CAPUT XI.

De Marte et Mustela Zibellina.

Martes a ferocia nomen acce- pit. Est enim Martia. Alii Martam et Marterum vocant. Nonnulli Foinam, Gainum, et Scis- mum. Dentes habet candidissi- mos inaequales et asperos. Canini in utraque mandibula eminent, quibus sexigui diversae altitudinis interiiciuntur, qui incisorum munus obeunt, cum hac tamen differen- tia, quod incisores mandibulae in- ferioris perexigui sint. Molares, quorum octo, sunt ferrati, trian- gulares quidam. Ultimi in superio- re oris parte multo caeteris interius sunt, nempe in ipso palato Seve- rino circa interiore sequentia sunt observata. Sub cutem *fibrae* ner- veae extant, numero et situ coe- tis omnibus respondententes. *Costae* autem num. 14. *membrana* nulla carnosae, *musculi* abdominis inter duas peritonei tunicas, ideo vi- detur peritoneum crassum et den- sum, non minus, quam cornea tunica oculi bovini. In longitudi- ne per eam lineam, quae respondet umbilico carnosum erat, sed non late et in infima sui parte. *Omen- tum* ventriculo inferne adnexum in- testinis et lieni, sed *lien* parviculus fatis parte sinistra ventriculo adpen- sus, omenti parte adalligante. *Ven- triculus* amplior, quam pro pusillo corpore, constans duplici tunica, sed externa albidior et levigata in- terna, utraque tenuis. *Intestina*

retorsum adnexa spinae per mem- branam. Nullum caecum intesti- num, uniformia omnia. *Vesica* uri- naria oblonga, tenuis, sed ventri- culo magis, recto intestino incum- bens. *Hepar* septem fibris constans, quarum infirma quaedam trifida, velut pes pulli, media sic triangu- laris figurae, venae cavae per mem- branulam parvo spatio adnexa. *Ren* dexter superior. *Emulgens* sinistra longior, quam dextra, utraque ab arteria magna enascens, a vena ca- va nonitem, dubius tamen sum et nescio, num per iniuriam non ob- ferim. Ad cavam venam hinc et hinc *glandulae* subrubrae seu flavae, sed dextra superior adnexa hepatis per venularum furculos. *Vena cava* multos spinae ramos mittit per lum- barium musculorum intercapedinem, sic et *magna arteria* cavae subdita. *Vasa spermatica* a renum medio de- scendunt, sed parte ima finduntur utrinque quorum alter ramus conti- nuus testis fit, abdomen extra perva- dens. *Penis* a ligamentis coccygis nascens cartilagineus et durus instar ossis, summa sui parte contortus, ut terebella, amictus sua tunica, quae iuxta sui principium valide adhae- rebat, in extremo perforatus, ut acus, ureter dexter insertus vesi- cae superius, quam sinister, nervus subtilissimus descendit rectus adalli- gatus dextero lateri cavae venae, in- ferens sese in principium cavae.

V 2

Ner.

Ambrosin.
Hist. Di-
git. l. 2. c.
18.Zootom.
Democr.
P. 317.eratio.
Exot.icola
nimal.
terran.brofin.
Digit.
l. 2. c.

Nervulus item alius latere sinistro descendit ad orificium superius oesophagi. *Diaphragma* ad fines hepatis oblique descendens eadem illi parte connexum. Inferitur vena cava in dextrum ventriculum cordis prope auriculam dextram, quae nigra et plena sanguine, maior, quam sinistra, haec autem alba et exanguis. Eadem cava varie in pulmonem conipergitur parte dextra. Arteria magna inserta in sinistrum cordis ventriculum, dum se contorquet ac flectit ad inferiora. Vena cava dextrorsum pulmonem parum supergressa sese contorquet et divaricatur in sex ramos, fitque *αὐρυγος*, ascendit eadem superne ad utramque mandibulam inferiorem. Pulmo dextrorsum quatuor constat fibris minoribus, sinistrorsum duabus maioribus. In Septentrionalibus regionibus ut plurimum inveniuntur, in Germaniae Alpibus, quae meridiei et Italiae obvertuntur. Incolunt magnorum aedificiorum tecta, nec non faginas et abietinas silvas. Retulit quidam rusticus Gesnero, se in praealta abiete Martem cum quatuor catulis comprehendisse. Gallia Martibus abietum caret, ex Polonia deferuntur aliquando colore fusco diluto. Dicuntur praeter cibos mustelis suetos, fruticibus etiam vesci. Excrementa Moschum redolent. Facile cicurantur. Habebat cicurem Gesnerus, canis quo cum nutriebatur amantissimum, quem in itinere sequi solebat. Vinculis soluta circa aedes vagabatur, et semper redibat, supina quoque cati ritu ludebat. Infida tamen est, ideo nonnulli suadent, ut canini dentes amputentur. Pellis est in usu. Ex illa, quae sub gutture, salutare capiti pilei concinnantur. In Canada mulieres infantes suos eis infuunt. Duae ipsius sunt species. Altera *domestica* pilo fulvo nigricante vestitur, excepta ea gutturis parte, quae albicat, quam pelliones Fainam vocant. Est corporaturae fe-

Renod. l. 3
Pharmaco-
p.

Differen-
tia.

lis, sed paullo longior, cruribus unguisque brevioribus. Per rura vagatur, gallinas iugulat, et ova exhaurit. Altera est *silvestris* pilo clariore et molliore, gutture luteo. Ex his aliae silvas fageas, quernas, et ilignas inhabitant, aliae piceas et abiegnas. Circa lacum Bregantinum dicuntur versari, quae noctu lucent. *Mustela zibellina* Aristoteli ex quorundam sententia sub nomine *Satherii*, sub *Cebali* Nipho venit. Alciatus *murem Sarmaticum* et *Scythicum* vocat. Agricola paullo minorem Marte facit, totam obscuro colore fulvam, praeter guttur, quod cinereum est. Inveniuntur in partibus septentrionalibus et extremis Moscovitarum silvis; sed et in Lithuania, alba Russia, et locis mari Cronio vicinis, ut et in Lanercuca Scandinaviae silva. Praestantissimae sunt pelles, quas Tartari et Laponnes mittunt. In regni Congani provincia quadam copiam ipsarum dari, descriptionis Guineae historia testatur. Insidiantur aviculis, dum in opaco saltu latitant. Animalia sunt natura agilia et semper inquieta. Observatum est pelles ipsorum in imo arcae repositas et aliis vestibibus onustas, post triduum plus minus in summum ascendisse. Si manibus tractentur semper aequales remanent. Praestantiores, quibus pili longi, et ad nigredinem vergentes. Soli expositae corrumpuntur. A blattis praeservabis, si saepe concutias, et ramis absynthii involutas, reponas. Pretium illis ingens, quadraginta pelles mille coronatis emtas vidit Agricola. Semimanicam hiemalem ex iisdem concinnatam quadringentis libris Bononiensis monetae Ambrosinus. Incolae Obdoriae eas idolo sua Zlata baba dicto, offerunt. Magni Tartarorum Chami tentoria, iisdem subduci, M. Paullus Venetus testis est.

CA-

Ambrosii
Hist. Di-
git. l. 2.
c. 11.

Ambrosii
Hist. Di-
git. l. 2.
c. 19.

Ambrosii
Hist. Di-
git. l. 2.
c. 22.
Scallige
Exerc.
211.

Rondeletii
Pharmaco-
p. l. 3, c. 11.

CAPUT XII.

De Genetta, et Animali Zibethi.

Animalis, quod *Genettam* vocamus, nomen unde desumptum sit, ignoratur. Quidam, quia Hispanicum est, ab aliquo ibidem loco appellatum, credunt. Alii *catum Hispaniae*, quidam *genethocatum* vocant. Nonnulli *pantheram minorem* Oppiani opinantur. Minor est vulpecula. Corpus totum maculis nigris eleganter distinguitur, nam reliquum fuscum, vel cano fuscum permixtum est. Tota pellis molli et denso pilo et lanuginosa, non ingraturum odorem spirat. Reperitur in Hispania, et quidem circa aquosa loca, ut inde victum quaerant. Semimanica hiemalis ex illius pellibus constans, viginti quinque, immo triginta libris monetae Bononiensis venditur. *Animal Zibethi*, quod antiquis forte ignotum est, moderni Graeci *Zapetion*, Scaliger *catum zibethicum*, Ludovicus Romanus *selem zibethi*, alii *svettam* seu *ciuvettam*, et *catum silvestrem*, Gyllius pantherae genus, quae veteribus haec sola odorata ferebatur, Bellonius *hyenam veterum*, vocant. Armatur dentibus et pilis asperioribus. A capite ad initium caudae integrum hominis brachium adaequat, altitudo crurum usque ad pedes, ad trientem brachii reducitur. Magnitudinis fere est vulpinae, colore lupino maculis nigris resperso insignitur. Folliculum circa inguina gestat, in quo odoramentum Zibethum dictum, colligitur. Rondelctius addidit, rictu esse oblongo instar taxi, linguae non tam scabrae, ut felis. Reperiuntur in Pegu, regno Congitano, China, Cambaia, filivis Aethiopiae, quod apud Leonem Africanum legimus. Advehuntur et ex Aegypto, ubi copiosum partum enituntur. Ex Hispania in Italiam deferri, non male Gardanus scripsit. Delectatur crudis carnis et muribus silvestribus. Romae apud Cardinalem Galeottum carne pipionum alebatur. Comedit etiam dulciaria et oryzam cum ovis, in

China, lignum dulce, quod Comaron vocant, si id animal est, cuius Pigaffetta in itineralio suo meminit. Adeo cicuratos Romae et Mantuae vidit Scaliger, ut innoxie supra humeros ab hominibus gestarentur. Consul Florentinorum Alexandriae adeo mitem habebat, ut cum hominibus colludens, nasum, aures, labra, dentes sine noxa apprehenderet. Ab ineunte aetate humano lacte educabatur. Excrementum, quod ex loculo circa extremam abdominis partem intra femora, cavernis et angustis instructo dimanat, primo est album, teste Fallopio, progressu temporis subluteum, tandem nigrescens. Primis diebus hoc odoramentum grave est, namque mirandum in modum ferit, concretum et aeri expositum, suavitatem gratissimam acquirit. Nonnulli sperma animalis esse voluerunt. Colligitur cochleari argenteo, aereo, vel corneo, singulo quoque die drachmae unius pondere. Maiorem zibethi copiam fundit, si, antequam colligas, virgula exagitetur, ut in iracundiam praeceps feratur. Alii sponte certo anni tempore incalescere, et liquorem odoriferum e genitali eiaculari scribunt. Collectum in vase corneo melius et diutius, quam alio servatur. Sunt quidam Ulyssipone nobiles, quorum ex zibetho reditus, ad mille et quingentos aureos ascendunt. *Vsum* tam in Medicina, quam alibi habet. In Colica affectione granum unum umbilico inungitur, pane calido supra posito. A Crollio in vertigine et apoplexia commendatur unguentum, cuius compositio nem et hic succus ingreditur, extremitatibus narium, temporibus, et vertici illitum. In uteri suffocationibus pudendo affricatur. Adulteratur felle bubulo, styrace liquida, et melle. Parantur ex eo pulveres Cyprii, saponis, aquae, olea, essentiae, suffitus, de quibus consule Ambrosinum.

Ambros.
Hist. Di-
git. l. 2.
c. 21.

Ambros.
Hist. Digi-
tar. l. 2. c.
22.
Scaliger.
Exerc.
211.

Rondelct.
Pharmac.
l. 3. c. 16.

Bellon.
obser. l. 2.
c. 20.

Maiol.
Colloq. 7.

CAPUT XIII.

De Lepore.

Isidor. O-
rigin. l. 12.
Varro. de
L. D. l. 3.
c. 12.
Nomen.
Descriptione
Plin. H. N.
1. 11. c. 37.
Zootom.
Democr.
p. 309.
Aristot. de
partibus
animal. l.
3. c. 15.
Locus.

Lepus Isidoro dicitur quasi Levi-
pes, ob currendi celeritatem,
vel quod mollissime propter villosos
pedes incedat, aliis ab Aeolibus
Boeotiis, qui antiqua voce animal
hoc, λέπορι indigitabant, descen-
dit. Dicitur autem ita quasi λείως
προρεύμενος, quod lubricus eat, nec fa-
cile sit eum apprehendere, aut reti-
nere. Scaliger tamen λιπόρις, et λι-
πόρις legit. Aliis Graecis dicitur λα-
γώς, λάγεις, λαγώς Atticis, λαγός
Ionibus, ut Eustathius docet. Vo-
catur et δασύπες, a pedum villositate,
δραμαλός, πτόξ, et ταχύνης, sine du-
bio, a cursu celeritate. Cretenses
Lepores κειήνας vocant. Albertus
Leporem, Trochum Aristotelis in-
terpretatus est. In descriptione non
est, quod immoremur. Caput ha-
bet breve et rotundum, collum an-
gustum, rotundum, molle, oblon-
gum, aures sublimes, scapulas re-
ctas et laxas, pectus non carnosum,
spinam teretem, ventrem depressum,
crura levia, quorum priora exiguo
intervallo distinguuntur, postero-
ra, infra genu instar literae Λ divari-
cantur, corpus denique totum flexi-
le. Interiores partes si spectes, cor
ipsi datum maximum, illis vero, qui
circa Briletum, Thermen, et in
Chersoneso ad Propontidem vagan-
tur, quique in Sycino agro circa Bol-
bam versantur, duplex iecur, seu
quod revera tale sit, seu quod adeo
fissum est, ut duplicati iecoris fa-
ciem repraesentet. Oculi sub angu-
lo anteriori cartilago latior est, ver-
miforme corpus cerebello postre-
mum, corpus concameratum in a-
liis non observatum, os auriculae
tenue pellucidumque, ut felis. Inter
animantia dentata, unicumque ven-
trem habentia, solus coagulum ob-
tinet. Reperiuntur passim, tam ca-
lidis, quam frigidis regionibus. Ex
Lybia albos delatos reliquit Pausa-
nias. In insula Indica Mazzua dicta,
tanta ipsorum copia, ut ab incolis

passim interimantur, si Ferdinando
Lopezio credimus. In Atho quo-
que monte tot, ut Ovidio in prover-
bium abierint. Incolunt tam culta,
quam inculta, ista tamen praecipue,
quae a venatotibus non frequenten-
tur. In Ithaca non esse, nec vivere
illatos prodidit Aristoteles. De vi-
tu leporum ita eleganter Bargeus:
Decerpunt lacti turgentia gramina
campi,

Et culmos segetum, et fibras tellu-
re repostas

Herbarum, et lento morsus in cor-
tice figunt.

Arboris, atque udos attendent un-
dique libros,

Nec parcunt strato pomorum, aut
glandis acervo,

Aut viciae, aut milio, aut procerae
frondibus ulmi,

Praecipue gratiae silvestria grami-
na menthae.

Quaeque colunt riguas inculta sy-
mbria valles,

Et vaga serpilli, et pulegi nobile
gramen

Percipiunt.

Commiscetur averfi, ut omnia ani-
mantia, quae retro urinam mittunt.
Solvuntur quocumque tempore anni
in libidinem, Xenophon tamen et
Pollux verno potissimum tempore
congruunt statuunt. Post primum
congressum superfoetat, ut vere
Poeta scripserit,

Prolis amans, gignit foetus, la-
ctatque tenellos

Dumque superfoetat, dum pa-
rit, usque coit.

Non est ergo mirum, catulos prae-
gnantes in dissecto lepore inventos,
quod apud Aelianum legimus, nec
mirum, Astypalaeam ex geminis le-
poribus, tempore Antiochi Gona-
tae, brevi tempore, tot leporibus
fuisse refertam, ut intra annum spa-
tium, plures sex millibus caperen-
tur, ut apud Athenaeum legimus,
totamque Geronem Scarii maris in-
fulam

Ovid. l. 2.
de arte a-
mandi.

Arist. Hist.
A. l. 8. c. 29.
Vitis.

Bargeus
Cyneget.
l. 3.

Generatio.

Athen. Di-
pno. l. 9.

Mustela . Wiesel

Putorius . Iltis

Martes . Marter

Martes

Taxus . Sully

Porcellus Indicus
alius

Hystrix

Mutua widge

Panthera

Mutua Mutua

Mutua

Pocellia Jabra

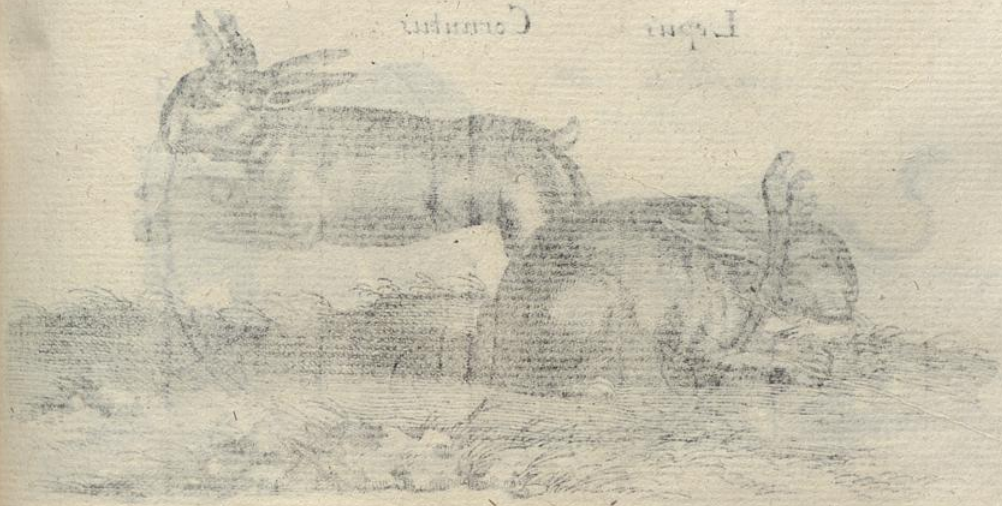
Pocellia Jabra

Pocellia

Hop. Lepus

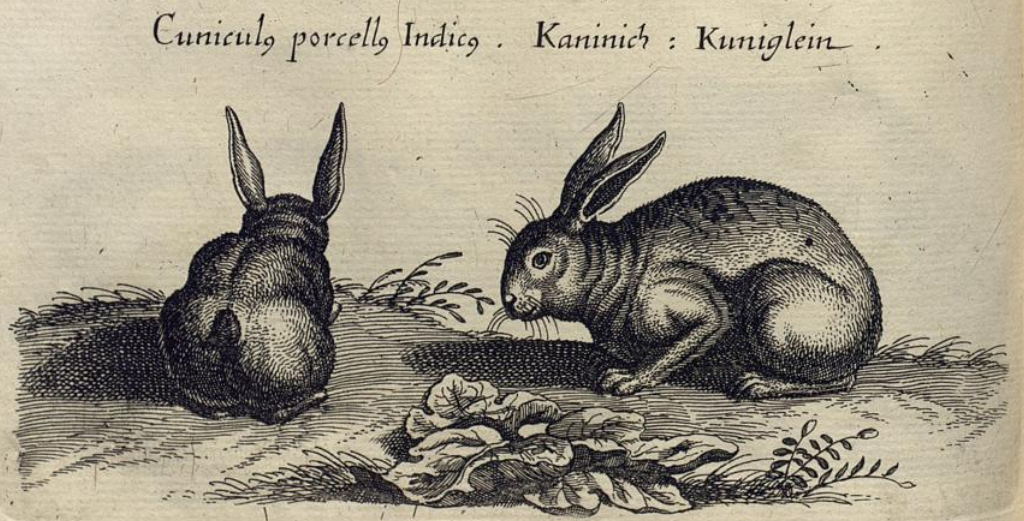
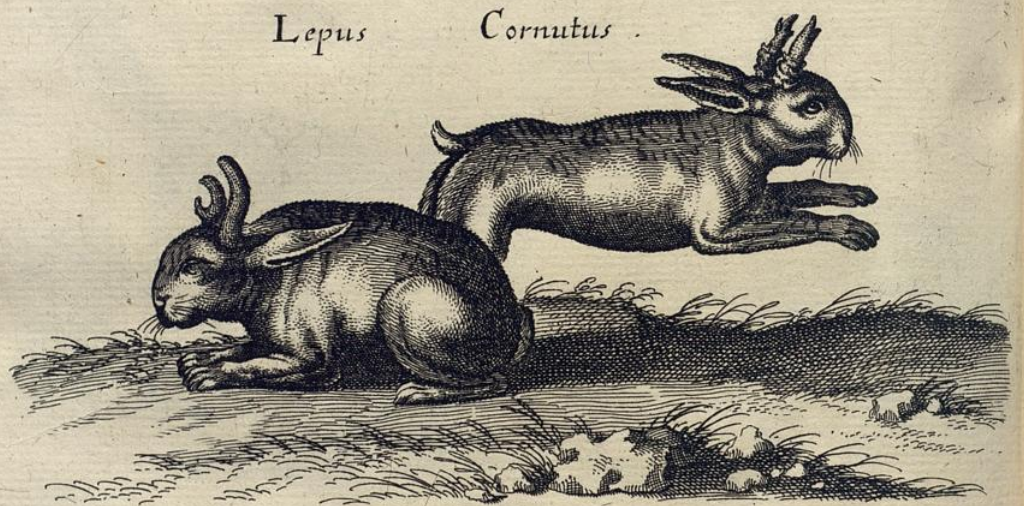

Caninus Lepus

Caninus porcellus Indica. Caninus. Caninus

Glires . Ratten

Mures
Meuse

Sciurus
Eichhorn

Mus avellanarius
Haselmaus

Nulmaus

Talpa . Molckworff

Mus araneus
Spitzmaus

M. Noricus
Grosse Haselmaus Züfelmaus

Tab. 1.

Die Insel

M. N.

Die Insel
H. N.

M. N.

H. N.

Die Insel
H. N.

M. N.

M. N.

Tab: 1234

Genus: Gellina

Mus alpinus Marmota

Marmota

Mus Indicus

Genus: Mus

Genus: Salamander

Salamander

Mus Indicus

Mus alpin9. Marmota
Murmeltier

Sciurus Getulus

Glis Aldr.

Mus Indic9

Ichneumon s. lutra
Aegypti

Mus Muscatul9

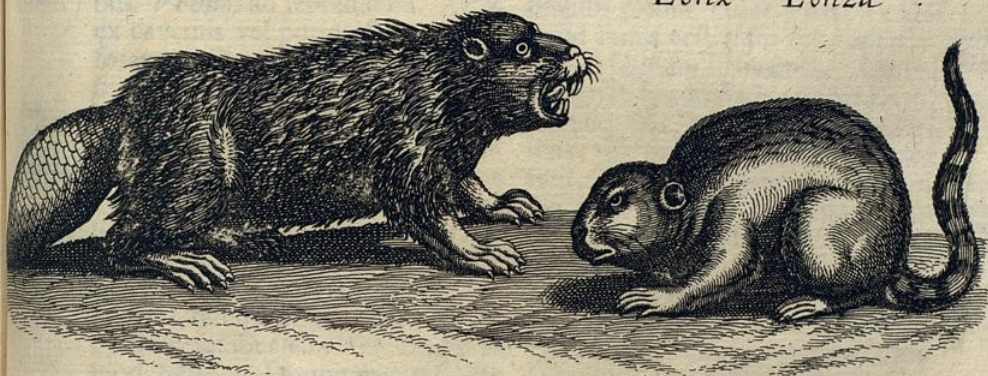
Vitulus Marinus
See Kalb

Lutra . Otter

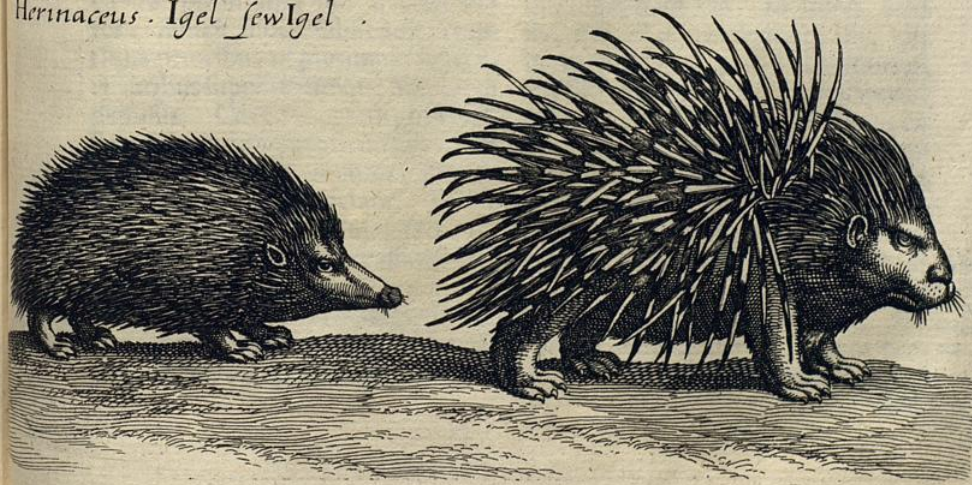
Castor . Fiber
Biber

Lonx Lonza

Hystrix . Dornschwein stachelschwein

Herinaceus . Igel sewIgel

INSTRUM

Mustela Martes
Felis Olfac

Vulpes Martes
Zec Kalf

Canis Fibr
Biber

Larus Loxia

Hystrix Dorshwein Irdelphwan

Hammarus pyl fowfch

fulam olim leporibus vacuam, intra breve tempus a praegnanate lepore, foetu occupatam fuisse. Enituntur in locis nemorum secretioribus, nunc duo, interdum tres, aliquando quatuor catulos. *Sexum*, sic optime agnosces, si consideraveris, foeminam esse capite oblongiore, corporatura crassiore, auribus oblongioribus, et pilo dorfi leucophaeo, ad nigredinem vergente, canibusque persequentibus semper suam regionem currendo circumambire, et per eundem locum pluries transire, inarem vero humeros habere rubentes, in quarum medio pili oblongiores observentur, caput brevius et obtusius, pilos barbae et palpebrae longiores, aures breviores et latiores, canibus persequentibus recto itinere se committere, et quandoque ad decem millia passuum currere. *Inimicitias* gerunt cum aquilis, corvis, mustelis, vulpibus et canibus. *Vivunt* ad septennium. Aetas ex cavernis vel potius fissuris secus foramen excrementorum colligitur, si Archelao et Alberto credendum. *Vocem* habent acutam. Philomelae auctor gemitum adpellat. Ad *naturam* pertinet videndi facultas eximia, nam dum dormit, oculos apertos tenet, auditus acerrimus, nam et ad levissimum foliorum motum concitatur et fugit, utitur etiam auribus tamquam incitamento ad cursum, quibus eundem dirigit et moderatur. Dormituriens, ne cavernae locus deprehendatur, huc illuc discurrentes, vestigia primo disturbant, tandem magno saltu in cavum profiliunt, ubi decumbentes, femina ilibus subiiciunt, cruribus prioribus ut plurimum iunctis, et auribus super utrumque humerum demissis. Cavernis egressi, libentissime serenis diebus apricantur. Locinatalis tam sunt amantes, ut nullum peregrinum admittant. Facile cicurantur, et nimis pinguefacti, intereunt, at levi data occasione vincula effugiunt, et ad pristinos mores redeunt. In silvis raro pinguescunt, *ingenium* forte quod sibi metuunt. Ad *ingenium* spectat, quod hieme impen-

dente cubilia in locis apricis constituunt, aestate ad Aquilonem cubant, quod ad pabula longinqua proficiscuntur, ut longo cursu exerciti, pedum celeritatem firment, quod, ut venatores fallant, per flexuosas incedentes vias, frutices omnes evitant, ne pili iisdem affricati, odorem canibus praetereuntibus praebeant, quod ubi segnes ad persequendum canes vident, lento gradu properant, ubi urgere, citatissimo cursu feruntur, quod denique a venatore agitati inter glebas, quae sunt eiusdem secum coloris, ingeniose latitant. In *cibus* eos ludaeis gustare nefas, at apud gentiles, postquam ab Attalico Cydoniensi ad epularum apparatus deducti sunt, in deliciis semper fuere, adeo inter mattyas caro leporina poneretur, formositatemque vultus conciliare crederetur. Ideo certe Alexander Severus, ut in Lampridio legimus, singulis diebus comedebat, et aliquod huius vestigium apud Martialem ad Galliam habeamus. Caeterum cuius sit caro haec temperamenti, non est, quod multis disquiramus, sola distinctione res confici poterit. Bimestres, trimestres, et ad summum semestres, optimi sunt succi, et facili confectionis. Annuli et adultiore crassum sanguinem generant. Visi tamen venatores, quorum quotidianus leporina cibus, qui tantum abest, ut moerore distraherentur, ut etiam laetitia perfunderentur. Quod autem Cato Censorinus oleribus et carnibus leporinis aegrotos ali voluit, de catulis forte intelligendum est. Meliores vero iis, qui ad aquas degunt, illi, qui in montosis et planis habitantes, serpillo, pulegio, et aliis vescuntur. Maxime etiam urgente bruma in cibus commendantur. Praeparandi rationem vide apud Ambrosinum. In *medicina* nulla fere pars est, quae usum non praebeat, immo et excrementa eidem inserviunt. *Caput* ustum cum adipe ursino aut aceto alopeciae mederi, Galenus reliquit. *Cerebrum* dentitionem infantum promovet, si gingivae saepius eo illinantur,

Martial. l.
5. Epig. 30

Bruierin.
l. 13. de re
cibaria.

Galen. l.
11. de
simpl.
med. fa-
cult.

tur, ex vinopotum, urinae incontinentiam cohibet. *Cor* quartanariis adligatur, pulvis sicci cum tertia parte mannae thuris epilepticis a Sexto in vino albo propinatur, septem dierum spatio. *Pulmo* oculis dolore affectis superponitur. *Hepar* coeliaci cum vino austero propinatur. *Fel* saccharo exceptum gemmas et occulorum nubeculas delet. *Coaguli* si ab animali, quod nondum quicquam praeter lac degustavit, et ad solem vel in fumo exsiccatum est, magna praestantia. Fluxu dysenterico laborantibus a Dioscoride propinatur. Spinas partibus infixas extrahit, si cum thuris polline, et visco querno misceatur. Ad punctiones serpentum adhibetur. Viri congressum et foeminae conceptionem iuvare perhibetur. Dioscorides potum foetum necare ait. *Renes* coctos in lithiasi Matthiolus exhibet. Inveterati et pedibus adligati podagram levant, si Olao Magno fides est. Ex matrice medicamentum ad foecunditatem concitandam Quercetanus parat, eadem in vesicae malis commendatur. *Carnem* in oleo frixam Albertus in dysenteria et intestinorum ulceribus per clysterem infundit. Iisdem *sanguinem* assatum Dioscorides propinat, quidam cum farina hordeacea miscent. *Lac* mulieres foecundas reddit. *Adeps* extrahendis spiculis cum floribus fabarum inservit. *Dens* ad pensus dolorem dentis mitigat. *Talus* seu ossiculum illud in posteriori suffragine leporis, in colica affectione funiculo ex pilis leporinis a Marcello adligatur, pulvis adversus colicam feliciter bibitur, a Trago mulieribus ut facilius pariant, in liquore stillatio pulegii propinatur, in epilepsia cum visco querno, margaritis, corallis, et semine paeoniae praescribitur. Urinam denique in lithiasi valide provocat. *Pellis* ceratum ad hernias ingreditur. *Pili* coercendo sanguini undecunque mananti in primis ex naribus confert. *Pedes* a vivo abscissi in dolore podagrico adplicantur. *Vrina* hydropicis cum spica nardi utiliter propinatur. *Stercus*

a mulieribus gestatum conceptionem impedit, si quibusdam credimus: si Matthiolo, subtus immisum nimios mensium fluxus cohibet, et humentem uterum exsiccatur. *Totius* cremati pulvis, ex vino tepido, calculosis propinatur. Ad eundem affectum Montagnana electuarium componit, eidemque lapidem iudaicum, et spongas in lapillis reperitas addit. *Differentiae* a colore, quantitate, pinguedine eo loco sumuntur. Ratione *coloris*, sunt alii cyanei, alii in terris nigris fusci, alii in rubris rutili. Ovi edus in America quosdam vagari scribit, quorum dorsum leporini est coloris, reliquum corpus album, latera leucophaea. Observati, ut Plinius prodit, albi in Alpibus, et in summis Ananiae vallis montibus. Gesnerus quoque candidum vidit, cum pilis in summitate aurium nigris, carnemque caeteris teneriorem expertus est. *Magnitudinem* quod spectat. Elymaei vulpes corporatura adaequant. In Macedonia et Gallia trans Alpina sunt magni, in Italia et Hispania minores. *Pinguiores* in Pannonia inferiore, quam Italia Manardus observavit. Quantum ad *odorem*, dicitur quoddam Leporis genus ita moschum redolere, ut canes perfectes in furorem agantur. A loco sunt montani, campestres, palustres, Italici, Gallici, Hispanici, Indici. *Montani* a caeteris nigritia, magnitudine, ferocia, et densiore pilo discrepant. *Italici*, secundum Varonem, sunt primis pedibus humilioribus, dorso pullo, et ventre albo. *Gallici*, ut plurimum candidi visuntur, *Hispanici* cuniculos complectuntur. De *Indicis* ita Nieremburgius: leporem *Citli* vocant Barbari novae Hispaniae. Similis nostratibus est forma atque alimento, sed auriculis pro corporis magnitudine longissimis latissimisque. Intexi solent eius pili ac indigenis vestibus et linteis, quibus utuntur palliorum loco. Brasilienses *Cotias* nominat animalia quaedam magnitudine et forma, et sapore leporum, rufo colore, parvis auribus, cauda fere nulla.

Maiores

Montagn.
Antidor.
1.2.

Differentiae

Plin. H.N.
1.18. c. 555

Nom

Strabo
Geogr

Ambrosin.
1.2. De Di.
git. ovi.
par. c. 23.

Discrip

Zooto
Demo
1.27.

Nieremb.
Hist. Exot.
1.9. c. 8.

Maiores sunt eiusdem fere speciei, quos *Pacas* vocant, rostro tereti ad faciem felis, fusco colore, candidis maculis interstincto, neque carne tantum, sed et corio ipso praetenero, ideo in deliciores epulas expectantur. Amatus Lusitanus quoque tradit: animal facie et magnitudine

leporis in India vagari, quod incolae tamdiu baculis caedunt, donec moriatur. Mortuum pelle nudant, et carnem ex ictibus lividam conterunt, manibusque quasi ad pastam redigunt, quam pellibus eiusdem animalis involutam, *Moschum* nominant.

CAPUT XIV.

De Cuniculo.

Nomen. Quadrupes, quod *Cuniculum* dicimus, a cuniculis, quos sub terra fodit et inhabitat, nomen sortitum est. Ab aliis vocatur lepuscus, ab Aeliano parvus lepus. Recentioribus Graecis est *σύναιξ*, aliis *δασύπες*, quem Plinius a cuniculo et lepore distinxisse videtur. Strabo *γεωργ. 1. 3.* *γαρούχες λαγίδας* lepores fossores nominavit, nec non *λεβηρίδας*, forte a voce *λεβηρίς*, quae Graecis antiquis *ὁ τῆς ὀφείας γῆρας*, serpentis spoliū. Hinc Cuniculus recens natus et adhuc impilis, *liberis*, *laberis* et *laurix* adpellatur. Hermolaus in Dioscoridem *Adapis* nomine indigitavit, forte a vocabulo *ἀδάπανος*, quod rem, quae minime potest consumi denotat. Foecundissimi enim sunt. Erotianus *λιμοποιόν* vocavit, quod anno-nae penuriam faceret. Circa *descriptionem* non est, quod laboremus. Notissimum enim est animal. In festo sequentia Severino sunt observata. *Musculi* omnes abdominis inter duas peritonaei tunicas dispositi, firme ipsis adhaerentes. Intestinum rectum satis exile. *Cor* exile, *hepar* magnum, *renes* magni, *lien* oblongus magnitudine respondens parvae hirundini, gallinacei, *παρηπαρ* figura cultri calcearii cum manubrio lato, medium inter latas fibras hepatis. *Ventriculus* figura parum varius a fuillo, simillimus vero muris et gliris. *Cystis* exigua affixa hepati. *Caecum* uno palmo vulgari et amplius magnitudine respondens communi pollicis, cellulatum et cum appendiculo trium digitorum, aut amplius satis exili. *Processus lumbarium vertebrarum* longiusculi, quos intercurrunt

insignes interni musculi. In insula Ebuso generari negat Plinius, at alibi plurimi reperiuntur in Germania nempe, Gallia, Italia, Mauritania, Moscovia, Polonia, etc. Scaliger circa Mosaiscum Moscovitarum oppidum innumeram cuniculorum multitudinem ponit. Maximus tamen eorum in Hispania proventus. Balearibus insulis, olim devoratis messibus non vulgarem famem attulerunt. Apud Zelandos quoque in ipso Oceani aditu, immensa vis cuniculorum conspicitur, qua post solstitium brumale tota Brabantia alitur. Vescuntur gramine, trifolio, brassica, lactuca, cichoreo, raporum putaminibus, pomorum corticibus, et baccis lauri inprimis. Sanguine humano citissime pinguescunt, sed ab omni humiditate abhorrent. *Semestres* vel potius anniculi congregiuntur, et singulis mensibus in calidis regionibus concipiunt. Niphus a quodam eorundem altore accepit, foeminas binos et ternos enixas, post quatuordecim dies iterum totidem peperisse. In Germania tamen et Italia brumali tempore raro enituntur. Quinos et ad summum novenos in lucem edunt. Nonnulli in hoc animantium genere, tam marem, quam foeminam parere fabulati sunt. Foemellae per spatium unius diei supra viginti lacatellis praebent. Si quis eos manibus pertractet indignantur, et vel deferunt, vel laedunt, vel etiam interimunt. Mares etiam libidine stimulatī foetus enecant, et inprimis, si foeminae liberis nutriendis intentae, eos refugiant.

X

Natu-

Locus,

Vetus.
Carol. Ste-
phan.
Agriculi.
1. 9. c. 2.

Generatio.

Natura et Ingenium. *Naturam et ingenium* sequentia detegunt. Saltu captum evadunt. Locum, si quid in eo periculi fenserint, deserunt, migrante vero uno, reliqui quoque gregatim abeunt. Ruminare compertum est. Sibi invicem aliquando ita aemulationis studio infesti sunt, ut alter alterum quandoque auribus, quandoque pedibus mutilet. Facile tamen mansuescunt. Observavit Cardanus quendam, qui canes ultro persequeretur. Terram assidue fodientes specus multiformes sibi parant. Quare M. Varro reliquit, in Hispania non incelebre oppidum in loco arenoso aedificatum adeo a cuniculis subrutum fuisse, ut incolae alio migrare coacti fuerint. Ex cuniculis non nisi mane et vesperi egrediuntur, nec longe ab iisdem abscedunt. Foveas, in quibus stabulantur, arena cooperiunt, ne a transeuntibus deprehendi possint. Caro cuniculorum tenerior est leporina, iuniorum imprimis. Primus Hispanus quidam in escam mensis adposuit. Cicures in Hispania contemnuntur, quod nutrimenti saporem concipiunt. Agrestes in deliciis habentur. Durantibus primo elixari iubet, post herbis odoriferis et pinguedine suilla confici. Quantum *ad medicinam*, pinguedo nervos mulcet et nonnullis urinae affectibus praesto est. Adhibetur combustus ad curandam sycanthen a Marcello, de quo vide *Differentia* Ambrosinum. *Differentiae* cuniculorum a colore, magnitudine, extis et loco sumuntur. Coloris ratione sunt albi, nigri, flavi, cinerei, variegati, candidi, nigri, vel rutili maculis stellati. Magnitudo si spectetur, vidit Valerianus Veronae apud circumlatorem nostris quadruplo maiores et mira corporis obesitate. In Betica Plinius geminis extis esse putat. Quantum *ad locum* sunt animalia quaedam in India Utiae dicta, magnis foricibus similia et cuniculis aemula. An a Thracicis et Macedonicis cuniculis differant, quas Scaliger leporino pilo, brevioribus auriculis, corpore crasso et compacto, cauda longa et ad sciurinam accedente de-

Vfus.

Differentia

Nieremb.
H.E.I.9
9.8.

scripsit, iudicandum lectori relinquo. Alii mures Pharaonis, quidam Indicos lepores vocant. Ex Indicis cuniculis sunt etiam illi, quos *porcellos Indicos* nominamus. Magnitudine sunt cuniculi nostratis, sed cruribus brevioribus, cum digitis senis in pedibus anterioribus et quinque in posterioribus. Dentes iis, ut in muribus, cauda nulla, rostrum acutum, aures parvae et rotundae et fetis potius, quam pilis vestiuntur. Vox non nihil ad grunnitum porcellorum accedit. Vescuntur omni herbarum genere, fructibus, pane et avena. Multorum saepe mensium spatio sine aqua aluntur. Foemellis septenis vel novenis mas unus sufficit. Ritu cuniculorum superfoetant. Hieme quoque catulos non caecos ante sexagesimum diem enituntur. Duo mares praesente foemina praeliantur. Adiccimus et alterius cuniculi Indici iconem. Nieremb. bergius novem cuniculorum Indicorum species facit. Prior, inquit, est *Paelli*, seu Hispanicus, si in pinguibus versetur agris, non minus iucundam praestat, quam apud Hispanos alimoniam. Secundus est *Eliztaotli*, seu candens pectus. Tertius *Cuitlatepotli*, seu brevis caudae. Quartus pertinet ad Peruvios vocatur *Tocantochli*, talpae Mexicanae, quam Tucam vocant, figura. Quintus *Quaubtochli*. Sextus *Metochli*. Septimus *Cacatochli*. Octavus *Cuitlatepotli* alter. Ultimus vero ac nonus a rubeo fulvoque colore, quo variat, nuncupatur *Hapatochli*. Omnes forma non nihil inter se distant, ideo diversis appellatur nominibus. Nutrimentum nostratum alimento est insuavius ac durius. Haec ex manuscriptis Doctoris Francisci Hornandi. Labet adicere alterius manuscripti sententiam de cuniculis Hispaniolae. Erant inquit Anonymus auctor cuniculi forma et cauda marina, licet aliquantulum minores, quam Castellani cuniculi. Caro idonea et iucunda. Degunt inter herbas et in montibus non sub terra. Quatuor eorum species, quidam Quemi dicti, in maiores et duriores, alii Utiae, alii Mohlas, alii

Nieremb.
Hist. Exot.
1.9.6.Amb.
de D.
Vivi.
c. 26.
Nomen.Nieremb.
Hist. Exot.
1.9.6.7.

Diser.

Locus.

Gilus.

Gener.

Natu.

Nieremb.
Hist. Exot.
1.9. c. 9.

alii curies, hi parvuli, delicatiores et salubriores. Huc pertinent *Viscachae*, cuniculi genus, quod feles imitetur prolixitate caudae. Amant

nives, quos ibi etiam inquit gula. Pilus olim gratus, in pretio et usu.

CAPUT XV.

De Sciuro.

Ambrosin.
de Digit.
Vivip. 1. 2.
c. 26.
Nomen.

Primus, qui hoc animalculum Sciurum vocavit, Oppianus est, qui Antonini Caesaris temporibus vixit. Nomen videtur a *σκῆρα*, id est, umbra, et *ὄψα* cauda, quod sibi cauda umbram faciat, fortitum. Dicitur et *ἰππερος καὶ καμπίσρος*, forte ἀπὸ τοῦ καμπέσειν flectendo, quod clunibus insidens caudam supra dorsum flectat. Quidam *ἐλεῖον* nominaverunt, quod nomen glires proprie competit. Latini communiter vocant Sciurum, quidam *Nitelam*, ut in Glossographo vetere extat, a nitendo, quod in scandendis arboribus nitatur: Vincentius *Pirolum*, Albertus etiam *Spiriolum*, Belluacensis *Scurulum* a currendo. Ex murium est genere.

Dentes inferiores longiores habent, et caecum intestinum, quod ventriculo magnitudine respondet. Ubi que fere reperiuntur, maxime tamen in tractu Septentrionali, ubi colore pulciores sunt. Pomis, castaneis, nucibus avellanis, faginis, pineis, glandibus etiam vescuntur, et tempore aestivo cibos pro hieme in cavernis condunt. Tempore verno coeunt, et inter altissimos arborum ramos ex bacillis et foliis arborum nidos sibi construunt. Catuli post tertium vel quartum diem nidum deserere dicuntur. Tres vel quatuor simul pariunt. *Naturam* et *ingenium* in eo ostendunt, quod instinctu quodam naturali priorum pedum ministerio pro manibus utuntur, quod aliquando ita cicurantur, ut scurriliter ganniant, quod dum gradiuntur, caudam post se trahunt, sedentes supra dorsum eandem erigunt, et in saliendo ab eadem tanquam ab ala adiuvantur, quod in solis ardoribus se eadem inumbrant, quod amnes tranaturi, cortice concinso, eadem pro velo utuntur, quod denique tempestate praevisa, obturatis

unde spiraturus est ventus cavernis, ex altera parte fores aperiunt. Adparantur a quibusdam in cibis, apud Velleios populos inter lautitias censentur. Adeps emollit, et in aurium dolore mirum in modum a Galeno commendatur. Dentibus praestigiatos in praedicendis futuris utuntur. *Differentias* a colore et loco mutuari placet. *Colorem* si species, in Germania intra primum aetatis annum nigri sunt, cum adolevere rubent. In Polonia leucophaeum colorem cum rutilo admixtum habent. In Russia cinerei toti conspiciuntur. In Podolia tradente Cromero, vagantur animalia sciurorum magnitudine, quae in cavernis degentia, variis et maculosis pellibus insigniuntur. Quantum ad *loca*, sunt Sciuri, qui Mures Pontici et a colore varii dicuntur, sunt Getuli, et Indici. *Mus Ponticus* a Ponto ita dicitur Aristoteli et Plinio, quod ex regionibus circa Pontum olim ad usum et vestitum peteretur. Matthiolus videtur *Murum Lassicum* nuncupare, alii Venetum vocant, Poloni Popieliza. Est in candido cinereus, nec adeo amplam caudam ac sciurus vulgaris gerit. Eiusdem cum sciuro naturae. Tempore hiberno profundo somno opprimitur. Sunt alii in dorso magis cinerei, alii magis rutili. *Getulus* mixti est coloris ex rufo et nigro, ab armis ad caudam per latera et dorsum, albae et fuscae lineae alternatim certis distinctae intervalis elegantissime depingunt. Minor est paullo vulgari sciuro et aures habet demissas, capiti fere aequales, orbiculares, et per cutis superficiem deductas, in longum caput ranae capiti adsimilatur. *Indicorum* sunt quinque vel sex species, de quibus ita Nieremburgius: prior *Quahthechallotl* species dicitur *Tiltic* sive *Tillocoteqwilin*,

Mus.

Bruier. 1.
13. de re
cibar. c. 29.Differen-
tiae.Ambrosin.
Hist. Digi-
tat. Vivip.
1. 2. c. 27.Nieremb.
H.E. 1. 9.
c. 24.

lin, cognomine sumto a corporis et caudae colore, nempe nigro, et a pinibus, quas incolit. Vescitur pomis, quae ex arboribus decerpit, in earundem cavitatibus reconditis servatisque in hiemales alimonias, ubi etiam sobolem educat, et nihil non abrodit. Versutus est, passerum voces sonat, et caudam, qua se totum aperit, lanigeram gestat. Mitescit facili opera, et quibuslibet alitur nutrimentis. Dum comedit, posterioribus insistit pedibus, ac ori cibos admovent prioribus, attollens maiori ex parte caudam, aut corpus eadem, nisi in cursu tegens, tunc enim proterdit illam. Iratus eiusdem pilos erigit. Adiunguntur eorum pelles internis vestium partibus, caloris conciliandi atque ornamenti gratia, fugata ad eum modum hiemalis rigoris saevitia. Secundus *Quauhtechalotl*, *Quapachtli* aut *Cortic-Olo-teqvilin*, a luteo alvi colore dictus, in duplam fere crescit magnitudinem, alboque, nigro et fusco colore promiscue tegitur, si ventrem excipias, qui pallens est, aut fulvus, quemadmodum attigimus, et caudam gerit praelongam pilosamque, qua se interdum operit. Vivit in terrae foraminibus et antris inclusus, in quibus etiam educat prolem. Vescitur Indico frumento, quod ab arvis raptum in hiemem recondit. Versutus est velut et reliqui, nec unquam cicuratur, aut congenitam deponit feritatem. Tertius *Techalotl* dictus, caudam fere depilem gestat, ac brevior, nec dodrantem vincit longitudine. Non cicuratur, sed semper mordet atrociter, et corro-

dit oblata omnia. Fusco et candenti colore promiscue tingitur, et posterioribus quoque innixus pedibus, oblatam edit alimoniam, sed praecipue maizii spicas adprehensas anterioribus. Oculi sunt magni, si illos cum caeteris partibus conferas. Vivit in antris, quae unguibus facile excavat, consternitque lana, gossypiove et quovis alio stramento molli, ac passerum voce imitatur. Quartus *Thalmototli* dictus, spithameus est, caputque et oculos habet pro corporis amplitudine maxima, caudam vero longam pilosamve, et lineis albis, fuscis ac nigris interstinctam, qua se eodem, quo alii modo tegit. Color totius corporis varius est, et aliquando in fulvum inclinans, caetera praecedentibus similis. Quintus dictus *Quimichpatlan*, seu mus volans, fusco pilo nigroque promiscue tegitur, qui prope brachia ac crura prolixior est, ac parvarum volucrum forma, cuius gratia tanta celeritate in has et illas arbores sese vibrat, ut volare dicatur. Est autem caeteris minor, parvo et murino capite, magnis auriculis, nec alia, quam caeterae horum animalium differentiae utitur alimonia. Caudam eius ustam ac redactam in pulverem, et in corpus sumtum, aiunt parientes iuvare. Est et aliud genus *Tztahtechalotl* vocatum, caeteris forma simile, prolixitateque et lanuginosa cauda, capite, collo et clunibus desuper fulvis, cauda per alterna intervalla cyanea, subalbidaque, sed fulvis distincta lineis, caetero corpore subalbido, unde nomen habuit.

CAPUT XVI.

De Glire.

Glirem a pinguedine nuncupatum putavit Isidorus. Gliscere enim, crescere et pinguescere significat. Tota is hieme in cavernis degit et pinguescit. Graecis dicitur *ελσιος*, quod antiquioribus addito

gamma, *γελσιος*, unde forte glis. Vocatur ita, seu ab *ελγ*, quoniam in silvis et locis apricis degit, seu ab *ελειος* quod in arborum foraminibus per integram hiemem circumvolutus et saporatus maneat. Alii *λαγόνειον* quasi lep-

Ambrosin.
Hist. Di-
git. l. 2. c.
29.
Nomen.

Amb.
Hist.
gitat.
vip. l.
4. 30

leporum dormientem vocaverunt, quidam *μυοζοον*, quafirictum in comparatione ad alios mures magis acutum habeat. Est rostro, ut dixi oblongiori, acutioribus auriculis, cauda non aequae villosa, ventre medio magis protuberante, quam in sciuro, latere et tergo cinerei prorsus coloris, quamvis subrufi aliquando in ventre capiuntur. Non tantum in silvis, sed et sub tectis rusticis stabulantur. In Hibernia non haberi proditur vulgo, nec alibi in illis aedificiis, quae ex lignis Hibernicis structae sunt, quod me, fallum experientia docuit. In montibus conterminis Goriciensi agro, et in Alpibus Carniolae, Carinthiae, et Styria, maxima illorum foetura. Vescuntur glande fagina, nucibus regis, pomis, et aliis. Poma tamen edere quidam negant, aperire duntaxat, ut nucleis fruantur. Quantum ad naturam et ingenium, hieme in cavis arborum stertendo pinguescunt, et tam altum trahunt somnum, ut igne vix revocari possint, immo dissecti tanquam mortui iaceant, nec citius membra moveantur, quam in aquam ferventem coniecta fuerint. Aestivo tempore congregiuntur, et autumnum suos foetus edunt. Parentes senio confectos insigni pietate nutriunt. Murium ritu, aedes ruinosas, trimestri etiam spatio, antequam collabantur, deserunt, quod earum compagem sensim dissolvi praesentiant. Senectus hiberna quiete finit, cum tantummodo sextum aetatis annum excedant. Omnes aliquando eiusdem silvae congregantur, et si aliqui monte vel flumine discreti ad eos

accedunt, praeliantur invicem. Aliquid venenati habere, constans auctorum opinio, vulgatumque in cauda illud haerere, urinamque super partem aspersam, illam usque ad ossa putrefacere, vulnusque insanabile reddere. Epiphanius foetus a vipera excaecari, et nutriri, sic venenatos reddi, scribit. Q. Scaurus primus in sumtuosis coenis carnem glirium adponi iussit. Apud Romanos in lautitiis habebantur, hinc et glirariorum constructio. Optimi a mense Octobri ad Ianuarium censentur, quod tum valde pingues sint. Durantes iuniores in cibis commendat. In medicina, invenit quoque locum. Carnis esu bulimo laborantes liberantur. Pinguedo ad conciliandum somnum plantis pedum inungitur. Excrementa in liquore aliquo pota calculos discutunt: eadem cum aceto et rore marino alopeciam sanant. Cinis combusti ad claritatem oculorum prodest, si Plinio credimus. Sunt aliquot eorundem genera. Est Bruerino referente, apud Allobroges, Sabaudos, et agro Tarantefio animal, quod saxa rupesque incolit, magnamque anni partem dormiendo consumit, in cibis gratissimum. In Orientalis Indiae tractu quodam sunt Nesrendis magnitudine, qui domos subruunt, et muros perforant. Ibidem sunt alii pilo rubicundo, odorem moschi spirantes. In Chiapa est animalculum, cuiusculi magnitudine, gliris forma: prolem dorso vehit, cum victum quaeritat.

CAPUT XVII.

De Muribus.

ARTICULUS I.

De Muribus domesticis.

Ambrosin.
Hist. Di-
gitat. Vi-
vip. l. 2.
6. 30.

Mures in Domesticos, Agrestes, Avellanarum, Araneos, Alpinos, et Aquatiles dispefcimus. Do-

mesticus, Latinis Mus, Ratus et So-
rex dicitur. Mus, a Graeco *μῦς*
descendit. Ratus maioris nomen
est,

X 3

Vfus.

Differen-
tia.Nieremb.
H.E.L. 9
c. 75.

est, a rependo vel rapiendo Graecis nuperis *ρίσκος*. *Sorex* vela sono, quem in rodendo edit, vel quod in modum ferrae res praecidat, aut quod ex putri ut plurimum materia nascatur. *Σορον* enim apud Graecos putridum significat. Apud Graecos plurima occurrunt nomina. *Μύς*, unde mus, dicitur communiter. Scholiastae Nicandri lingua Aeolica *ὑραξ*, quoniam rostrum suillo perquam simile habet. *Σμίνθος* Hesychio et Varino. *Ἀργίλος* Thracibus,

Descriptio λαμίας aliis. *Descriptione* externarum partium non opus est aliqua.

Aristot. H. A. l. 3 c. 1.
Plin. H. N. l. 11. c. 37.

Aristoteles et Plinius quantum ad interiora cor maximum habere, felle aliquando carere retulerunt. Alibi apud eundem habemus, in solis cornutis animalibus, altera tantum parte dentatis, quibus dasypodes, vespertiones, et mures utriusque dentati adduntur, inesse uterum acetabula habentem, et potissimum tempore, quo foetus in utero continetur, a quibus per media vasa pendet embryo. In iisdem a M. Aurelio Severino sequentia observata sunt. *Auricula cordis* dextra longe maior est sinistra, inquit, et illa nigra velut cruor. Ad orificium ventriculi superius processus quidam circularis revolutus in seipsum, parte qua ventriculum respicit, similitudinem habens avis, qui collum et caput in pectus reflectit et condit. *Vena cava*, ubi primum ab epate exsurgit, amplo suo initio, mox vero exilior et perpetuo aequalis ascendit. Caecum habet intestinum, figuram habens ventriculi suilli, magnitudinem et circumferentiam paullo minorem. *Testes* habet non minores pullo vel grandiusculo omnino, aut magno ad corporis rationem. Credo etiam, addit, epididymida descendere inferius, quam ipsi conditi testes, estque dexter venosior, quam sinister. *Ren* dexter vicinior cavae, quam sinister. *Veretrum*, qua proxime terminatur, cartilagineum et trifido acumine compositum, ni fallor reliquum duobus nervis. Glandulosas habet prostates ad vesicae cer-

Severin.
Zootomiae
De moerit. p.
327.

vicem insignes. Diaphragma media sui parte pellucidum, oblongum et rotundum. Testium systema ibidem vide. Dissecuit idem aliquando et murem praegnantem. In eo uteri cornu dextrum quatuor foetus continebat, in sinistra duo, sua unicuique placenta rotunda ante umbilicum disposita contecta. In Paro insula nullas esse scripsere quidam, in Scotia circa castellum Slani, maior si importetur interit, si Hectori Boetio credimus. In Peruana quoque olim, nulli ex Hispania cum mercibus delati sunt. Frumento, leguminibus, pane et car-

nibus vescuntur, saepe caepas et alia degustant, ex pluribus cafeis optimum. Sorbent quoque vinum, et lambunt oleum. Fame impulsu, in seipos faeviunt. Foeminae saepe solo salis linctu implentur. Ideo Plinius generationem eorum lambendo constare dixit, non coitu. Coire tamen certum, et unico partu, plures catulos eniti. Ex una genitos CXX. tradiderunt, apud Persas vero praegnantem et in utero parentis repertas. Generantur et ex domorum ac navium fordibus. Hinc legimus in India Orientali vermes quosdam instar digiti crassos, ex putri materia in arundinibus nasci, quorum alii paullo post in papiliones, alii in mures degenerant. In nonnullis quoque Ioniae civitatibus, ob Maeandri fluminis inundationem, tanta copia murium teste Pausania orta est, ut incolae alio migrare coacti fuerint. Exputri natos non generare, et si generant, vim prolificam in filiis cessare, Cardanus prodidit. *Vocem* Homerus per *ἔζολολίζειν* expressit. *Antipathiam* exercent cum elaterio, scilla, colocynthide, mustela, accipitre, felibus, etc. *Sympathiam*, cum maiorana ad cuius radicem in morbo confugiunt et cum suis. Muris enim iecore in ficu suis dato, nullo edito grunnitu porrigentem sequuntur, huiusque experimenti periculum Pierius Valerianus Patavii fecit. De *natura et moribus* haec pauca occurrunt. Acris, nempe,

Locus.

Cibus.

Generatio.
Plin. H. N.
l. 10 c. 65.
Aelian. H.
A. l. 6. c.
27.

Plin. H.
l. 8. c.

Differ.
tiae.
Aristot.
A. l. 8. c.

Ambro.
De D.
git. Vir.
l. 2. c. 3.
Nomes

Aelian.
A. l. 6. c.
Locus

Cibus.

Natura et
Mores.

nempe esse auditus, et lumen noctu odio habere, quod oculorum aciem perstringat, in officinis aurariis et ferrariis micas metallorum devorare et sine dubio concoquere. Theophrastus apud Plinium auctor est, in Gyaro insula cum incolae fugassent, ferrum quoque rosifese eos, id quod natura quadam et ad chalybas facere in officinis ferrariis. Aurariis quidem in metallis, ab hoc alvos eorum excidi, semperque futurum id deprehendi. Urina alicui parti aspersa eandem erodit, si Arnaldo credimus. Plures in aquam delabentes, mutuas inter se caudas mutuo tenent, ut uno exeunte omnes evadant. Albertus in inferioris Germaniae partibus murem se conspicuum tradit, qui nutu sui magistri candelam tenendo lumen ministrabat. *Differentias* magnitudo, color, pilus, odor et locus suppeditant. *Magnitudinis* si habeatur ratio, Aristoteles mures in Arabia foricibus longe maiores scripsit. Vitriacus in Orintis partibus vulpibus pares. Americus in insula quadam maximos invenit. Quantum ad *colorem* asinini sunt plerique, sunt tamen et cinerei, alii etiam

nigricant, alii ex fusco ad rufum tendunt. Vidit Gesnerus albissimum in Germania mense Aprili captum rubicundis et prominentibus oculis, barba multis et oblongis pilis hirsuta. Vidit et Scaliger alium oculis igneis et candore insignem. Albertus quosdam albos, eosque salacissimos et, in quorum excrementis albi lapilli inveniuntur, reperiri scribit. Si *pilos* attendamus, molliores alii habent, duriores alii et fetarum instar. Plinius in Cyrenai- ca regione, Aelianus apud Aegyptios pilis erinaceorum acutis indutos inveniri produnt. Apud Herodotum, *ἐχίνες*, genus quoddam murium leguntur. Si *odorem*, iucundi odoris a quibusdam excrementa deponi Ruellius auctor est. Est et in Italia genus quoddam, quod Moschardinum dicitur. *Rationem loci* si spectes, vidit Bellonius, hyoscyami semine tantummodo visitantem, dorso cinereo, ventre candido, corpore oblongo, cauda proluxa et ore mucronato. Apud Scholiasten Aristophanis sunt *σκαλοπες* dicti. In Cappadocia apud Varium quoddam genus *μύξις* vocatur.

ARTICULUS II.

De Muribus Aquaticis.

Mures silvestres rusticam vitam ducunt. Servius Nitedulas, Marcellus mures subterraneos nominare videtur, quod terram pedibus fodiendo cuniculos sibi faciant. Graeci *ἀρκαίους* si per culta vagantur, *εὐραίους* si per nemora, vocant. Nullibi eorum maior copia, quam in Aegypto. Iuxta Thebaidem post Nili inundationem sole humum calefaciente, variis in locis ex terrae hiatu innumeri prodeunt. Bellonius inter Gazara et Belba tantam multitudinem vagari scribit, ut nisi ab avibus Perenopteris devorarentur, omne seminum genus abligurirent. Vorant lupulorum, pastinacae, et omnium leguminum radices. Cinarae ma-

xime expetunt. An. MCCLXXI. adeo depopulati fuere frumenta, ut magna exinde annonae caritas subsecuta fuerit. In Boreali regione sub nivibus latitantes vermibus, Cardano prodente vescuntur. Gignuntur in quibusdam locis post repentinos imbres, aut fluminis inundationem. Muris pars anterior conspicitur formata, posteriore informi. Aliquando et ex semine propagantur. Ex Aristotele habemus, accidisse, ut, cum agricolae pridie metendum statuerint, postridie totam segetem a muribus consumptam invenirent. Caleni vidimus, inquit Niphus, quod unica nocte totum campum segetibus maturis refer- tum mures agrestes absumserint. In

Plin. H.N. l. 8. c. 57.

Differen- tiae.

Aristot. H. A. l. 8. c. 28.

Ambrosin. De Dign. Vivip. l. 1. c. 31. Nomen.

Aelian. H. A. l. 6. c. 21. Locus.

Gens.

Scalig. E. xerc. 59.

Aelian. H. A. l. 15. c. 26.

Ruell. H. Plantar. 3. 4.

Cardan. de rer. variet. Generatio.

In Cantabria quidam accepta mercede mures venabantur, Aeoli et Troiani, murium agrestium abundantia vexati, Sminthio Apollini sacrificarunt. Aliquando ex cuniculis egredi, eosdem sub terrae superficie struere, et bipalio apertos mox reparare, laesos, ad chondrilam confugere naturae ipsorum est. Reducuntur ad eos plurimi, imprimis autem *mus avellanarum*, *araneus*, *alpinus*, *aquaticus*, et *corypollin Nierembergii*. Nam de foricibus, qui caudam in extremo villosam gerunt, et praeter alios strident, nec non bestiola Olao Leem dicta, quae per repentinos imbres de coelo decidit, et donec herbam renatam gustaverit, vivit, necnon mure Napelli, quem napello vivere Matthiolus scribit, non est, quod dicam. *Mus avellanarum*, qui aliquibus Plinii forex est, aliquibus mus corylinus, duplex est, maior nempe, et minor. Illum Gesnerus vivum aliquot dierum spatio nutrit, et refert, forma et magnitudine ratto adsimilari, colorem murinum per tergum et per latera magis rufum, praesertim vero in capite habere, auriculis magnis glabris, et ventre candido praeditum esse, pedibus esse rubicundis, cauda tota hirsuta, oculis maiusculis eminentibus nigerrimis, barba partim alba, partim nigra, ab eo denique animali domesticorum odorem emanare. *Minorem* Albertus rubicundi coloris esse scribit. Estque vel *odoratus* rarior, Muschardinus Italis, vel inodorus frequentior. Quidam *Luciolum* nuncupant, quod illius oculi maxime lucidi esse videantur. Valde est muri araneo similis, nec forte a mure peregrino Hieronymi discrepat. Nidificat inter ramos coryli, vel Eupatorii Avicennae Cannabinae nuncupati. Nidi forma ab Ambrosino exhibetur. Tam cavernas arborum, quam terrae latibula incolit, inque iis nubicibus avellanis vescitur. Quidam a fine autumnii ad initium veris dormire, et quidem continuo scribunt, alii et ex his qui nutrire, interpolato somno corripit. *Mus ara-*

neus a figura nomen muris, ab agilitate, super tensum filum, vel aciem gladii impune ambulare potest aranei accepit, si Sipontino credimus, si Gesnero, a venefica facultate, ut piscis quidam araneus vocatur. Graecis est *μυγάλη* vel *μυρογάλη*. Mustela eum multo minorem, colore ad cinereum declinante, et dentibus tenuibus Aetius praedicat, brevem et gracilem caudam Albertus, rostrum vero longum et acutum Matthiolus ei attribuunt. Oculos in comparatione ad totum corpus tam pusillos habet, ut Plinius eum obtusa acie praeditum crediderit, et Nicander *μεγαλήν τυφλήν*, Vegetius murem caecum adpellaverit. Colore est partim fusco, partim rufo cum albo ventre. Rostrum habet porcinum pilis refertum; caudam in comparatione ad alios mures duplo minorem. Dentes Ambrosinus ita describit: dentes inquit, quos in illo mure conspeximus, anteriores in utraque mandibula duo erant exerti, inter maxillares nullus locus extabat vacuus, sed omnes continuati, maxilla unicum tantum habebat punctum longiusculum. Secundus omnium minimus tria habebat puncta, adeo exigua, ut visum omnino effugerent. Subsequebantur maxillares quatuor, quorum priores tres maiores dividebantur in tria puncta, quarti vero punctum adeo perexiguum erat, ut difficulter videretur, quatuor tamen asperitatibus aliquantulum eminentibus insigniebatur. In oris parte inferiori, praeter quatuor dictos, caeteri sunt sine ullo spatio continuati. Quocirca omnes numerum vigesimum quartum explebant. Ultra Apeninum non haberi attestatur Plinius, at secundum Matthiolum in universa Italia, et praecipue in Tridentino agro, Germania quoque habentur. Hieme in stabulis versantur, aestate hortos et loca fimo bubulo repleta frequentant. Vescuntur herbarum radicibus, sed carduos praecipue esculentos, magno agricolarum detrimento devorant. Gesne-

Ambrosin.
Hist. Di-
gitat. Vi-
vip. l. 2.
c. 32.

Ambrosin.
Hist. Di-
gitat. Vi-
vip. l. 2.
c. 32.

Ambrosin.
Zooto-
Demo-
p. 325

Gefnerus cadaveribus quoque ve-
fci audivit. Veneno in agro Triden-
tino carere Matthiolus prodidit,
ab orbitis rotarum maxime abhorre-
re Barbarus. Acutissimam in com-
paratione aliorum murium habet vo-
cem, sed quia hallucinantis visus
segnis. Morsum ipsius venenatum
esse vel exinde colligas, quod a fele
captus, non comedatur. Praegnan-
tis, praegnantis maius parit incom-
modum. *Mus Alpinus* a loco in
quo degit, nomen accepit. Her-
molaus Marmotam vocat. Non-
nulli Graeci *ἀρρομύν*, ob similitudi-
nem, quam cum mure et urfo gerit.
Albertus ad eum Empetram refert,
sed quid hoc animalis sit, hodie igno-
ratur. Capite leporem refert, ma-
gnitudine cuniculum, auresque tam
breves habet, ut vix supra pilos emi-
neant, vario oblongoque pilo instar
taxi vestitur. Caudam habet bre-
vem, pedes unguibus acutis arma-
tos, quibus alte terram effodit. Hie-
me quandoque ita pinguescit, ut
monstruose intumescat. Nonnulli
addunt, dentes eius anteriores esse
leporinos, et si forcipibus secentur,
una nocte renasci. De *Interioribus*
observationes Severini haesunt. Tes-
tes aliquantulum superiores. Cae-
cum per amplum ventriculimodo,
interne asperum et reticulatum, in
quo vulva insignis introrsum externe.
Hepar multifidum septenis lobis di-
stinctum, quorum maior vergit ad
sinistram partem, reliqui ad dex-
tram, omnes a se invicem distincti.
Cystis fellis cholidochi valvula ad
duodenum. Splen longus hirundi-
nis maioris modo. Ureteres non re-
cto ductu descendentes a renibus,
sed dorso haerentes et exigui. Fre-
quentissimi in Annaniensibus Triden-
tini foli montibus conspiciuntur. In
nivosis quoque et frigidioribus Ger-
maniae partibus versantur. Vescun-
tur fructibus, lacte inprimis, quod
more porcellorum fugunt. Ideo
saepe in pastorum casis deprehen-
duntur. Cicurati edunt pulmentum,
panem, pisces et alia quae illis ob-
liciuntur. Circa festum Nativitatis
Dominicae terra effossa dorminen-

tes deprehenduntur, nec citius ex-
pergiscuntur, quam a solis vel ignis
calore resoluti. Levem ob causam
metu consternantur, indignabundi,
argutam, sibilantis fistulae instar,
vocem edunt, vel aeris mutationem
praenunciant. Odoresunt tam gra-
vi, ut vix aestate perferri possit. Nec
deest ipsis ingenium. Appropin-
quante hieme foenum et paleas in la-
tibula convehunt. Unus stratus hu-
mi foeno oneratur, alii cauda onu-
stum in cryptam pertrahunt. Duo
foramina in uno quoque latibulo pa-
rare solemne ipsis est, per quae in u-
num locum tendunt, et iuxta unum
excrementa deponunt, et per aliud
in cryptam ingrediuntur. Adventante
frigore meatum ingressus claudunt,
exasperato, aliud adeo obtu-
rant, ut ne bipalio quidem pene-
trari possit. Circa finem Septem-
bris in cryptam ingressi, conglobati,
septem pauciores vel plures, sed
impari plerumque numero, super
stramine ad vernum usque tempus
stertunt. Reliquis egressis, cry-
ptae custos adsistit, et ex alto specu-
latur. Si quid observaverit, voce
acutissima monet. Sic ad cryptam
concurrunt, ipse ultimus ingreditur.
Sereno duntaxat coelo colludunt,
obmurmurant, et aliquando ob-
servante Stumpfio, canicularum in-
star latrant. Cicures dentibus pedi-
culos hominis, simiae instar venan-
tur. Veniunt apud Alpium incolas
in cibum, in primis circa hiemis ini-
tia. Assantur, coquantur in iure
nigro, et sale inspersi infumantur.
Puerperis etiam conceduntur. Pin-
guedo nervos contractos emollit, et
illita umbilico somnum conciliat.
Ventriculus colica laborantibus uti-
liter imponitur. *Muris aquatici* Ambrosin.
meminit Aristoteles in *Mirabilium* l.d.c.35.
libro. Bellonius ipsi tres meatus Bellon. A.
adsignat, unum pro fecibus, alte- quatil. l. x.
rum pro urina, tertium pro foetu.
Si Clusium sequimur, magnitudine Clusius in
ad talpam accedit. Coloris est fusci Au&. Exo-
praeter ventrem, qui pilis ex albo ci- tic.
nereis vestitur. Villis tegitur den-
sis et mollibus. Caput pro ratione
reliqui corporis est parvum, pars su-
perior

Ambrosin.
Hist. de
Digitar. l.
Vivip. l. 2.
c. 34.

Aurel. Sev.
Zootom.
Democrit.
p. 25.

terior rostri prominula. Dentes quatuor, in utraque maxilla bini, sed in inferiore minores et obtusi. Oculi vix conspicui. Rictus latera longis cinereis villis obsita. Cauda rarissimos pilos habet, et osseo quodam nervo mediam secundum longitudinem secat. Posteriores pedes anterioribus sunt longiores et magis plani, et membrana quadam, prout in palmipedibus cernitur, conteguntur. Ad Strymonem et Nilum frequentissimi sunt, et serenis noctibus vagantur. Gesnerus in parvulis rivis versari scribit. Aristoteles Lusis Arcadiae in fonte quodam. Vescuntur plantis aquaticis, frugibus, et piscibus. A Magis olim Zoroastrem secutis mali Daemonis esse putabatur, si modo de muribus istis et non testudinibus id sumendum est. In

Plutarch.
Sympos. 4.
quaeft.
ult.

nonnullis Galliae locis in cibo adhiberi, proditum a quibusdam. De *Coyopollin* ita Nierembergii. *Vo-* Nieremb.
cant Indi *Coyopollin* parvum ani- H.E. 1.9.
mal, muris mediocris magnitudine, c. 3.
aut paullo maius, cauda vero auriculis et rostro *Tlacuatzin* simile, nam cauda et pro manibus utitur, et natus matrem cum metuit, stringit amplexu. Cauda est crassior murina, firmiorque, venter ex albo pallefcit, auriculae sunt translucidae, pedes et crura candida. Educat in arboribus sobolem. Possed ad genera *Tlacuatzin* referri, nisi alicui praeplacat pertinere ad mures, aut esse sui generis. Invenitur in montibus tepoplanicis. Caeterum crocodillis quoque cauda pro manu est, illa nimirum arripiunt praedam, belluas, homines.

CAPUT XVIII.

De Talpa.

Ambrosin.
De Dig.
Vivip.
l. 2. c. 36.
Nomen.

Nomen Talpae huic animali, quod descripturi sumus Latini indidere, seu a Graeco *τάπη* inhumo, quod assidua terrae effossione se ipsam quasi inhumare videatur, seu quod caecum sit, quod Graeci *τυφλόν* vocant, seu quod se perpetuo *θαλπῆ*, id est foveat, sub terra, seu a Chaldaico *ܬܘܦܠܐ* findere, quod terram findat. Graecis dicitur *σπείλαξ* et *ἀσπάλαιξ*, *παρὰ τὸ σπᾶν*, quod terram unguibus assidue vellicet: Nicocli *σινδελαιψ*: Varino *σιφνείδης*, quod terram fodiendo evacuet, *σίφνον* terram, et *σιφνείν* Varinus interpretatur. Volaterranus, et alii nuperi auctores Graece *βλάστη*, *ἀπὸ τοῦ βλάστην*, id est a nocendo vocant, sed peperam. Descriptionem quod attinet, Scaliger muri non valde similem scripsit. Corpore latiore et depressiore, pedibus quodammodo urfinis, cruribus brevissimis, capite bufonino. Albertus quinque digitos in pedibus anterioribus, quatuor in posterioribus habere scripsit: Gesnerus, quintum ita introrsum spectare, ut minus curiose spectanti occultetur, reliquit. Palma anteriorum pedum lata

Descriptio.

et manus similis, collum inter crura anteriora brevissimum et prope nullum, pili breves, densi, et in nigredine splendentes. *Interna* et *Anatomica* si spectes, dentibus binis et antierius coniunctis caret, sed instar canis et mustelae utrinque ad latera singulos eminentiores habet. *Pulmones* cum multis fibris separatis, nullo inter se communi principio cohaerentibus, una cum corde, versus inferiorem ventrem siti sunt. *Crura* anteriora ex duobus constant ossibus, quae in os humeri inferuntur. Sic fortius bestia haec fodit, posteriora crura habent os, quod paullo infra genu in alia duo dividitur. M. Aurelius Severinus haec de internis in talpa mare habet. Viscera inquit omnia, sicut in aliis quadrupedibus. I. p. 17. Praeterquam, quod nullum colon, intestinaque reliqua fere uniformia, nullum enim caecum. II. *Testes* intro conditi, sicut in dasipodis, colore tamen nigro, neque in loco, qui proxime renibus esse solet, sed a lateribus vesicae, in infima abdominis cavitate. III. *Renes* con-

Severin.
in Zooto-
mia De-
mostr.
I. p. 17.

Lacru.

Ambro-
de Dig.
Vivip.
l. 2. c. 37.
Nomen

coniuncti proximae venae cavae pu-
 fillo, sive spatio emulgentium. IV.
Fel pro corpore maiusculum, cum
 conspicuis cholidochis. V. *Ventri-*
culi ianitor linea quadam transversa,
 veluti ligatus atque distinctus. VI.
 Vasa ferentia suffulta, si recte me-
 mini, ureteris. VII. Larynx, qua-
 lis in testudine terrestri, mutum e-
 nim animal. VIII. Observata in *in-*
terna aure duo, malleolus et incus,
 mire perpusilli, os inter medium
 duobus aurium ossibus egregie pumi-
 cosum. IX. Processus inferioris *ma-*
xillae utriusque tres. X. Vera equi-
 dem sunt, quae scribit Plinius de *o-*
culis talpae. Visuntur enim ipsi in
 suo loco nigri toti, contesti cute
 pusilli, quale est semen Pysyllii, nul-
 li ipsis inserti nervi optici, quantum
 mihi advertere licuit, nec satis scio,
 num fungi videndi munere possint,
 non eam solam ob causam, quod te-
 cti corio sunt, verum quod multa eis
 adhuc desint, quae necessaria sunt.
 Omnino autem existimari, vestigia
 haec esse oculorum potius, quam
 oculos vere, in quibus ludere vo-
 luisset naturam adpareat atque osten-
 dere, non deesse sibi facultatem oculo-
 rum fingendi, quando velit, aut ve-
 rius fortasse fingimus haec ipsi. Rur-
 sus et in alia talpa Anno MDCXVII.
 observata haec. *Panniculus carno-*
sus totus et mire commissus cuti.
 Cerebrum pro ratione magnum et
 bene distinctum et exornatum. Au-
 riculae non sunt externae, interna
 penitus abdita, cuius ossicula tria
 supra modum perpusilla, intestina
 funiculi simplicissimi modo exilia.
 In Thessalia adeo humus talpis fami-
 liaris, ut suffossam ab iis ibi oppi-

dum quidam prodiderint. In Or-
 chomeno agro, prodente Aristote. Plin. H.N.
 le, frequentissimae vagantur. At in 1.8 c.28.
 Lebaica nullae sunt, nec illatae ef-
 fodiunt, forte propter soli duritiem. *Cibus.*
 Lumbricis praecipue vescuntur, i-
 deo stercoretis et sterquilinijs gau-
 dent. Absumunt et omne aliud
 vermium genus eoque deficiente,
 terram comedunt. Vis radices her-
 barum et frugum, bufones etiam in-
 festare. Ex terra pluviis madida et
 putrescente, ut plurimum generan-
 tur. Nec per horae spatium supra
 terram vivere posse dixit Albertus,
 sed falso. Visum quidem habent he-
 betem, sed auditum excellentem.
 Invenit in medicina et alijs usum.
Dens a viva evulsus dentium dolores
 sedare creditur. Pilullae ex ea cum
 melle subactae et devoratae strumas
 absumunt. *Caput* incisum et cum
 terra a talpis eruta tusum inque
 pyxide stannea in pastillos digestum,
 contra omnes colli dolores exhibe-
 tur. *Sanguis* pilos restituit et ad
 paronychias commendatur. *Adeps*
 ad capillorum augmentum suppri-
 mendum conducit. Marinellus in
 hoc casu unguenta, quae ex pingue-
 dine talpae et vespertilionis compo-
 nuntur, praescribit. Cinis in sanan-
 dis fistulis chirurgis inservit. Mizal-
 dus periclitaturus, an aeger mori-
 turus sit, necne, chelidonium cum
 talpae corde pulvino aegrotantis
 supponit. Cantaturum, aut clara
 voce vociferaturum credit, si con-
 valescet, fleturum, sin minus. A-
 qua, in qua talpa maduit et pilos
 deposuit, pili restituntur. Expel-
 libus pileolos confici memo-
 rat Agricola.

CAPUT XIX.

De Echino terrestri.

Ambrosin.
 de Digit.
 Vivip. 1.2.
 c.37.
 Nomen.

Echinus non ab aculeorum hir-
 sutie, sed potius από τῆν μη δύνα-
 σθαι ἔχεισθαι διὰ τὰς ἀκανθὰς, ὁ ἐστὶν ὁ
 ἀκράτητος, quod ob aculeos teneri non
 possit, nomen sortitus est. Galenus A-
 canthionem terrestrem vocat, Sui-
 das ἀκανθοχοίρον, porcum spinis hor-

rentem, γύλιον et χοιρογυλίον, He-
 sychius ἀκανθώιδον, propter dor-
 sum spinis refertum, Lycophron
 ab insigni vasamento Nauplium
 nuncupavit, quod nomen Latini
 Echino marino tribuunt. Qui-
 dam cum Plinio Hericem, He-
 ricium,

ricium et Herinaceum proferrunt, nec male. Ab horrore enim, vel etiam ab haerendo, quod fructus eius spinis adhaereant, hoc animal dictum esse videtur. Est bellua, ut Hermolaus breviter descripsit, cuniculi magnitudine, aculeis vallata praeterquam in ore, et pedibus parte inferiori, quam rara lanugo tantum operit. Observata in illo.

Descripio

Musculi conglobatores totius corporis. *Intestina* aequae crassitudinis, immo verius tenuitatis quam longissimae, sine caeci aut alterius distinctione, in summa, qualia muri. Quin paria istorum stercora, pares testiculi, qui proximi peni, hic longissimus exortus in viam caudae compressus semen emisit, mucii flavioris imagine. Septipinne *iecur*. Peni adstitit carunculae quaedam subalbidae, racemosae, in pinnulas distinctae rupis praeruptae modo, quas pulmonis fibris quadantenus adsimulare possis. *Testes* intus latent, et lumbis affiguntur. *Ossa* quaedam rotunda, quaedam planiora, acuta alia, alia obtusa conspiciuntur. Ubique locorum reperuntur, Cretam si excipias, si Plinio credendum. Ad annum absque cibo durare posse, scripsit Aristoteles. Pomis vero et uvis ut plurimum victitat, quae decussa et spinis infixae ad latibulum desert. Lac etiam et vinum in aedibus potare animadversum. *Inimicitias* gerit cum urso, lupo, vulpe, vipera, et potamogeto herba. In orbem colligi, et quasi mortuum iacere, simul atque vel canum latratum sensit, vel ferarum odorem, vel venatorum accessum, cubilia ad Aquilonis et Austri vicissitudinem commutare, et si domi alatur, pro ventorum flatu modo ad hunc, modo ad illum parietem accedere, ut Aristoteles reliquit. Dum capitur, urinam, cuius contactu spinae dorsif decidunt, emittere; humano denique ritu congregi, ad naturam ipsius spectat. Venit apud quosdam suillus erinaceus in cibum: sed nisi

Severin.
Zoot. De-
mocr. p.
319.

Plin. H.N.
l. 9. c. 12.

Cibus.

Aelian. H.
A. l. 16. c.
69.

Aristot. H.
A. l. 9. c. 6.

Ufus.

bene apparetur, stranguriam adfert. Ideo unico ictu mastrandum, et vas urinae expurgandum quidam censuere. Mense Augusto ob pabuli copiam sunt pinguiores. Durantes cum multis aromatibus in artocreate coquit, Gesnerus in aceto et vino fervescit, deinde lardo et caryophyllis distinctam, in veru torret. In medicina multum adfert emolumenti. *Hepar* renum vitii miro est auxilio. *Felle* contactae verrucae siccantur. *Lien* assatus et pulverizatus efficacissimo est lienosis remedio. *Caro* ad prohibendum abortum praescribitur. Eadem, unico ictu mastrati stranguria laboranti commode suspenditur. Exsuccata plica laborantibus exhibetur. *Adipe* in autumnis capti Poloni in eodem morbo utuntur. Idem in lithiasi insignem habet praerogativam. *Sanguinis* haud spernendus est in lapide vesicae, renum et ardore urinae usus. *Cinis combusti* cum adipe urfino capillis decorem restituit. Eodem ad praecavendum abortum cum oleo pro unguine multi utuntur. Adhibetur idem in renum doloribus aqua intercute et aliis. *Fimus* recens cum sandaracho, aceto et pice liquida, fluxum capillorum cohibet. *Corium* cum spinis olim ad extergenda vestimenta adhibebatur. *Distingui-* tur in suillum, qui rostrum sui simile habet, et *caninum*, qui canis. Ex eodem insignis foetor exhalat. In Brasilia, ut Iesuita quidam apud Maiolum habet, animal Echino simile vagatur, cuius fetae praelongae coloris pallidi et in summitate nigrae, valde aculeatae erant. Mirum in illis natura recondidit. Cuiunque enim cuspis eius admovetur, etiam ab animante revulsa, illam, et praecipue carnem penetrat, experimentoque compertum est, huiusmodi aculeum, unius noctis intervallo crassissimo corio admotum, illud perinde ac esset manu hominis impulsam, penetrasse.

De Hystrice.

Erinaceorum generi adscribit Hystricem, Plinius, Aelianus et Oppianus. Graecis ὑστρίξ ὑστρίκος, et ὑστρίξ ὑστρίκος nuncupatur, a ὑστρίξ et ὑς sine dubio. Plinius foeminino genere effert, masculino Oppianus. Quidam sub muris Africani Plauto venire crediderunt, quod frequens in Africa esse perhibeatur. Isidorus a fridore, quem aculei in motu animalis excitant, deducit et sine aspiratione scribit. Claudianus eum ita descripsit:

os longius illi
 Adsimilat porcum, mentitae
 cornua fetae
 Summa fronte rigent, oculis
 rubet igneus ardor,
 Parva sub hirsuto catuli vesti-
 gia dorso.

At si Agricola attendimus, habet Hystrix os leporino simile, dentes quatuor longos, duo in superiore, totidem in inferiore parte, aures humanis similes, pedes anteriores pedibus taxi, posteriores ursi adsimulantur. Dorso et lateribus spinae bicolores, partim albae, partim nigrae insunt, et aliquando ad duorum vel trium palmorum longitudinem accedunt, quas animal, ut pavo caudam erigere potest. Ingressurus in cavernam, erectas dimittit. Solinus in Aethiopia frequentissimos vagari scribit, quamvis in tota Africa et India inveniantur. Habentur et in Italia, sed in Gallia rarae. In Galaecia reperiri, Compostellani peregrinatores testantur, qui eorum aculeos in pileis deferunt. In dumetis autem et vepribus latent. *Vidit*ant pomis, rapis, pyris, pastinacis, et pane comminuto, bibunt aquam, sed

vino mixtam avidissime. Aculeos *Natura.* tensa cute in hostem eiaculari, unde forte sagittandi ars, et nomen ἀκανθόβιλος, destinato ictu ferire; noctu magis, quam interdiu ad pacifica progredi; hieme in cavernis latere tot dies, quot ursi in utero gerere, a natura obtinuit. Nec huic gula pepercit. Commendatur enim in epularum magnificentia. Apparatum vide apud Ambrosinum ex Scapio. In Medicina videtur iisdem affectibus conducere, quibus erinaceus. Mulieres ad discriminandos capillos aculeis eorum potius, quam acubus utuntur. Plinius ex iisdem dentiscalpia ad roborandos dentes conficit. Circa *Differen-* *tiae.* differentias nihil fere occurrit. Quidam in marinum et terrestrem distinguunt, et dentalium pro marini aculeis venditant, sed nimis audacter. Nemo enim auctorum marini meminit. Referrī huc potest incertae naturae animal, quod Cardanus Anno MDL. Papias vidit. Magnitudine erat vulpis, rictu leporino, dentibus prominentibus ad instar sciuri, oculis nigris et serpentinis, coma hircinae barbae similima, quae a capite ad collum ferebatur, cum pedibus anterioribus taxi, posterioribus ursi, auribus in figura humanis, cum spinis fere centum more hystricis, quarum quaedam in apice curvabantur, alioquin immobiles, et in motu animalis strepitum edentes. Cauda animalis erat anserina, cuius plumae paullatim in spinas degenerabant. Vox subobscura et rauca, quasi latrantis canis, canesque odio prosequabatur. Forte ex hystrice aliaque bestia natum erat.

Ambrosin.
 de Digi-
 tat. Vivip.
 l. 2. c. 38.
 Nomen.

Descriptio

Locus.

Cibus.
 Agricola
 de Anim.
 subterra-
 neis.

De Tato seu Echino Brasiliiano.

Nieremb.
Hist. Exot.
1.9.6.6.

Tatum Nierembergii verbis describemus. Cataphractum, inquit iste, quoddam animal Indiarum varie appellatum invenio. Hispani nuncupant *Armadillo*. Lusitani *Sneubertado*. Itali Bardato, Thevetus Brasílico nomine *Tatau*, Maphaeus *Tatusiam*, Gesnerus *Tatum*, nova Hispania *Chirquinbum*, alicubi *Cassamin*, aliis Indis *Aiatochtli* dicitur, hoc est, cuniculus cucurbitalis, specubus enim, quem admodum cuniculus conditur. Una nocte spatium leucae excavat, quare nisi ligetur, nullibi se includi patiens perfodit usquequo extra domum et oppida emergat. Varias sunt species horum loricatorum, mihi omnium mirabilior aiatochtli, cuius et rariorem mentio et sterilior, quare illum praefertim narrabo. Duris armatur laminis, quas ipse vidi. Canis Melitensis est magnitudine. Pedes ei suis parvuli, rostrumque, sed oblongum et gracile. Armatur undique crusta militari et cataphracto equo persimili in laminas connexas atque mobiles divisa, quibus se convolvit atque undique tegit. Auriculae murinae, sed longiores nimis graciles. Cauda eius est longa, teres, geniculata, eodemque modo laminis crustatis circumvallata. Venter candet, ac pelle operitur molli humanae haud dissimili, longiusculis exilibus ac raris pilis vestita. Formicas venatur. Cubat supinus atque cauda ori admota, qua recta procedentes formicae incidunt in insidias et cibum deludenti suggerunt. Antonius Herrera addit, lotio proprio implere lacunam super ventrem inter crustas suas, sic formicas, humore obstante per caudam procedere usque ad os. Cum fugit, in praecipit caput caudamque ventri adplicat ac tuetur crusta et sese in spiram convolvens rotat. Quod si pertinacius quispiam infectari perseveret, se-

met in venatorem contorquet, ut haud raro valide tundens dorso suo pectus hominis exanimat. Verfatur in uliginosis lacubus. Lumbrici, piscibus ac vermiculis vescitur et quibusdam arborum bacis et pomis. Caro impense pinguis, dulcis ac pituosi alimenti et excrementis redundans. Utebantur cauda antiqui ad eas, quas zebratanas vocant, quarum apud illos usus frequens muniendas. Crusta multis rebus utilis, tum ad bellicos usus, tum ad pacem opportunitis. Aiunt, illius crustam tritam ac drachmae unius pondere intra sumtam, evocato sudore magnopere conferre morbo Gallicocurando. Invenitur locis calentibus lacustribus et uliginosis. Duas apud Lucatanenses horum animalium sunt differentiae. Quaedam innoxia et gratissimi alimenti sunt, alia noxia et venenata, ut vomitu ac flatu alvi citato syncopen inducant, tandem interimant. Antidotum est oleum olivarum, nisi virus invaluerit, frustranea tunc remedia. Si fortasse aliqua iuverint, diffuunt superstitibus capilli, languet color, marcent vites. Distinguuntur testarum seu laminarum numero. Innoxia octonis, noxia senis constant. Innocua etiam coxae, osse carent et maculis rubeis circa ventrem distinguuntur. Est autem hoc animal viperis, quae sono quodam perstrepunt tam carum et amicam, ut eodem foramine sine alterutrius iniuria condantur. Primum illud genus videtur descripsisse Consalvus Ferdinandus Oviedus hac sententia: *Καταφρακτος, sive undique armis munitus, animal est aspectu admirabili, valde diversum ab iis, quae aut in Hispania, aut in aliis Europae regionibus conspiciuntur. Quadrupes est animal, totumque corpus cum cauda corio tectum habet simili cortici lacerti, de quo infra sumus dicturi, crocodilum America-*

ricanum intelligit, coloris inter album et cinericeum mixti, ad album tamen magis accedentis. Eiusdem vero est formae cum equo undique armis munito, caniculae autem vulgaris magnitudine. Non est animal noxium, domiciliumque habet in terrenis tumulis, pedibusque terram egerendo, sua latibula fodit cuniculorum instar. Capiuntur haec animalia retibus et balistis, petita occiduntur, magna autem ex parte sementis tempore, quando stipulae aduruntur, aut agri coluntur, ut gramen producant in boum et animantium pabulum. Aliquoties me hoc animali vesci contigit, ac sane melioris saporis, quam haedos, et salubrem cibum esse comperiebam. Caeterum si haec animalia in iis Provinciis conspecta fuissent, in quibus equos undique armatura muniendi consuetudo originem sumsit, ex huius animalis aspectu exemplar desumptum opinari quis possit. Cum alii Auctores Oviedo refragentur, aliud genus armatorum, quam ille cogitant. Diversa, quae de loricato animali seu tato narrantur, de diversis speciebus, pro diversitate provinciarum accipienda sunt. Sic Monardes prodit, numquam visum edere, ideoque sub terra duntaxat, et ex ipsa terra ali, Gesnerus contra, licet perpauca, de illo ait, allatum in Galham seminibus et fructibus visum vesci. Neutrum refuto, cum de diversis loqui possint. Agnoverunt quoque tria genera horum armatorum Iacobus Plateau et Clusius, unum brevissimae caudae, quod sic describit: *Habebat porro id animal pedis unius et quatuor unciarum longitudinem, corporis vero ambitus erat quatuordecim unciarum, binis videlicet minore longitudine. Eius tegmen durum et testaceum, fuliginosi coloris, quem forte vetustate et manuum tractatione contraxerat, quodammodo tessellatum. A collo ad medium corpus, quasi orbiculatae figurae tessellis varie pictis distinctum, medio autem corpore ternis ordinibus quadrangularem tessellatum varie etiam picturarum insignitum. Postrema tegminis pars similibus orbibus*

distincta erat, qualibus pars anterior. Totum etiam caput ad nares usque similibus testis tectum. Aures patentiores, nec adeo mucronatas habebat. Cauda brevis erat, duobus digiti humani extremis articulis non maior, tota etiam orbicularis tessellis tecta. Ventrem nulla crusta tectum fuisse, sed villis duntaxat oblitum, picturae praesentabat, quemadmodum etiam crurum posteriorem partem, atque guttur et nares. Posteriores pedes ternis digitis, et calcari praeditos fuisse, pictura fidem faciebat, anteriores vero duntaxat binis et calcari, nisi a pictore fuerint praetermissi, penem satis longum et exertum habebat. Nescio an huic desit virtus, quam de Armadillo, siue tato caudato Monardus dixit. Praecipuam eius vim in caudae ossiculo esse, cuius in tenuissimum pulverem redacti pilula, confecta magnitudine capitis arviculae, atque auri indita, dolorem eius sedare et tintum etiam cum exigua surditate coniunctum curare traditur. Certe dolorem sedare, frequenti experientia probatum est. Adicio astum Chirquinchi, quod audivi ab his, qui primum fama, deinde visu acceperunt. Testes oculati sic referunt: Pluente coelo supinus iacet, in ventre, qui exermis est, colligit aquam contentam inter crustas laterum, sic perdurat transacto imbri ferme diem integrum, donec occurrat incaute cervus sitibundus, qui accedens ad potum, immergit buccam, tunc claudit se *Chirquinchus*, labra et nares comprehendens cervi. Hic discurrit hinc inde, nunquam laxat praedam *Chirquinchus*, donec fatigatam interimat angustiae spiritus. Astum quoque erinaceorum habet, in crustis suis se, dum timet, conglobat, nec nisi ad ignes relaxatur. Conchulis huius animalis utuntur Indi in maleficis, praecipue ad explorandos et puniendos fures. Tangunt prius cum concha terram a fure calcatam, siue aliud quicquid ille attigerit, implent maxillam potione, quam *chicham* vocant, tympanis deinde circum-

ri quoddam genus canum parvulorum, quorum societate mire delectantur, et quos mire diligunt. E suo cibo detrahunt, ut illos alant. Cum iter agunt, comportant secum aut humero, aut gremio. Cum aegrotant, confortio inseparabili set familiaritate catelli recreantur. Sunt quoque *canes muti* apud Indos, qui non latrant et vulpino vultu. Cozumella insula hos alit. Qin et percussu nec gemitum, nec clamorem e-

dunt. Hos in Hispaniola Oviedus statuit pro Calamita rana. His natura est, nec opus sunt membrana ex secundis caninis, nec firmus leporis, nec pilus. Superstitiose ista Plinius obmutescendis canibus quaerit. Anonymus manuscripti mei auctor, in Hispaniola memorat, fuisse canes parvulos, sine latratu, solum cum grunntu, et solum palato aptos. In Quivita maximi canes onerantur sarcinis.

CAPUT II.

De Fele.

Ambrosin.
l. 3. c. 10.

Feles nomen a *φῆλος* impostor, fallax, quod astutissimum sit animal, vel ab *αἰλῆς*, adulator, quod cum Aeolico digammate *Φαιλῆς* pronuntiabatur, ut maximo Salmasio placet. Dicitur Latinis etiam Catus, vel Catus, seu a capiendo, seu quod sit cautus. Graecis vocatur *αἰλῆρος*, *παρά το αἰολεῖν καὶ ἀναίρειν τὴν ἕραν καὶ κινεῖν*, quod caudam subinde moveat, eademque adblandiatur. Apud Suidam est *αἰγίληρος*, alibi *αἰπῆρος*. Spatalem etiam quidam cattum vertunt. In descriptione notissimi animalis non est, quod immoremur, observata circa Anatomiam ad finem capitis habebis. Ubique fere inveniuntur. Non fuisse aliquando manfuetos verisimile est. In Iberia apud Tartessios nasci maximas, omnes auctores consentiunt. *Vescuntur* carnibus, piscibus, muribus, avibus, lacertis. Bufones interimunt. In Cypro viperas, et chamaeleones venantur. Iunioribus etiam leporibus insidias struunt, nec propriae speciei parcunt. Novimus hic Bononiae, inquit Ambrosinus, feles adultas cum parvulis primum colludere, deinde illis laniatis vesci. Vivunt sex annos, aliquando decem, castrati plures. Quantum ad *generationem*, in Europa mensibus Ianuario et Februario plerumque exardescunt, in India omni fere anni tempore luxuriantur. Foeminae in con-

gressu clamant, seu quod a fervido nimis semine adurantur, seu quod a mare unguibus laedantur. Mas stat, foemina subiacet. Foeminae plus libidine agitantur, quam mares. Gerunt foetum duo menses lunares, seu dies sex supra quinquaginta. Martio editus praefertur, Augusto, propter pulices minus. Ut plurimum quinque vel sex catulos enituntur. Foemina sobolis est amantissima, mas inventam saepe interimit, ut foemina novorum catulorum desiderio mota, morem iterum gerat. Exercent *inimicitias* cum quibusdam, ut muribus, bufonibus, serpentibus, vulpansere, aquila, ruta, felle proprio, suavi odore, et humiditate. Ruta certe a columbariis pelluntur. Unguentorum odore aliquando in rabiem aguntur. Si aqua mergantur, nec statim exsiccantur, pereunt. E contra Valerianae se libenter affricant, mentha cattaria delectantur. Foemina gravidam, si mas interim occidatur, abortit. Circa *naturam* occurrunt quaedam singularia. Oculi enim felium ad Lunae vices modo maiores, modo minores evadunt, immo solis vices sentiunt, et pupillas oculorum sideris cursu mutant. Diluculo enim protenduntur, meridie in orbem contrahuntur. Sole occidente hebescunt. Cardanus male pupillas pro arbitrio contrahere et distendere

Salmaf. in
Solin.

Nomen.

Locus.

Vitus.

Plin. H. N.

l. 10. c. 63.

Generatio.

Aristot. H.
A. l. 5. c. 2.

Sympathia
et Anti-
pathia.

Mizald.
cent.

Natura.